

Yükseköğretim Kurumlarının Araştırma Kapasitesinin Geliştirilmesi: Akademisyen Bakış Açısı

Nazlı Ezgi Öntekin

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Eğitim Yönetimi
ve Denetimi Yüksek Lisans Tezi olarak
sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Şubat 2018
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Doç. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırladığımı onaylarım.

Doç. Dr. Canan Perkan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkan Vekili

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimi, tezin nitelik bakımından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırladığımı onaylarız.

Doç. Dr. Şefika Mertkan
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Kadir Beycioğlu

2. Doç. Dr. Şefika Mertkan

3. Yrd. Doç. Hasan Özder

ÖZ

Yükseköğretim kurumlarının araştırma kapasitesinin geliştirilmesi konusunda yürütülen bu araştırmanın temel amacı; akademisyenlerin bakış açıları doğrultusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde yer alan yükseköğretim kurumlarının ve sistem yönetimleri tarafından araştırma işlevine verilen önem ve değer yanında araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimleri tarafından yapılanların belirlenmesi ve yükseköğretim kurumlarının araştırma kapasitelerinin geliştirilmesi adına çözüm önerilerinin belirlenmesidir. Çalışmada derinlemesine inceleme hedeflendiği için, araştırmada nitel yaklaşım kullanılmış ve araştırma kişilerin edindiği deneyimlerin temelinde yatan sebeplere ve kişilerin yaşadıkları bu deneyimlerin nasıl bir bilinç oluşturduğu üzerine odaklandığından fenomenolojik olarak desenlendirilmiştir. Çalışmaya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan bir üniversitede görev yapmakta olan 7 farklı fakülteden toplam 16 akademisyen katılmıştır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri bir saatle bir buçuk saat arasında süren yarı-yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla katılımcıların kendi doğal ortamlarında yüz yüze toplanmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular, akademisyenlerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma işlevine yeterince değer verilmediğini ve üniversite yönetimleri tarafından hayata geçirilen çalışmaların araştırma kapasitesini geliştirme noktasında yetersiz kaldığını düşündüklerini göstermektedir. Akademisyenlerin bakış açısından ele alındığı zaman bu durumun araştırma işlevini ve yapılan araştırmaları olumsuz etkilediği yine bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Araştırma Kapasitesi, Yükseköğretim

ABSTRACT

This study focuses on improving the research capacity of higher education institutions with the aim to examine the value attached to research by the university and system administrators, efforts to improve the research capacity of the universities from the perspective of scholars while also exploring the suggestions scholars make to enhance the research capacity of universities. Because the study aims to examine the aforementioned issues from the perspectives of scholars in depth, the study employs a phenomenological design and a qualitative approach. Sixteen scholars from seven different faculties based in one higher education institution participated in the study. Participants were selected using criteria sampling. Data were generated through face-to-face semi-structured interviews ranging from 60 minutes to 90 minutes conducted in participants' natural settings. Data were analysed using content analysis. Findings suggest scholars believe research is not given sufficient weight in the current higher education system and the interventions to improve the research capacity is far from being sufficient. There is clear evidence to suggest scholars trust this negatively influences not only organizational research capacity, but also the studies conducted.

Keywords: Educational Management, Research Capacity, Higher Education

TEŞEKKÜR

Bu hayatta her zaman *"yaptığın şeylerde mutlaka iyi bir iz bırak"* felsefesini benimseyerek hareket eden bir insan oldum ve olmaya devam edeceğim. Eğer bu hayattan, çok ufakta olsa iyi bir iz bırakmadan gidersem işte o zaman geçen yıllarımı ve yaşadığım hayatı anlamsız bulurum. Bu tezi yazmaya başlarken gönlümden geçen ve beni motive eden tek şey, iyi bir iz bırakmak özellikle akademi dünyasına çok ufakta olsa iyi bir iz bırakmaktı. Bunun için gerekli olan adımları atabilmem konusunda ilk olarak en büyük desteği canım ailemden gördüm. Onların bu süreçteki destekleri, her zaman hissettirdikleri sevgileri, yoktan var ederek beni hiçbir şeyden eksik bırakmamaları, duaları ve sayamadığım bir çok şey benim bu güne kadar gelebilmeme yardımcı oldu. Canım annem Hayriye ÖZTÜRK ve canım babam Caner ÖNTEKİN iyi ki varsınız, iyi ki her zaman yanımdasınız! Bu tezim size şu an verebileceğim en büyük armağanım ve bu başarımla emeklerim sadece sizin için... Ailemden sonra tabii ki de bu tezin asıl mimarı ve benim bu dünyada başıma gelebilecek en mükemmel şans danışmanım Doç. Dr. Şefika MERTKAN hocam... Bu süreçte yeri geldi mutlu oldum, yeri geldi zorlu dönemler yaşadım. Ne olursa olsun her seferinde Şefika Hocam ellerimden tuttu ve beni ayağa kaldırmasını her zaman bildi. Yeri geldi bu çalışmanın yapılamayacağını ve zorlu olabileceğini söyleyen insanlar oldu ama Şefika Hocam bana her zaman güvendi, Nazlı bunu yapabilirsin! dedi. En büyük teşekkürlerimden biri de size canım Şefika Hocam. Bu süreçte her zaman yanımda olduğunuz için, bana güvendiğiniz için, her zaman daha iyi olabilmem için gayret gösterdiğiniz için size sonsuza kadar minnettarım. Diğer önemli bir teşekkürüm ise araştırma sürecimde çalışma grubuma katılan sayın hocalarıma olacak. Bu araştırmada akademisyenlerle görüşme yapacağım için,

"akademisyenler zor insanlardır, sana zaman ayıramazlar ve sana doğru bilgileri vermeyebilirler" şeklinde uyarılar almıştım. Bu yüzden çalışma grubuma katılmayı kabul eden saygıdeğer hocalarıma teşekkürü özellikle bir borç bilirim. Yoğun iş tempolarına rağmen bana gerekli zamanı ayıran, tüm görüşme sürecinde sorularımı içtenlikle ve samimi bir şekilde cevaplayan ve yeri geldiğinde yapıcı eleştirilerde bulunan saygıdeğer katılımcı hocalarıma en içten ve sonsuz teşekkürlerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem.....	3
1.2 Araştırmanın Amacı	5
1.3 Araştırmanın Önemi	5
2 İLGİLİ ALANYAZIN.....	7
3 BAĞLAM.....	17
4 YÖNTEM.....	19
4.1 Araştırma Deseni	19
4.2 Çalışma Grubu.....	21
4.3 Veri Toplama Süreci.....	23
4.4 Veri Analizi	24
4.5 Araştırma Etiği	26
4.6 İnanırcılık ve Teyit Edilebilirlik.....	28
5 BULGULAR	30
5.1 Bilimsel Araştırma İşlevine Verilen Önem ve Değer.....	30
5.1.1 Araştırma Ortamı	31
5.1.2 Yönetim.....	52
5.2 Bilimsel Araştırma İşlevinin Geliştirilmesi İçin Yapılanlar	64
5.2.1 Sistem.....	65
5.2.2 Üniversite Yönetimleri.....	67

5.3 Mevcut Durumun Araştırma İşlevi Üzerindeki Etkisi.....	70
5.3.1 Araştırma Projeleri	71
5.3.2 Akademisyen.....	73
5.3.3 Kurum	79
5.4 Bilimsel Araştırma İşlevinin Geliştirilmesi İçin Öneriler	82
5.4.1 Sistem.....	82
5.4.2 Yönetim.....	87
6 TARTIŞMA	95
7 SONUÇ VE ÖNERİLER	105
KAYNAKLAR.....	108
EKLER.....	118
Ek A: Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları.....	119
Ek B: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Karar Tutanağı	120
Ek C: Katılımcı Bilgi ve Onam Formu.....	121

Bölüm 1

GİRİŞ

Günümüzde ülkelerin en önemli zenginlik ölçütlerinin sahip oldukları para ya da doğal kaynak maddelerinin niceliği değil, bunların bilgi üretme kapasitesi ile sahip oldukları nitelikli insan kaynakları olması durumunun gündeme gelmesiyle birlikte artık ekonomik büyümenin en önemli noktasını, fiziksel gücün kullanımı yerine beyin gücünün kullanımına dayalı olarak gelişen yeni bir düzenin kurulması gerekliliği oluşturmaktadır (Berberoğlu, 2010; George, 2006). Bu doğrultuda günümüz dünyasında bilgi, ürettiğimiz, sattığımız ve satın aldığımız çoğu şeyin en önemli maddesi haline gelmeye başlamıştır (Kaypak, 2011). Yaşadığımız çağda özellikle teknoloji konusunda gerçekleşen hızlı değişim, ekonomik değişimi de aynı hızda etkilemiştir. Özellikle 21. yüzyılın sonlarına doğru gelişmiş ülkelerin bilgi toplumuna geçiş dönemlerinin başlaması, bilgi ekonomisi adı verilen ve temellerini tamamen bilginin oluşturduğu yeni bir küresel ekonomik yapının oluşmasına neden olmuştur (Berberoğlu, 2010; Yükseköğretim Kurulu, 2007). Yaşanan bu değişimler sonucunda bilgi toplumu, bilgi ekonomisi ve bilgi yönetimi gibi kavramlar ortaya çıkmakla beraber bu kavramların kazandıkları önemden dolayı 2000 yılından günümüze kadar uzanan dönem bilgi çağı olarak nitelendirilmektedir (Berberoğlu, 2010). İçerisinde bulunduğumuz bilgi çağında ise hem endüstriyel hem de ekonomik platformlarda rekabet edebilme seviyesine ulaşılmasının esas noktasını bilgi temeline dayanan yeniliklere sahip olabilme koşulu oluşturmaktadır (Marginson, 2010). Bilgiyi üreten ve bir o kadar da verimli olarak kullanabilen ülkelerin dünya

ekonomisinde büyük bir söz hakkına sahip olabileceklerinin ve bu konuda başarısız olan ülkelerin de geri kalmaya mahkum olacaklarının daha iyi anlaşılmasından dolayı günümüzde ülkeler her geçen gün eğitime daha fazla yatırım yapmaktadır (Berberoğlu, 2010). Özellikle belirtildiği gibi bilgi ekonomisinde faaliyetlere ve rekabet çabalarına şekil veren ana faktör bilgidir ve bilgi için sağlanan yatırım bilginin üretildiği yerlere yapılan yatırım anlamını taşımaktadır (Berberoğlu, 2010; George, 2006). Bu durumdan dolayı, bilgi ekonomisi bağlamında yeniliklerin gerçekleştirilmesi, bilginin yönetilmesi ve gelişiminin sağlanması kişilerin, kuruluşların ve ülkelerin en önemli ekonomik işlevi durumuna gelmekte olup ekonomiye bilgi gücünün aktarımı için kullanılacak olan sistemlerin de gelişiminin sağlanması gerekmektedir (Günay, 2011; Kaypak, 2011).

"Bilgi ekonomisi; uygun bir ekonomik ve kuramsal rejim, güçlü bir insan sermayesi tabanı: eğitim/öğretim, dinamik bir bilişim alt yapısı ve etkin bir ulusal inovasyon sistemi olmak üzere kendi içerisinde dört temel faktörü barındırmaktadır" (Günay, 2011, s.119). Bu faktörlerden özellikle son üç faktör yükseköğretimi çok yakından ilgilendirmektedir. Genel kapsamıyla yükseköğretim kurumlarının da sahip olduğu temel faktörlere bakıldığında zaman karşımıza eğitim-öğretim, toplum için hizmet ve bilimsel araştırmalar çıkmaktadır (Erdem, 2013; Günay, 2011; Özer, 2012). Fakat özellikle belirtilmelidir ki üniversitelerin en önemli rolü yani üniversiteleri diğer tüm kurum ve kuruluşlardan ayrı tutan temel faktör bünyesinde yapmış olduğu bilimsel araştırmalardır (Özer, 2012; Saka ve Yaman, 2011).

21. yüzyılda bilim ve teknolojide meydana gelen gelişmeler sebebiyle gündeme gelen bilgi ekonomisinde sahip oldukları rollerden dolayı yükseköğretim kurumları ulusal ve uluslararası arenada göz ardı edilemeyecek kadar büyük bir önem kazanmıştır (Sakınç ve Aybarç Bursalıoğlu, 2012). Erdem, (2013) tarafından

da belirtildiği gibi yükseköğretim kurumları yeniliği geliştirip, yaratıcı bilgilerin gün yüzüne çıkmasını ve bu bilgilerin yayılmasını sağladığından dolayı bilgi toplumunda ilk sıralara yerleşmektedir çünkü yaşadığımız bilgi çağında bilginin üretim noktası üniversitelerdir ve bilginin gün yüzüne çıkması, yayılması ve somut bir hal alarak gelişmesi ise üniversitelerin yapmış olduğu bilimsel araştırma faaliyetleri ile mümkün olabilmektedir (Erdem, 2013; Erdoğan, 2014).

Günümüzde tüm ülkelerde araştırma üniversitelerinin varlığı olası olmayabilir ancak çoğu ülke bilimsel araştırma kapasitesi yüksek üniversiteler oluşturabilir. Bilimsel gelişmelerin gerisinde kalmamak ve küresel bilgi ekonomisine dahil olabilmek adına yüksek araştırma kapasitesine sahip üniversitelerin varlığı önem taşımaktadır (Altbach, 2013). Kısacası hangi tür üniversite olursa olsun kabul edilmesi gereken mesaj bellidir: Bilimsel araştırma artık günümüzde çok daha değerlidir (Hazelkorn, 2009). Üniversiteler bilimsel araştırmayı temel olarak ve bünyesinde çalıştırdığı akademisyenleri de bilimsel araştırma yapmaları konusunda teşvik ederek yaşanan küresel değişim ve gelişimlerde etkin bir rol oynamalıdır. Aksi bir durum karşısında üniversiteler kurum olarak sıradanlaşmaya mahkum hale gelecektir (Erdem, 2013).

1.1 Problem

Ülkeler için bilgi ekonomisinde dahil olabilme ve mükemmeliyetçilik arzusu özellikle üniversitelerin araştırma performansı ve değişen yükseköğretim bağlamında üniversite sıralamalarının önemi hakkında ciddi araştırmaların yapılmasına sebep olmuştur. Yapılan bu araştırmalarda özellikle üniversitelerin bilimsel araştırma kapasitelerinin artırılması gerektiği ve bilimsel araştırma kapasitesinin ülkeler için sahip olduğu büyük önem gibi önemli noktaları vurgulanmaktadır (Altbach, 2013; Erdem, 2013; Erdoğan, 2014; Hazelkorn, 2005). Bu duruma rağmen özellikle

gelişmekte olan ülkelerde araştırma kapasitesinin nasıl artırılabilirliğinin ve bu noktada üniversite yönetimlerinin yapması gerekenlerin yeterince irdelenmediği görülmektedir. Kısacası Türkiye ve KKTC'deki üniversitelerde araştırma kapasitesinin artırılmasına yönelik gerçekleştirilen bilimsel araştırma işlevleri hakkında gereken yeterli bilgi ve istatistiklere sahip olunmadığı söylenebilir (YÖK, 2007).

Türkiye ve KKTC'de bilimsel araştırma kapasitesinin geliştirilmesinin gerekliliği ve bilimsel araştırmaların önemi yakın bir geçmişte anlaşılmaya başlanmış (Şenses, 2007), sınırlı sayıda da olsa yapılan çalışmalar üniversitelerin bilimsel araştırma kapasitesi yönünden yetersiz olduğunu ve geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, akademisyenlerin bakış açısından yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetimleri tarafından araştırma işlevine verilen önem ve değeri yanında üniversite yönetimleri tarafından araştırma işlevinin geliştirilmesi açısından yapılanları ortaya koymayı ve kurumların araştırma kapasitelerinin geliştirilmesi noktasında akademisyenlerin çözüm önerilerini belirlemeyi hedeflemektedir. Bu amaca bağlı olarak çalışma boyunca aşağıda belirtilen araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Akademisyenler yükseköğretim kurumlarında araştırma işlevine yönetim tarafından verilen önemi ve değeri nasıl değerlendirmektedirler?
2. Akademisyenler yükseköğretim kurumlarında araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında yönetim bağlamında yapılanları nasıl değerlendirmektedir?
3. Akademisyenlerin yükseköğretim kurumlarında araştırma işlevinin

geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimi tarafından neler yapılabileceği konusundaki önerileri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Yükseköğretim kurumlarının araştırma işlevleri bakımından geliştirilmesi gerektiği ve bilimsel araştırmaların önemi giderek fark edilmeye başlanmıştır (Erdem, 2013; Erdoğan, 2014). Özellikle 2012 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğrenim sektöründeki mevcut durumun tespitine yönelik yapılan çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sektörünün sahip olması ve uygulaması gereken temel stratejiler ortaya konulmuştur. Bu stratejilerin ön gördüğü temel husus ise, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gelişim sağlamasının yükseköğretim sektöründe önemli adımları atabilmesi doğrultusunda mümkün olabileceğidir. Bu önemli adımlar içerisinde ise, üniversitelerin temel rolleri içerisinde yer alan bilimsel araştırma faaliyetlerini temel alarak, bu faaliyetleri sağlam bir araştırma alt yapısı ile güçlendirerek uluslararası bir bütünlük sağlamak ve bu sayede bilgi ekonomisi temelli çalışmaların çoğaltılmasına zemin hazırlamak yer almaktadır. Günümüzde özellikle bilgi ekonomisi kapsamında yükseköğretim sisteminde yaşanan uluslararasılaşma, artık Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminin dünyadaki diğer rakipleriyle rekabet edebilecek duruma gelmesini zorunlu kılmaktadır (Technopolis, 2012). Genel olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bu konuda yapılan araştırmaların yetersiz olması ve araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında derinlemesine bir araştırmanın yapılmamış olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Diğer önemli bir nokta ise bu durumun sebeplerinin ve geliştirilmesi için yapılabileceklerin daha önce akademisyen bakış açısından derinlemesine incelenmemiş oluşudur. Bu sebeple araştırma için belirlenen araştırma sorularına akademisyenlerin bakış açısı doğrultusunda cevap aranması ve

bu veriler doğrultusunda da üniversite yönetimlerine görev yaptıkları kurumların araştırma işlevinin geliştirilmesi adına çözüm önerilerinin sunulması büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışma sonucunda elde edilen verilerin, üniversite yönetimlerine yol gösterici nitelikte oluşu ayrıca önem arz etmektedir.

Bölüm 2

İLGİLİ ALANYAZIN

Yükseköğretim kurumları, başlıca rolleri arasında eğitim ve araştırma olan ve yeni bilgilerin gün yüzüne çıkarılıp bu bilgilerin genç nesillere aktarıldığı önemli kurumlar olmakla birlikte artık sanayi toplumunun geride kaldığı ve bilgi toplumuna doğru geçişin yaşandığı günümüz dünyasında önemli bir yapı taşı haline gelmiştir (Özer, 2012; Gökbel ve diğerleri, 2012; Ökmen ve Bal, 2013). Bu doğrultuda özellikle nitelikli bilimsel araştırmalar yapabilen ve bu araştırma sonuçlarını toplum yararına kullanabilen yükseköğretim kurumlarının, ülkelerin gelişimlerinde önemli bir role sahip oldukları da görülmektedir (Özer, 2012; Gökbel ve diğerleri, 2012; Karabaş ve Şafak, 2015; Ökmen ve Bal, 2013). Yükseköğretim kurumlarının ve özellikle bu kurumlarda yapılan bilimsel araştırmaların yaşanan ekonomik büyüme kapsamında büyük bir öneme sahip oluşunun fark edilmesi uluslararası bağlamda dikkat çeken önemli bir ilgi noktası haline gelmiştir (Hazelkorn, 2009). Bu konu hakkında Li ve diğerleri (2008) ve Altbach (2013) tarafından da belirtildiği gibi yükseköğretim kurumları tarafından gerçekleştirilen bilimsel araştırmaların 21. yüzyıl bilgi ekonomisi adına büyük bir bilgi üretim kaynağı olmasının yanında ülkelerin bilgi ekonomisinde söz sahibi olabilmeleri ve bilgi ekonomisine dahil olabilmeleri hususunda kilit bir role sahip oluşu günümüzde global bağlamda kabul gören bir durumdur. Ayrıca bilimsel araştırma kapasitesi toplumların ekonomik platformlarda rekabet içerisine girebildiklerinin bir işareti olabilmekle birlikte

toplumun bilgiyi üretebilme kapasitesi hakkında ülkeler için değer taşıyan temel bir noktadır (Li ve diğerleri, 2008).

Ülkelerin küresel bilgi ekonomisinde söz sahibi olabilmeleri açısından üniversitelerde yapılan bilimsel araştırmaların öneminin anlaşılması noktası gelişmekte olan birçok ülkenin eğitim politikalarında da yerini almış olup (Altbach, 2013), bilimsel araştırma ve bilimsel bilgi üretimi çoğu üniversitenin kurumsal ilerleyişini yönlendiren temel etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Li ve diğerleri, 2008). Küresel bilgi ekonomisine dahil olabilme şartı olarak artık karşımıza, üniversitelerin yüksek bilimsel araştırma kapasitesine sahip olabilmeleri çıkmaktadır (Marginson, 2010). Bu konu hakkında çalışmalara başlayan ve yüksek bilimsel araştırma kapasitesine sahip üniversitelerin yaratılması gerekliliği konusuna vurgu yapan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler belirli sayılarda araştırma kapasitesi yüksek üniversiteler yaratma konusunda çaba göstermekte ve bu durum için de bünyesinde bulundurduğu üniversitelerin bilimsel araştırma kapasitesine odaklanmaktadır (Altbach, 2013; Hazelkorn, 2009). Bu noktada üniversitelerde yüksek bilimsel araştırma kapasitesine sahip olma konusunun önemli bir noktaya yerleştiği görülmektedir (Sidhu ve diğerleri, 2011).

Yükseköğretim kurumlarının sahip olduğu bilimsel araştırma kapasitesi ile sahip olduğu prestij arasında doğru bir orantı olduğu yapılan araştırmalar doğrultusunda büyük bir netlik kazanmaktadır (Li ve diğerleri, 2008; Marginson, 2010). Elde edilen prestij ve ün üniversitelerin devamlılık gösterebilmesi ve gelişim sağlayabilmesi konusunda temel bir noktadır çünkü yüksek kaliteli öğrencilere sahip olunabilmesi ve bilimsel araştırmalar için üniversite dışından kaynak temin edilebilmesin noktasında üniversitelerin sahip olduğu prestij ve statü göz ardı edilemeyecek bir biçimde önem kazanmaktadır (Li ve diğerleri, 2008).

Üniversitelerin girmiş olduğu statü rekabeti küresel bilgi ekonomisine yön vermekte ve girilen bu rekabet türü üniversitelerin bilimsel araştırma kapasiteleri açısından önem göstermektedir. Bu doğrultuda üniversitelerin prestijlerini ortaya çıkaran en önemli koşul sahip olunan statü değeri olurken bu statü değeri ise üniversiteler arası sıralamalar aracılığı ile netlik kazanmaktadır (Marginson, 2010).

Üniversite sıralamalarında bilimsel araştırmaya verilen önem açıktır (Hazelkorn, 2009). Bu noktada üniversitenin araştırma kapasitesi önemli bir rol oynamakta, üniversitelerin akademik sıralaması içerisinde araştırmacılar, araştırma çıktıları, araştırma verimliliği, atıflar ve belirli bir zaman diliminde yayınladıkları makaleler gibi büyük yüzdeliklere sahip olan koşullar karşımıza çıkmaktadır (Marginson, 2010). Dolayısıyla bilgi ekonomisinde bilimsel araştırmalara verilen değer en önemli kriterlerini bilimsel araştırma sıralamaları ve atıf analizleri oluşturmaktadır. Bu kriterler birlikte göz önüne alınarak yükseköğretim kurumları değer standartlarını oluşturmakta ve devam ettirmektedir (Marginson, 2010).

Küresel bağlamda yükseköğretimdeki gelişmeler, üniversite yönetimlerinin araştırmaya verdiği önemin artmasına ve üniversitelerin araştırma kapasitelerini geliştirmeye yönelik stratejilere yönelmelerine yol açmıştır (Hazelkorn, 2009; McGrail ve Rickard ve Jones, 2006). Bu doğrultuda artık sıralamaların önemli bir statü kaynağı oluşuna ve sıralamalarda kaliteli bir yerde olunmasının da kazanç getireceğine inanmakta olan üniversite yönetimleri temel olarak sıralamaları dikkate almak dışında başka bir seçeneğin olmadığını ve stratejik planlamalarda sıralamalara dikkat edildiğini de vurgulanmaktadır (Hazelkorn, 2009). Son yıllarda yükseköğretim kurumlarının hem ulusal hem de uluslararası platformlarda öne çıkıp yüksek prestije sahip olabilme ve rekabet edebilme istekleri üniversitelerin ve bünyesinde çalıştırdığı akademisyenlerin bilimsel araştırma performansının

değerlendirilmesi konusunu gündeme taşımıştır (Li ve diğerleri, 2008). Yaşanan bu değişimler yükseköğretim kurumları ve akademisyenler adına özellikle yapılan bilimsel araştırmaların performansın değerlendirilmesi noktasında hem hükümetlerin üniversiteler adına ayırmış olduğu maddi kaynak hem de uluslararası prestij ve sıralama arayışı üniversitelerin bilimsel araştırma açısından en iyi seviyede olabilme gayretine girmelerine yol açmaktadır (McGrail ve Richard ve Jones, 2006; Sivertsen, 2010).

Araştırmalara verilen önemin artması üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırmayı teşvik etmesine ve bilimsel araştırmalara destek vermesine yol açarak bilimsel araştırmayı ödüllendiren ve üniversitelerin araştırma kapasitesinin iyileştirilmesine yardımcı olan teşvik yöntemlerinin de oluşturulması konusunu gündeme getirmiştir (Kyvik ve Aksnes, 2015; Li ve diğerleri, 2008). Bu doğrultuda, akademisyenlerin yayın performanslarının geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar konusunda ilgili alanyazın incelendiğinde sınırlı sayıda da olsa özellikle uluslararası platformlarda bazı stratejilerin uygulandığı görülmekte ve ayrıca bu stratejilerin yarar sağlayabileceği de belirtilmektedir (McGrail ve Richard ve Jones, 2006). Bu stratejiler ise temel olarak; destek grupları, yapılandırılmış yazma kursları ve yazar koçu ya da resmi mentor sağlanması şeklinde üç temel yaklaşımda ele alınmaktadır (Grzybowski ve diğerleri, 2003; McGrail, Richard ve Jones, 2006; Mors ve Murray, 2001; Pololi ve diğerleri, 2004). Makale yazımı ve makalelerin yazım süreleri hakkında teşvik, geri bildirim ve tartışma gibi birleşenlerin uygulanabilir kılınması adına düzenli bir şekilde toplanan akademisyenlerden oluşan destek grupları, temel olarak belirtilen bu üç yaklaşım içerisinde en baskın olarak kullanılan yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak yayınlanmış makalelerin incelenmesi ve daha hedefli bir şekilde yayın yapılabilmesi konusunda katılımcıları

cesaretlendirmeyi odak noktasında bulunduran destek grupları aynı zamanda akademisyenlere, yayın sürecinde yaşanabilecek zorlu durumlarda yalnız olmadıklarını hissettirebilmek, karşılıklı olarak birbirlerinin yazılarını incelemelerine olanak sağlamak yanında yazılan dökümanlarda eksik olan noktaları düzeltebilmek adına birlikte çalışma imkanı da sunmaktadır (Grzybowski ve diğerleri, 2003; Mors ve Murray, 2001; Pololi ve diğerleri, 2004). Destek grupları oluşturma stratejisinden sonra yaygın olarak kullanılan diğer bir strateji ise yazma kursları olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıdemli akademisyenler ya da profesyonel editörler tarafından yönetilen yazma kurslarında ise katılımcılara temel olarak, makale yazımı ve yayın süreci konusunda bilgiler aktarılmaktadır (McGrail ve Richard ve Jones, 2006). Son strateji olarak ise karşımıza, üniversitenin bünyesinde görevli olan akademisyenlere, profesyonel yazı koçu ya da resmi bir mentorun sağlanması çıkmaktadır. Bu stratejinin temel amacında ise, akademisyenlerin yayın süreçlerindeki gerekli durumlarda yazı koçu ya da mentor rolünde bulunan kişi tarafından yardım ve teşvik sunulması yer almaktadır (Baldwin, 2002; McGrail ve Richard ve Jones, 2006).

Yükseköğretim alanında değişen kriterler nedeniyle araştırma işlevinin git gide artan bir önem kazanması, akademisyenler üzerinde yayın yapma baskısı oluşturabilmektedir (Murray ve Newton, 2009; Walker ve diğerleri, 2010). Araştırma işlevinin artan öneminin bir göstergesi olan yayın baskısının akademisyenler üzerinde daha çok hissedilmesinin temel nedenleri arasında, günümüzde üniversitelerde işe başlama, ilerleme ve iş güvenliği koşullarından birisi olarak yayın performansının ön plana çıkıyor olması gelmektedir (Jackson, 2013; Jalongo, Boyer ve Ebbeck, 2013; Walker ve diğerleri, 2010). Global bağlamda özellikle akademisyenlerin yayın yapma konusunda giderek daha fazla baskı hissetmelerinin bir diğer temel nedeni olarak karşımıza, dıştan maddi olarak araştırma desteği

alınabilmesi noktasında daha önceki yayınlar ve yayın sayılarının önemli bir kriter haline gelmiş olması çıkmaktadır (Kyvik ve Aksnes, 2015). Bu doğrultuda ise bilimsel yayın çıktılarının, üniversitelerin araştırmalar adına vermiş oldukları maddi destek noktasında etkili olduğu ve yayın performansının maddi destek ile doğru bir orantı içerisinde olduğu görülmektedir. Kurum düzeyinde oluşturulmuş olan bu maddi destek sisteminin akademisyenler üzerinde bir etki oluşturmasının yanı sıra aynı zamanda akademisyenlerin yayın sayısına verdiği önemi de arttırmaktadır (Kyvik ve Aksnes, 2015). Temelinde özellikle akademisyenlerin araştırma performanslarının yer aldığı fon sistemlerinin kullanımında önemli bir oranda artış görülmekte ve bu fon modeli global anlamda farklı ülkelerde de kullanılmaktadır. Performans temelli araştırma fon sistemlerinin temelinde yer alan amaç ise, araştırmalara verilecek olan fon kaynağının en üretken kuruma verilmesi ve hangi üniversiteye hangi miktarda fon ayrılacağı değerlendirilebilmesidir (Aagaard, Bloch ve Schneider 2015; Sivertsen, 2010).

Akademisyenlerin araştırma performanslarının, Science Citation Index (SCI), Social Science Citation Index (SSCI) ve Arts and Humanities Citation Index tarafından indekslenen dergilerde yayınlanan makalelerinin sayısı ve atıf oranları açısından değerlendirilmesi günümüz yükseköğretim alanında dikkat çeken bir diğer unsurdur (Chen ve Chien, 2009; Chou,2013). Dolayısıyla araştırma performansının değerlendirilmesi konusunda özellikle ISI Atıfları gibi küresel boyutta saygı gösterilen endekslerde yer alan, İngilizce dilde yayın yapılan ve "uluslararası anlamda dağıtılan" dergilerde yapılan yayınların üniversite yönetimleri tarafından dikkate alınıyor oluşu, hem akademisyenlerin bu endekslerde yer alan dergilerde daha fazla yayın yapma baskısı hissetmelerine hem de araştırma performansının değerlendirilmesi noktasında daha çok niceliksel bir boyutun ön plana çıkabilmesine

neden olmaktadır (Altbach ve Rapple, 2012; Chou, 2013). Bu duruma ek olarak küresel boyutta öne çıkan bu endekslerdeki dergilerin çok fazla gönderi altında kalmasına neden olmakta ve bu durum dergilerin kabul oranını düşürmektedir. Bu noktada anadili İngilizce olan ve belli bir ekonomik düzeyde olan ülkeler dışındaki ülkelerden çıkan araştırmaların merkez ülkelerde basılan dergilerde genellikle yayınlanmadığı dikkat çekmektedir (Hallinger ve Bryant, 2013; Mertkan ve diğerleri, 2017).

Araştırma performanslarının değerlendirilmesi noktasında daha niceliksel bir boyuta geçilmesi, belirli endekslerde yer alan dergilerin kabul kriterlerinin yüksek olması ve yayın baskısı da göz önünde tutularak düşük seviyede hızlı bir şekilde kâr elde edebilmek ve yayın sahiplerini zenginleştirebilmek adına çok sayıda nitelik yönünden zayıf dergilerin basılmaya başlandığı görülmektedir (Altbach ve Rapple, 2012). Bu doğrultuda artık birçok öğretim üyesi, bir yerde yayın yapmanın hiç yayın yapmaktan daha iyi ve mantıklı olduğunu düşünmektedir. Bilimsel araştırma konusunda yaşanan gelişmelerin ve bu doğrultuda gün yüzüne çıkan beklentilerin, yönetimler tarafından bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yanlış yorumlanması 21.yüzyıl bilim dünyası adına yeni bir paradoksun oluşmasına neden olmuştur. Bu paradoks ise karşımıza, "üst düzey bir dergide makale yayınlanmak her zamankinden daha da zorken, artık makale yayınlamak her zamankinden daha kolay" şeklinde çıkabilmektedir (Altbach ve Rapple, 2012). Özellikle bilinen adıyla "yayınla veya yok ol" ya da diğer bir adıyla "yayın yap yoksa yok olursun" düşüncesiyle benzerlik taşıyan bu paradoks, günümüz bilim dünyasında nitelikten çok niceliğin gündeme geldiğini ve bilimsel gelişmelerin sayısal ölçütlerde ilişkilendirildiğini gösterebilmesi açısından önem taşımaktadır (Casadevall, 2012; Günbayı, Kasalak ve Özçetin, 2013; Şen, 2012).

Artan araştırma beklentilerini karşılamak için yapılan küresel baskı ve teşvik uygulamalarının olumlu etkilerinin yanı sıra, olumsuz olarak da son zamanlarda birçok akademik yanlış davranışa neden olduğu görülmektedir (Honig ve diğerleri, 2014). Bu doğrultuda mevcut sistemdeki teşviklerin; bilim insanlarını yüksek oranda stres altında bırakabildiği, işbirliğini cesaretlendirebildiği, zayıf bilimsel uygulamaları teşvik edebildiği ve yeni yeteneklerin alana girebilmesi konusunda engel yaratabildiği belirtilmektedir (Casadevall, 2012). Bu konu hakkında özellikle, bireysel yayın performansının para ile ödüllendirildiği ve araştırma bütünlüğü konusunda sağlam bir politikanın olmadığı ülkelerde, bilim açısından kötü davranışların görülme olasılığının daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır (Fanelli, Costas ve Lariviere, 2015). Akademisyenlerin bilimsel araştırmaları adına özellikle para ödülünü kazanabilmek için sürekli rekabet içerisinde olmaları ve bu doğrultuda artık temelinde rekabet bulunan bir bilimsel ortamın oluşması, akademisyenlerin kısa yola başvurma yönündeki eğilimlerini gün yüzüne çıkartmaktadır (Günbayı, Kasalak ve Özçetin, 2013; Honig ve diğerleri, 2014). Bu doğrultuda ise günümüzde bazı bilim adamları başarılı olabilmek için, girişimciler tarafından sağlanan fon kaynağını yalnızca bilimsel merakları doğrultusunda yönlendirmemektedir. Bu yönlendirme içerisinde artık bilim adamlarının kişisel hırsları ve para elde etme arzuları yer alabilmektedir (Casadevall, 2012). Bilim insanlarının maddi teşvik elde edebilmek amacıyla girmiş oldukları rekabet ve etik dışı eğilimlerin de ötesinde, yazarların editörler ve incelemeciler arasında avantaj elde etmek için kullandıkları çeşitli yolların olduğu da ayrıca belirtilmektedir. Örneğin, editörlerle olan kişisel ilişkileri çarpıtmak, yayınları gözden geçiren kişilerin özel kimliğini keşfetmek ya da yayın sürecinde 'karşılığını ödeme' istişarelerini yapmaya çalışmak bu tür yollar arasındadır. Bilim insanları tarafından kullanılan bu tarz etik dışı uygulamalar yeni

olmamakla birlikte, makalelerin reddedilme olasılığının yüksek olduğu bir ortamda bu tarz yollar giderek önem kazanmakta ve dolayısıyla daha çok yaygınlaşmaktadır (Honig ve diğerleri, 2014). Artan rekabetin gerek doğrudan gerekse dolaylı yoldan araştırma etiğini tehlikeye atması ve araştırma etiğinden ödün verilmesine yol açabilmesi, araştırma için fon sağlayan ve bunların denetimini sürdüren kurumlar tarafından rekabet ve davranış arasındaki ilişkinin etki edebileceği faktörler göz önünde tutulmalıdır. Bu doğrultuda ise mevcut rekabet ortamında mesleki olarak hayatta kalmak adına etik standartlardan ödün vermeyen kişilerin yetiştirilmesine daha fazla önem verilmesi gerekmektedir (Anderson ve diğerleri, 2007). Kişilerin bu kapsamda yetiştirilmesi sırasında özellikle araştırmacılar arasındaki ilişki ve iletişim noktasına dikkat edilmesi önem taşıyan bir konudur (Bretag, 2012). Bu konunun önem taşımamasının temel sebepleri arasında ise; meslektaşlarının geleneksel davranış normları dışında hareket ettiğine tanık olan araştırmacıların, kötü davranışa girme olasılığının yükselmesi; çalışma koşullarının, haksız uygulamalar ve karar verme ile şekillendiğini düşünen araştırmacıların, kuralları germeye veya dürüstlüğü tehlikeye atacak davranışlara girme eğiliminin yükselmesi ve son olarak araştırmacıların, disiplinlerarası rekabet seviyesi nispeten daha yüksek olduğunda yanlış davranışa girme olasılıklarının yükselmesi gibi durumlar yer almaktadır (Bretag, 2012). Bu noktadan hareketle araştırmacılar arasındaki ilişki ve iletişim konusunda, araştırma bütünlüğü konusunda politikalarının geliştirilmesi, rehberlik ve eğitiminin geliştirilmesi ve şeffaflığın teşvik edilmesinin odak alındığı etkinlikler, etik dışı davranışın azaltılması ve önlenmesine yönelik etkili olabilmektedir (Fanelli, Costas ve Lariviere, 2015).

Sonuç olarak Darwinci bir varoluş mücadelesi rekabet, saldırganlık, karşılıklılık, fedakarlık, işbirliği ve bazen maalesef hile gibi çoklu davranışlar

üretebilir. Bu davranışların her biri çağdaş bilim insanları arasında kolayca gözlemlenebilir. Rekabet yenilik için bir motivasyon sağladığında yararlı olabilir ancak aşırı rekabet biliminin kötüye kullanılmasına ve etik ihlallerin yapılmasına sebebiyet verebilir. Kısa vadede bunun nispeten zararsız görünmesine karşın, kümülatif etki (birikerek büyüme), bilimsel metotta kamuya açık konseptin erozyona uğramasına sebep olabilir (Casadevall, 2012). Bilimin güvenilirliği için araştırmacılar intihal konusunda dikkatli davranmalıdır çünkü bilimsel ahlak koruyucusu olmak tüm araştırmacıların sorumluluğudur (Anderson ve diğerleri, 2013). Dolayısıyla genç akademisyenler mesleklerinin etik ilkelerine aşına olsa da, yoğun rekabete, günlük yüksek seviyedeki reddedilme oranlarına ve kurumlarından yükselen beklentilere dayanan bir bağlamda bu ilkeleri uygulamaya koymak için mücadele etmek zorundadırlar (Honig ve diğerleri, 2014).

Bölüm 3

BAĞLAM

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisini ilerleten sektörlere bakıldığında karşımıza yükseköğretim sektörü ve turizm sektörü olmak üzere temel iki sektör çıkmaktadır (Karabaş ve Şafaklı, 2015; Technopolis, 2012). 2016-2017 yılları içerisinde ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sektöründe toplam 15 üniversite ve 93.292 öğrenci bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısının 13.619 unu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti öğrencileri, 52.135 ini Türkiye Cumhuriyeti öğrencileri ve geriye kalan 27.538 ini de üçüncü ülke öğrencileri oluşturmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 2016-2017 öğretim yılında bulunan toplam 93,292 öğrencinin %93 ü ise 2000 yılı öncesinde kurulmuş olan 5 üniversitede kayıtlı olup eğitim-öğretim faaliyetlerine devam eden 7 üniversitede öğrenci sayısı 1000'nin altındadır (Mertkan, baskıda; Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi, 2016).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan 6 üniversite Uluslararası Üniversiteler Birliği'nin ve 2 üniversite ise Avrupa Üniversiteler Birliği'nin üyesi olmasına rağmen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası bağlamda tanınmamasından dolayı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan hiçbir üniversite hükümetler arası projelerden (Bologna, Sokrates vb.) yararlanamamaktadır (Mertkan, baskıda). Son yıllarda uluslararasılaşmaya verilen önemin artması ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki yükseköğretim kurumlarının yurtdışı akreditasyonlarına büyük önem verdiği görülmekle birlikte sahip olunan yurtdışı akreditasyonlarının üniversiteden üniversiteye çok ciddi farklılıklar gösterdiği dikkat

çekmektedir (Mertkan ve diğeri, 2016). Bazı üniversitelerin "ABED" ve "NAAB" gibi çok saygın akreditasyonlara sahip olabildiği görülmektedir fakat bu durum Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarının geneline yayılmamıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yükseköğretim sisteminin işleyişinden sorumlu olan temel kuruluşlar ise Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) ve Milli Eğitim Bakanlığıdır. 40/2009 sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yükseköğretim (Değişiklik) Yasası incelendiğinde YÖDAK'ın yükseköğretim ile ilgili sorumlu olduğu temel görevleri arasında; yükseköğretim kurumlarının mevcut alt yapı, yönetim kadroları ve akademisyen kapasitesine göre öğrenci alımı yapmasını sağlamak, yükseköğretim kurumlarında gerçekleşen eğitim faaliyetleri kapsamında minimum ders saati süresini Üniversitelerarası Akademik Koordinasyon Kurulu'nun da fikirleri kapsamında belirlemek, yükseköğretim kurumlarında akademisyen kadrolarının dengeli bir şekilde dağılımı sağlamak, yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, bilimsel araştırma işlevi ve topluma hizmet gibi temel rollerinin uyum ve düzenini sağlamak ve son olarak yükseköğretim kurumlarında gerçekleşen bilimsel araştırmaların etik kurallara uygunluğunu denetlemek ve intihalin tespit edildiği durumlar doğrultusunda yaptırımlar belirleyip bu kuralların uygulanmasını sağlamak adına, Milli Eğitim Bakanlığı'nın da fikirleri alınarak Bakanlar Kurulu'nun onayına sunulacak bir tüzük hazırlamak yer almaktadır.

Bölüm 4

YÖNTEM

4.1 Araştırma Deseni

Araştırmacının benimsediği dünya görüşü, araştırma sürecinde belirlenen sorulara cevap bulabilmek adına tercih edilen yöntemin neden tercih edildiğine dair sebepleri oluşturmakta ve şekillendirmektedir (Glesne, 2013). Dolayısıyla araştırmacının temel görevlerinden bir tanesi de, yapılacak olan çalışmayı nasıl bir dünya görüşü dahilinde sürdüreceğini netleştirmesidir (Glesne, 2013). Bu duruma ek olarak Creswell (2016) tarafından da belirtildiği gibi araştırmacıların sahip olduğu felsefi görüş ve inançlar çalışma sürecinde çok fazla gün yüzüne çıkarılmasa da, araştırma sürecini etkileyen önemli bir faktör olduğu için araştırmacının felsefi görüşünün belirtilmesi ve tanımlanması gerekmektedir. Yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi: Akademisyen bakış açısı" konulu tez araştırması "yapılandırmacılık" felsefi görüşü benimsenerek sürdürülmüştür. Temel olarak yapılandırmacılık görüşü, anlamlı gerçekliğin oluşturulduğunu ve anlamlı gerçekliğin çoklu olduğunu varsaymaktadır (Merriam, 2013). Kısacası yapılandırmacı felsefe tek bir anlamlı gerçekliği reddeden, gerçeğin sosyal ortamlarda gün yüzüne çıktığı, karmaşık ve sürekli değişebilen bir yapıda olduğu görüşünü savunmakla beraber bilgiye ulaşabilmenin kişilerin birtakım olayları, durumları, davranışları vb. nasıl anladığı ve nasıl yorumlandıklarıyla ilişkili olduğunu da savunmaktadır (Creswell, 2016). Dolayısıyla belirli bir sosyal yapıya ait birden fazla kişinin belirli durumlar hakkındaki fikirlerine ve algılarına ulaşarak o

sosyal yapı içerisinde kabul edilen düşünce ve davranışın kültürel yapısı ile ilgili de bazı boyutları dile getirilebilmektedir (Glesne, 2013).

Çalışmaya hakim olan felsefi görüşün yapılandırmacılık olmasından dolayı araştırma deseninin, katılımcıların doğal ortamlarında derinlemesine ve uzun süreli karşılıklı bir etkileşime uygun olması gerekmektedir. Nitel yaklaşım araştırılan konunun derinlemesine incelenmesine olanak sağladığı (Creswell, 2016; Mertkan, 2015) ve derinlemesine inceleme yapabilmek için verinin katılımcıların kendi doğal ortamlarında mülakat yolu ile sürekli etkileşim içerisinde toplanması hedeflendiği için araştırma nitel yaklaşım kullanılarak sürdürülmüş ve fenomenolojik olarak desenlenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımının stratejilerinden biri olan fenomenoloji özetle kişilerin edindiği tecrübe ve deneyimlerin temelinde yatan sebeplere ve kişilerin yaşadıkları bu deneyimlerin nasıl bir bilinç oluşturduğuna vurgu yapmaktadır (Merriam, 2013).

Fenomenoloji yaklaşımına göre kişilerin sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar doğrultusunda elde edilecek olan bilgiler, kişilerin sahip olduğu tecrübeler ve algılar kapsamında kararlaştırılmalıdır (Balcı, 2011). Yapılan bu çalışmanın amacı da akademisyenlerin bakış açısından yükseköğretim kurumlarının araştırma işlevinin mevcut durumunun ortaya konulması ve kurumların araştırma kapasitelerinin geliştirilmesi için çözüm önerilerinin belirlenmesi olduğu için, akademisyenlerin çalıştıkları kurum içerisinde bu konu kapsamında yaşamış oldukları deneyimler ve bu deneyimlerin akademisyenler üzerinde nasıl bir algı oluşturduğuna ulaşmak yalnızca fenomenolojik yaklaşım ile mümkün olacaktır. Bu konu hakkında Patton (2002, s.106) tarafından da belirtildiği gibi "paylaşılmış deneyimlerde bilginin özü vardır. Bu cevherler sıklıkla deneyimlenen bir fenomen yoluyla anlaşılabilen temel anlamlardır."

4.2 Çalışma Grubu

Çalışma kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan üniversiteler içerisinde bir üniversite araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen üniversitenin köklü bir geçmişi olmasına dikkat edilmiştir. Bu üniversitede görev yapan akademisyenler arasından seçilen 16 akademisyen araştırmaya katılmıştır. Veri toplama süreci başlamadan önce katılımcı sayısı yaklaşık 20 olarak belirlenmiştir. 20 kişi ile yüz yüze temasa geçilerek araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiştir ve toplamda 17 kişi çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Veri toplama sürecinde, veri doyumu ulaşıldığı ve artık katılımcılardan alınan bilgilerin aynı şekilde tekrarlamasından dolayı katılımcı sayısında azaltılma yapılmış ve 16 katılımcı ile yapılan görüşmeden sonra veri toplama süreci sonlandırılmıştır. Nitel araştırmanın temelinde yer alan veri doyumu ilkesine göre de, araştırmanın veri toplama sürecinde belirli bir noktadan sonra elde edilen bilgilerin sürekli tekrarlanması, yeni bir bakış açısının artık gündeme gelmemesi veya elde edilen farklı bilgiler doğrultusunda değişim yapılmasının yarar sağlayacağı düşüncesiyle şekillenebilen çalışma gruplarının katılımcı sayılarında artış ya da azalma gibi durumlar gündeme gelebilmektedir (Creswell, 2016; Merriam, 2013; Patton, 2014).

Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminin tercih edilme sebebi ise, daha önceden netleştirilmiş kriterler ve ölçütler kapsamında, bu kriterleri sağlayan kişilerin çalışma grubuna alınmasının yararlı görüldüğü durumlarda kullanılmasının uygun olmasıdır (Balcı, 2011; Mertkan, 2015; Patton, 2014). Çalışma grubu belirlenirken kullanılan kriterler ise; ilgili öğretim elemanının görev yaptığı kurumdaki çalışma süresinin en az 3 yıl olması, çalışma statüsünün tam zamanlı olması ve sahip olduğu unvanın en az Yardımcı Doçent olmasıdır. Çalışma

grubuna dahil edilecek olan öğretim elemanları için belirlenen bu kriterlerin nedenlerine bakıldığında ilk olarak öğretim elemanının ilgili kurumda çalışma süresinin en az 3 yıl olarak sınır alınmasının altında yatan temel düşünce araştırmaya katılacak öğretim elemanın çalıştığı yükseköğretim kurumuyla ve işleyişiyle ilgili uzun süreli bir tecrübeye sahip olmasının istenmesidir. Bu durum ile bağlantılı olarak araştırmaya dahil edilecek öğretim elemanın çalışma zamanının ise tam zamanlı olması doğru bir ölçüt olacaktır çünkü yukarıda da bahsedildiği üzere öğretim elemanının çalıştığı yükseköğretim kurumunda tam zamanlı olarak görev yapması kurum kültürü ile sürekli etkileşim içinde olmasına olanak sağlayacaktır. Dolayısıyla araştırmaya dahil edilecek öğretim elemanının çalıştığı kurumda tam zamanlı olarak çalışıyor oluşu belirlenen kriterler arasına eklenmiştir. Son olarak çalışma grubuna alınacak olan öğretim elemanının unvanının en az Yardımcı Doçent olması gerekmektedir çünkü araştırma konusu ile doğru orantılı olarak bakıldığı zaman yükseköğretim kurumlarının araştırma kapasitesinin geliştirilmesi konusunda doğru bilgilere sahip olunabilmesi katılımcıların bilimsel araştırma konusunda yeteri kadar tecrübe edinmesini gerektirmektedir. Özellikle üniversitelerin yükseltilme kriterlerine bakıldığı zaman öğretim elemanlarının unvan sahibi olabilmeleri ve kıdemlerde yükselebilmeleri için belirli sayılarda, belirli zamanlarda ve belirli kriterlerde bilimsel araştırma yapmış olması üniversiteler tarafından şart olarak konulmuştur. Bu doğrultuda çalışma grubuna alınacak olan öğretim elemanın unvanının en az Yardımcı Doçent olarak tutulması araştırma verilerinin daha kaliteli, doğru ve bilinçli olması adına özellikle dikkat edilen bir kriter olmuştur.

Araştırmanın çalışma grubuna dahil edilecek olan öğretim üyeleri belirlenirken dikkat edilen diğer bir nokta öğretim üyelerinin tek bir fakülte yerine farklı fakültelerden ve farklı disiplinlerden olması koşuludur. Bu koşulun altında

yatan temel sebep ise temel sebep farklı fakültelerdeki işleyişi ele almaktır. Bu doğrultuda araştırmaya işleyiş olarak birbirinden farklı olan toplam 7 fakülte dahil edilmiştir. Yukarıda belirtilen kriterler ışığında araştırmanın çalışma grubuna alınacak olan öğretim üyelerinin akademik profillerinin belirlenmesi adına bilgisayar ortamında ilgili kurum ve fakültelerdeki hocaların CV' leri tez danışmanı ile birlikte dikkatli bir şekilde incelenerek çalışma grubuna alınabilecek olan hocalar tek tek belirlenmiştir. Bu inceleme ve değerlendirme sonucunda araştırmanın çalışma grubunu; 7 Profesör, 2 Doçent ve 7 Yardımcı Doçent olmak üzere toplam 16 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

4.3 Veri Toplama Süreci

Yapılacak olan araştırma belirli kurumlar içerisinde bir çalışmayı gerektiriyorsa ilk olarak o kuruma gidilmeden önce izin alınmalı ve erişim için katılımcılar ile iletişim haline geçilmelidir (Glesne, 2013). Araştırmanın yapıldığı yükseköğretim kurumunda verilerin toplanması aşamasına geçilmeden çalışma grubunda dahil edilmesi amaçlanan 20 akademisyen ile tek tek iletişime geçilmiştir. Akademisyenler ile iletişime geçilmesi aşamasında ilk olarak dikkat edilen, akademisyenler ile yüz yüze iletişime geçilmesi koşuludur. Bu koşul kapsamında çalışma grubuna dahil edilecek olan akademisyenlerin bilgisayar ortamında CV leri danışman eşliğinde tek tek incelenerek katılımcıların bulunduğu fakültelerdeki ofislerine gidilip araştırmaya katılmaları adına yüz yüze konuşulup bilgi verilmiştir. Akademisyenlerin kurum içerisinde vermiş oldukları ders saatleri ve yoğunluk durumları nedeniyle yüz yüze ulaşılamayan akademisyenlere iş yeri mail adreslerinden ulaşılmış ve araştırma hakkında yüz yüze görüşmek adına randevu alınmıştır. Araştırmada veriler çalışma grubunu oluşturan akademisyenlerin kendi doğal ortamlarında toplanmıştır. Araştırmada doğal ortamın korunması için

akademisyenlerin araştırmanın yapıldığı yükseköğretim kurumundaki kişisel çalışma ofislerine gidilmiş ve bu ofislerde yapılan yüz yüze görüşmelerin, akademisyenlerin kurumdaki çalışma saatleri içerisinde olmasına özellikle dikkat edilmiştir.

Araştırmalarında nitel yöntemi kullanmayı tercih eden araştırmacılar, çalışmalarına belirli görüşme soruları ile başlayıp araştırmada geçen zaman boyunca görüşme sorularını yeniden biçimlendirmeye, değiştirmeye ve farklı sorular ilave etmeye önem göstermektedirler (Glesne, 2013). Görüşme süreci boyunca soruların yerlerinin, sayılarının ve biçimlerinin sabit tutulmasının; araştırmacının, katılımcıların bireysel dünyalarına ulaşabilmesini ve derinlemesine bir inceleme yapabilmesini olumsuz yönde etkileyeceğinden bu araştırmada görüşme yönetimi olarak yarı-yapılandırılmış görüşme tercih edilmiştir. İlgili literatür araştırma soruları ışığında detaylı bir şekilde incelendikten sonra temel görüşme soruları şekillendirilmiştir (bakınız Ek A). Yarı-yapılandırılmış görüşmeler boyunca konuşmanın gidişatına göre değişik sorularla konunun daha da iyi açılmasına, farklı durumların veya bakış açılarının ortaya çıkmasına ve yeni düşüncelere ulaşılmasına olanak sağlamaktadır (Merriam, 2013). Bu doğrultuda veri yaklaşık 60 dakika ile 90 dakika arası süren yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış olup, görüşmeler sırasında ana temalardan uzaklaşmadan akademisyenlere sorulan sorularda, soru sırasında ve soru sayılarında karşı taraftan gelen cevaplara bağlı olarak değişimler meydana gelmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşmeler boyunca akademisyenlerin izinleri ile ses kayıt cihazı kullanmış ve tüm görüşmeler bilgisayar ortamında yazıya aktarılmıştır.

4.4 Veri Analizi

Verilerin toplanması ve analizlerinin yapılması konusunda genellikle kesin ve net bir ayırım yapılamakta, veri analizinin veri toplama aşamasını takiben yapılması

gerektiği belirtilmektedir (Patton, 2014). Nitel araştırmanın doğasına bakıldığı zaman böyle net bir ayırımın yapılması mümkün olmamaktadır çünkü nitel araştırmalarda veri analizi, çalışma sürecinde karşılaşılan tüm durumlar ile bağlantılı olarak bütünsel bir şekilde yürütülmektedir. Dolayısıyla veri analizi, veri toplama sürecinde başlamaktadır (Creswell, 2016; Patton, 2014). Yapılan araştırmada da veri analizi, veri toplama aşamasında başlamıştır. Veri toplama süresince her görüşme sonrasında detaylı alan notları tutulmuş ve bu alan notları ışığında belirlenen temalar ve sorular belirlenmiş nitel araştırmanın içinde barındırdığı esneklik durumu da göz önünde tutularak diğer görüşmelerde sorulacak sorular ve irdelenecek temaları etkilemiştir.

Verilerin analizi için yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, verilerin analizi sırasında bütün görüşmelerin, tutulan saha notlarının ve elde edilen belgelerin içeriklerinin analiz edilmesinden dolayı sık kullanılan bir analiz yöntemidir (Merriam, 2013). İçerik analizi temel olarak olaylara, anlatılanlara ve anlamlarına odaklanmaktadır. İçerik analizi süreci bunların yanı sıra elde edilen verinin kodlanması ve belirli temaların oluşturulmasını içermektedir (Merriam, 2013; Patton, 2014). Bu doğrultuda toplanan veriler öncelikle bilgisayar ortamında yazıya dökülmüştür. Oluşturulan veri setinin kodlama aşamasına hazır hale getirilmesi için, verilerin tamamı birkaç kere detaylı bir şekilde okunmuştur. Tümevarımsal bir yaklaşım ile 410 sayfadan oluşan veri seti içerik analizi kullanılarak el ile kodlanmıştır ve bu kodlar içeriklerine göre farklı renklere ayrılmıştır (Huberman ve Miles, 2015). Bu kodlamalar sonucunda ise temalar oluşturulmuş ve bu temaların birbirleriyle bağlantısı kurulmuştur. Araştırmada toplam 4 adet tema yer almıştır. Araştırma işlevine verilen önem ve değer teması altında, *araştırma ortamı ve yönetim*; araştırma işlevinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar teması altında, *sistem ve niversite yönetimleri*; mevcut durumun araştırma işlevi üzerinde yarattığı

etki teması altında, *araştırma projeleri, akademisyen ve kurum*; araştırma işlevinin geliştirilmesi adına öneriler temasında ise, *sistem ve yönetim* kodları yer almaktadır.

4.5 Araştırma Etiği

Bu çalışmada etik yönden dikkat edilen ilk konu araştırmacının yüksek lisans çalışmalarını sürdürdüğü üniversitenin etik kurulundan ve araştırmacının yapılacağı kurumdan gerekli izinlerin alınması olmuştur. Talep edilen tüm belgeler ve enstitü tarafından onaylanan tez önerisinin imzalı bir kopyası gönderilerek ilgili birimlerden gerekli izinler alınmış, izin aşaması tamamlanmadan araştırma konusunda herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Gerekli izinlerin alınma işleminin tamamlanmasını takiben (bakınız Ek B) veri toplama aşamasına geçilmiştir. Verilerin toplanabilmesi adına çalışma grubuna dahil edilmesi planlanan tüm katılımcılar ile bizzat araştırmacı tarafından yapılan ön görüşmelerde, araştırmaya katılımın tamamen gönüllü olduğu konusu vurgulanmış katılımcıların araştırmaya katılma kararları doğrudan ya da dolaylı yoldan hiçbir şekilde baskı altına alınmamıştır ve katılım katılımcıların kendi özgür iradelerine bırakılmıştır. Katılımcıların araştırmaya katılmaları konusunda herhangi bir zorunluluk hissetmemeleri için katılımcılar ile iletişim noktasında araya üst düzey ya da itiraz edemeyecekleri kişilerin dahil edilmemesine özellikle dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmaya katılmak istemeyen katılımcılara da araştırmaya dahil olmaları adına herhangi bir baskı yapılmamış ve bu kararlarına saygı duyulmuştur. Katılımcıların gönüllü bir şekilde araştırma sürecine dahil olabilmeleri adına dikkat edilmesi gereken diğer önemli bir nokta ise araştırma hakkında doğru ve yeterli bilgiye sahip olmalarıdır (Aydın, 2006; Balcı, 2015; Ekiz, 2015). Bu doğrultuda katılımcıların araştırma konusunda yeterli ve doğru bilgiye sahip olabilmeleri için araştırma hakkında tüm detayları içeren bilgilendirilmiş onam formu hazırlanmıştır (bakınız Ek C). Hazırlanan bu

bilgilendirilmiş onam formunda araştırmanın ne hakkında olduğu, hangi amaç ile nerelerde kullanılacağı, görüşmelerin kaç saat süreceği, ses kayıt cihazının kullanılacağı, katılımın gönüllü olduğu ve aynı zamanda istedikleri zaman sorgusuz bir şekilde araştırmadan çekilebilecekleri gibi önemli bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilerin yanı sıra bilgilendirilmiş onam formunda katılımcıların herhangi bir sorunda rahat bir şekilde iletişim sağlayabilmeleri için hem araştırmacının hem de tez danışman hocasının iletişim bilgilerine de yer verilmiştir. Katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu hem randevu için yapılan ön görüşmelerde detaylı bir şekilde incelemeleri için verilmiş hem de asıl görüşmeye başlamadan önce bir kez daha incelemeleri için verilmiştir. Katılımcılara verilen bilgilendirilmiş onam formu görüşme öncesinde katılımcılar tarafından imzalandıktan sonra görüşmeye başlanmıştır. Katılımcıların özel hayatlarına ve mahremiyetlerine olan saygı da araştırma boyunca üst düzeyde tutulmuştur. Katılımcılara araştırma konusu dışında herhangi özel ve baskı yaratacak bir soru sorulmamıştır. Araştırma hakkında sorulan sorularda da katılımcılar tarafından cevap verilmek istenilmeyen sorular için baskı yapılmamıştır ve bu gibi sorular pas geçilmiştir. Ses kayıt cihazının kullanıldığı görüşmelerde katılımcıların telefonlarının çalması ya da ofislerine herhangi başka birinin gelmesi gibi durumlarda katılımcıların isteği doğrultusunda kayıtdurdurularak görüşmeye ara verilmiştir. Görüşme sırasında olduğu kadar görüşmelerden sonra da katılımcıların ve kurumun gizliliği büyük bir özenle korunmuştur. Verilerin bilgisayar ortamında yazıya geçirilmesi aşamasında ne kurumun ne de katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamıştır. Bu isimler yerine kodlar kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Aynı şekilde yazım aşamasında katılımcıların ve kurumun gerçek isimleri kullanılmamıştır.

4.6 İnanırdıcılık ve Teyit Edilebilirlik

Araştırmaların bilimsel olarak kabul edilebilmesi ve güvenirliliğin sağlanabilmesi, araştırmannın inandırdıcılığının yüksek olmasıyla mümkün olmaktadır. Araştırmannın inandırdıcılığının üst seviyede olabilmesi ise, uzun süreli etkileşim, derinlemesine veri toplama, danışman (uzman) kontrolü ve katılımcıların teyitleri ile doğrudan bir ilişki içindedir (Yıldırım ve Şimsek, 2013). Nitel araştırmannın doğası gereği veri toplama aracı araştırmacının kendisidir ve araştırmacının veri toplama sürecine en iyi şekilde hazırlanması elde edeceği verinin kalitesini de arttırmaktadır. Patton (2014) tarafından da bu konuda belirtildiği gibi görüşmeler esnasında elde edilen verinin kalitesini büyük bir oranda görüşmeyi yapan araştırmacı belirlemektedir. Temel yarı-yapılandırılmış görüşme soruları belirlendikten ve belirlenen görüşme sorularının ilgili kurumun etik kurulunun da onayının alınmasından sonra araştırma adına asıl veri toplama sürecine geçilmeden önce araştırmacının görüşme becerisinin değerlendirilmesi amacı ile bir pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme araştırmannın yapılacağı ilgili kurumdan bir akademisyen ile gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmeye dahil edilen akademisyenin ise araştırmannın çalışma grubunu oluşturacak olan akademisyenler ile aynı ölçütlere sahip olmasına dikkat edilmiştir. Pilot görüşmenin yapılacağı akademisyen ile yüz yüze görüşülmüş ve pilot görüşme için bizzat randevu alınmıştır. Pilot görüşmenin yapıldığı akademisyenden hem ses kayıt cihazının kullanılması hem de görüşmenin pilot bir görüşme olduğu ve araştırmacının görüşmeyi nasıl yaptığının kontrolü adına, elde edilen ses kaydının tez danışman hocası tarafından dinleneceği konusunda da izin alınmıştır. Pilot görüşmenin yapıldığı akademisyen araştırmannın çalışma grubuna dahil edilmemiştir. Yapılan pilot görüşme yaklaşık bir saat sürmüş, görüşmeden elde edilen ses kaydı tez danışman hocası tarafından ayrıntılı bir şekilde dinlenmiştir ve

onaylanmıştır. Tez danışman hocasından alınan geri dÖnütten sonra yapılan pilot görüşme yeterli bulunmuş ve araştırma için asıl veri toplama aşamasına geçilmiştir.

Katılımcılar ile yüz yüze ve uzun süreli bir etkileşim içerisinde gerçekleştirilen görüşmeler sırasında katılımcı teyidinin güvenilir bir şekilde mümkün kılınabilmesi adına, katılımcıların tüm söyledikleri büyük bir dikkat ile dinlenmiştir. Bu konu hakkında da özellikle görüşmeler sırasında katılımcının söyledikleri ve anlattıkları konular hakkında geri dÖnütler yapılmış ve bu geri dÖnütler sırasında ise katılımcının söylediklerinin doğru anlaşılıp anlaşılmadığı konusunda teyitler alınmış. Katılımcılardan teyit alınırken eğer yanlış anlaşılan bir konu var ise katılımcı tarafından düzeltilmesi önemle rica edilmiştir.

Görüşmeler sırasında hiçbir detayın atlanmaması adına tutulan alan notları, her görüşmeden sonra tez danışmanı tarafından kontrol edilmiş ve görüşmelerin araştırma konusu dışına çıkılmadan nitelikli bir şekilde sürdürülebilmesi sağlanmıştır. Görüşmeler sonunda toplam 16 katılımcıdan elde edilen 410 sayfalık veri setinin analiz sürecindeki her aşama, verilerin doğruluğu ve inandırıcılığının sağlanabilmesi adına tez danışmanı tarafından özenle kontrol edilmiştir.

Bölüm 5

BULGULAR

Bu bölümde akademisyenlerin bakış açısından yükseköğretim kurumlarının araştırma işlevleri kapsamında mevcut durumların ortaya konulması ve yükseköğretim kurumlarının araştırma işlevlerinin geliştirilmesi için çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanan bu araştırmada toplanan verilerden elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları ayrıntılı bir biçimde yer almaktadır. Veriler ışığında ortaya temel olarak dört adet tema çıkmıştır; KKTC yükseköğretimde araştırma işlevine verilen önem, bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi için yapılanlar, mevcut durumun araştırma işlevi üzerindeki etkisi ve araştırma işlevinin geliştirilmesi adına çözüm önerileri. Bulgular kısmında bu dört temel tema üzerinde durulmaktadır.

5.1 Bilimsel Araştırma İşlevine Verilen Önem ve Değer

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırma işlevine verilen önem ve değer konusunda elde edilen veriler aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumunu ve yerini de ortaya koymaktadır. Bu konu hakkında araştırma sürecinde akademisyenlerden elde edilen veriler kapsamında karşımıza, araştırmaların ne tür bir ortamda gerçekleştiğini gösteren "araştırma ortamı" ve üniversite yönetimlerinin araştırma işlevine verdikleri önem ve değeri gösteren "yönetimin tutum ve beklentileri" alt başlıklarını çıkartmaktadır. Gerek araştırma ortamı, gerekse üniversite yönetimlerinin tutum ve beklentileri araştırma işlevine

verilen önem ve değeri yansıttığından öncelikle araştırma ortamı ve yönetimin tutum ve beklentileri detaylı bir şekilde ele alınacak, sonrasında akademisyenlerin araştırma işlevine verilen önemi ve değeri nasıl değerlendirdikleri irdelenecektir.

5.1.1 Araştırma Ortamı

Araştırma işlevinin yükseköğretim kurumlarındaki yerine bakılması ve bu konuda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki mevcut durumun belirlenmesi araştırmaların nasıl ve ne tür bir ortamda gerçekleştiğinin aydınlatılması ile mümkün olacaktır. Bu kapsamda araştırmaya katılan tüm akademisyenlerin görüşmeler sırasında dile getirdikleri ve önemle üzerinde durdukları ilk etken olarak karşımıza fon eksikliği çıkmaktadır.

Katılımcıların bakış açısından irdelendiği zaman bilimsel araştırmalar için gerekli ve yeterli fonların verilmemesi önemli bir sorun niteliği taşımaktadır. Bu durum hakkında özellikle "bizde araştırmaya yönelik çok fazla bir yatırım söz konusu değildir çünkü araştırmayı yapıp ne yapacaktık? Nobel ödül mü kazanacaktık yoksa google şirketi mi kuracaktık?" (K2 Prof. Dr.) şeklinde ifadelerin kullanılması dikkat çekmekte olup aynı zamanda fon eksikliği konusunda yaşanan mevcut durum hakkında da önemli göstergeleri gün yüzüne çıkartmaktadır. Bilimsel araştırmalar için yeterli fon verilmemesi, kurum bünyesinde bilimsel araştırma yapacak olan akademisyenleri bir çok noktada engellemekte ve araştırma şartlarını zorlaştırmaktadır. Katılımcılardan elde edilen bilgiler bilimsel araştırmalar için gerekli araç ve gereçlerin bir çoğunun fon eksikliğinden kaynaklı olarak akademisyenlere temin edilememesi ya da çok geç ulaştırılması, akademisyenlerin çoğu zaman sadece fakültede bulunan maddi imkanlar ve araç gereçler dahilinde sınırlı bilimsel araştırma yapabilmelerine neden olduğunu göstermektedir. Akademisyenlere bilimsel araştırmalar için yeteri kadar fon desteğinin sağlanmaması

ise akademisyenlerin özellikle bilimsel araştırmalar konusunda ileri noktada olan gelişmiş ülkelerdeki meslektaşları ile rekabet şartlarını zorlaştırmaktadır. Bu noktada akademisyenler yaptıkları araştırmaları fon eksikliğinden kaynaklı olarak ciddi boyutlara ulaştıramadıklarını ve bu durumun da hem uluslararası platformlarda görünür olunmasını hem de yapılmak istenilen st düzey araştırmaların yapılabilmesini oldukça zorlaştırdığını sıklıkla dile getirmektedirler:

Yani bakın bir şeye değer verebilmek için maalesef bütçe gerekiyor. Siz ne kadar lafta önem veriyorum önem veriyorum deseniz de araştırma geliştirmeye bütçe ayırmadığınız müddetçe çok ciddi bir araştırma yapamazsınız. Yaparsınız yine bir şeyler ama kaale alınabilir nitelikte olmaz. Net. şunu söylemeye çalışıyorum size bakın yani bir araştırma yapmak istiyorsunuz atıyorum başladınız çalışmanızı yapmaya çalışmanızda bir kameraya ihtiyacınız var....Bu kamerada atıyorum 6 bin dolar diyelim. İşte Kıbrıs'ta ki hangi üniversitede 6 bin dolarlık bir aleti bir haftanın içerisinde niversiteye aldırabilirsiniz? Hiç birinde.... Yok. Yapamazsınız o zaman nk sizinde söylediğiniz gibi sizinde söylediğiniz gibi dünya artık bunun üzerinde alışıyor. Siz bir kamerayı 6 ayda alırsanız ama sizinle aynı çalışmayı yapan Almanya'da ki niversite 3 günde alırsa işte fark burada. (K8 Doç. Dr.)

Gelişmiş lkeler uzay ile uğraşıyor, atmosfer ile uğraşıyor yani iklim şartları efendim işte kanser gibi böyle yani onların sahalalarına girip o sahalarda bir şey yapmanız lazım ki bir nvan kazanasınız, bir itibar kazanasınız fakat o ülkelerde o şeyleri hazırlayacak alt yapılar var laboratuvar imkanları var. Bizde o da yok. O olmayınca otomatik olarak üçüncü dünya ülkesindeki araştırmacıyı kuramsal şeylere itiyor nk deneysel yatırım çok pahalıdır. Örneğin fizik bölümüne bir lazer laboratuvarı kurmaya kalksam bugün milyonlarca dolar lazım yani hiç bir niversite yönetimi bana okey vereceğini hayalimden bile geçmez. Bunu umut edemem, beklemem de. (K6 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırmalara gereken fon desteğinin sağlanmaması, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırmalar için ayrılan bütçe konusunu da gündeme getirmektedir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin hemen hemen hepsi bu konu hakkında birçok sorun yaşandığını önemle dile getirmiştir. Bu konu kapsamında bilimsel araştırmalar için bir miktar bütçenin ayrıldığı ancak bu ayrılan miktarın oldukça yetersiz olduğuna değinilmiştir.

Ortaya çıkan diğerk bir önemli nokta ise, devletin sadece akademik araştırmalar için ayırdığı özel bir bütçesinin ve kaleminin olmamasıdır. Katılımcılar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin üniversitelerdeki bilimsel araştırmalar için gerekli bütçe katkısını sağlamadığını dile getirmektedir. Bunun devamında ise katılımcıların ayrıca bilimsel araştırmalar için üniversitelerin alt yapısına gereken bütçe katkısının genellikle Türkiye Cumhuriyeti Büyük Elçiliğı tarafından sağlandığını dile getirmeleri özellikle dikkat çeken bir noktadır. Bu durum nedeniyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kendi içerisinde yetersiz oluşu eleştirilmiş, sadece öğrenci harçlarından gelen bütçe ile yükseköğretim sistemini ve bilimsel araştırma işlevini sağlıklı bir şekilde yürütmenin mümkün olmayacağı da belirtilmiştir:

Kıbrıs kendi ölçeğinde bence yetersizdir. Kesinlikle yetersizdir çünkü hükümet bacağına bakacak olursam hükümetler 5 milyar 700 bin TL bütçe geçiriyor. Bunun %92 si biliyor musunuz sadece personel giderlerine ve cari transferlere harcanıyor yani emekli maaşlarına ve prim giderlerine. Geriye kalan %8 ile siz eğitime mi sağlığa mı tarıma mı narenciyeye mi süt üreticisine mi sanayiciye mi turizm tanıtımına mı nereye yatırım yapacaksınız?... Türkiye'nin şu anda KKTC 'ye ayırdığı 245 milyon Türk Lirası proje değerlendirme ve proje yapma için ayrılmış bir kaynaktır. Yıllardır kullanılmıyor bu. Geri dönüyor bu bütçe. (K10 Prof. Dr.)

Özel üniversitelerde bilimle ilgili maalesef çok ciddi bir yatırım yok. Bu yatırım olmadığı içinde orada çalışan hocalarımız öğretim üyelerimiz doktorasını yapmış doçentliğini almış hocalarımız sadece ders verip kolejlerde verilen gibi ders verip ondan sonrada işte çay kahve içip evlerine giden bir ortama sahiptirler maalesef yani laboratuvar olsun ya da herhangi birisi bir araştırma yapmak isterse üniversite ona destek versin bu durumlar maalesef mevcut değil şu anda. (K8 Doç. Dr.)

Bu durum kapsamında belirtilen diğerk önemli bir nokta ise akademisyen başına düşen konferanslar için sağlanan fon desteğinin de yetersiz seviyede olması ve bu fon desteğinin de belirli akademik takvimler içerisinde olan başvurular ile sınırlı tutulmasıdır. Prof. Dr. K10'un "Hoca başına düşen konferans fonlaması çok düşüktür" ifadesiyle özetlediğı ve Yrd. Doç. Dr. K13'ün "kaç konferansa katıldysak

işte hepsini cebimizden ödedik” şeklinde vurguladığı gibi akademisyenler, bilimsel araştırmaları için katılacakları konferanslar konusunda yeterli fon desteğini bulamadıkları için önemli konferanslara katılım sağlayamadıklarını, seçim yapmak zorunda kalarak sadece belirli konferanslara gidebildiklerini ortaya koymaktadırlar. Bu durumda diğer katılmak istedikleri konferansların tüm maddi koşullarını kendi bütçelerinden karşıladıklarını ifade etmektedirler:

Hepsini ben cebimden karşılayamıyorum, bir tanesini karşılayabiliyorum. Dolayısıyla bir tanesini seçeceğim. (K13 Yrd. Doç. Dr.)

Bilimsel araştırmalara üniversiteler tarafından yeterli ve gerekli fon desteğinin verilmemesi durumunun hemen devamında ortaya çıkan diğer benzer bir sorun ise, bilimsel araştırmalar için gereken fonların temin edilebileceği üniversite dışı kaynakların eksikliği sorunudur. Araştırma sürecinde akademisyenlerle yapılan görüşmeler sonucunda tüm katılımcılar araştırma için kurum dışından fon desteği bulabilme konusunda büyük sıkıntı yaşadıklarını ve araştırma projelerine fon desteği sağlayabilecek tek kurumun TÜBİTAK olduğunu dile getirmişlerdir. Fon desteği temin edilebilecek tek kaynak olan TÜBİTAK projelerinden de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti akademisyenlerine sadece 1001 projelerine başvurabilme imkanı sağlanmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çalışan akademisyenlere sadece sınırlı kategorilerde başvuru imkanı sağlanmasından ve Türkiye Cumhuriyeti bünyesinde bulunan yükseköğretim kurumları ile aynı kategoride rekabet etmelerinin gerekmesinden dolayı akademisyenler fon kaynağı alabilmek için birçok zorluk ve prosedürle mücadele etmektedirler. Bu durum ile ilgili özellikle belirtilen diğer önemli bir nokta da, TÜBİTAK projelerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan akademisyenlere açılmasını sağlayan herhangi bir KKTC yükseköğretim politikasının olmaması ve bu desteğin sadece TÜBİTAK'ın kendi çabasıyla sağlanıyor oluşudur:

Bilimsel araştırmaya destek konusuna gene bizim destek alabileceğimiz tek kurum şu anda TÜBİTAK dır. TÜBİTAK'ın da bir çok kategorisinde destek programları vardır ancak KKTC üniversiteleri bunların sadece ikisine, belki son yıllarda üç olmuştur bilmiyorum, iki ya da üçüne baş vurabilme hakkına sahiptir. Birincisi zaten böyle en rekabetçi olandır. Orada çok büyük bir rekabet vardır. Türkiye üniversiteleri arasında da o bağlamda proje alabilmek oldukça zordur. Diğer ikisi zannederim birisi genç öğretim üyeleri içindir ki o daha bizim özellikle yeni başlayan hocalarımız için bir avantaj olabilir. Onun dışında başvurabileceğimiz destek için hiçbir merci yoktur. (K7 Prof. Dr.)

şu anda araştırma fonu bulmak için en önemli şeyimiz TÜBİTAK. TÜBİTAK da sadece 1001 projelerine veriyor. 1001 projelerini de almak çok kolay değil. Başvuruyoruz bende 2 defa başvurdum ret geldi. Kolay değil bir de yani bütün Türkiye ile çarpışıyorsunuz o noktada. Halbuki TÜBİTAK ın bir sürü şeyi var proje sistemi var yani birileri örneğin devletten yine gidip de TÜBİTAK ile konuşup ya siz bütün bu proje şeylerini Kıbrıs'a da açsanız da sadece 1001 den değil diğer küçük projelerden de yararlınsak gibi bir çalışma yapsa bence iyi olur. (K8 Doç. Dr.)

Fon alınabilecek kaynakların eksikliği noktasında belirtilen diğer önemli bir nokta ise, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde hem sanayi sektörünün yeterince gelişmemiş olması hem de sanayi ile bilimsel araştırmalar konusunda iş birliğinin kurulamayışıdır. Bu duruma ek olarak, sanayi sektöründen de böyle bir talebin olmaması akademisyenlerin kurum dışındaki özel sektörlerden bilimsel araştırmaları için fon kaynağı temin edebilmelerini önemli orada etkilemektedir. Bu durum hakkında (K3 Prof. Dr.) tarafından "Bilim üreten fakat bilimi kıt kaynaklarla bilim üreten bir profil söz konusu"dur şeklinde dikkat çeken bir ifadenin kullanılması da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bilimsel araştırma ve fon desteği bulabilmek arasında nasıl bir ilişki olduğunu karşımıza çıkartmaktadır:

Hiç mi piyasada araştırılacak bir sorun yok? Yani şirketlerin hiç mi bir sorunu yok? Binalar üretiliyor, teknolojiler kullanılıyor hiç bir sorun olmaması mümkün değil yani Batı'dan bir teknoloji alınıyor buraya adapte ediliyor. Mümkün mü bir sorun olmaması? Eminim var ama araştırılmıyor herhalde ya da araştırılsa pratiğe mi yansıyamayacak? Bilmiyorum. Bu endüstride de bir zafiyete işaret ediyor bence.Üniversite talep ediyor ve geri çekilmek durumunda kalıyor, yapamıyor. Bunlar da talep etmiyorlar. (K5 Prof. Dr.)

Fon eksikliği konusunda son olarak akademisyenler tarafından belirtilen bir diğer sorun olarak karşımıza, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmamışlığından kaynaklı yaşanan sıkıntılar çıkmaktadır. Bu durum kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmamışlığı, fon kaynağı sağlayabilme imkanları adına negatif bir etki oluşturmaktadır. Görüşmeler sırasından akademisyenler tarafından sıklıkla dile getirilen bu durum, akademisyenlerin bilimsel araştırmaları için uluslararası platformlardan fon kaynağı sağlayabilmelerini etkilemekte ve aynı zamanda özellikle gelişmiş ülkelerde yer alan yükseköğretim kurumlarındaki meslektaşları ile yüksek bütçeli fon desteğı alınabilecek araştırma projelerinde de yer alabilmelerini engellemektedir. Bazı akademisyenler tarafından özellikle Kıbrıs Cumhuriyeti'nin¹ uluslararası tanınırlığı sayesinde ellerinde bulundurdukları fon desteğinin, bilimsel araştırmaların yapılabilmesi adına oldukça etkileyici bir faktör olduğı belirtilmiştir. Bu durum Kıbrıs'ın Kuzeyi ve Güneyi olmak üzere iki kesim arasında fon kaynağı bulabilmek adına büyük ve önemli farkların yaşandığını da gözler önüne sermektedir:

Şimdi bizim Kıbrıs'ta bu iş zor yani her tarafa kapalıyız. Başka başıma gelen bir olayı anlatayım size. Avrupa birliğinin verdiğı bir fon vardı araştırmalar için.... Bu İngiltere'den bir üniversiteden benimle aynı konuyu çalışan birisi bir gün bana bir mail attı... dedi ki X' in şöyle bursu var fon para verecekler araştırma için. Girip bir incele dedi bana. Girdim inceledim... Koşul şu bir İngiltere üniversitesi bir tane de böyle işte Filistin efendime söyleyeyim Kıbrıs, Lübnan, Suriye, Mısır bu civardaki ülkelerden bir üniversite ile ortaklık kuracaksınız diyor...Adamda bana yazdı ki seninle böyle bir çalışma yapalım mı?... Tabi ki dedim. Sonra tabi ben işin iç yüzünü de bildiğim için bir Kıbrıslı Türk olarak yıllardır bu işkenceyi çekiyoruz... X' e bir mail attım. Dedim ki sizin bu fonu vermek için bahsettiğiniz ülkeler işte Suriye, Filistin, Kıbrıs vs. lakin dedim ben dedim Kıbrıslıyım ama Kıbrıs'ın Kuzeyindeki Y Üniversitesinde çalışmaktayım....Ben buna katılabilir miyim dedim ben tamam mıyım? Ertesi gün cevap geldi unfortunately diye başlayınca zaten ben devamını okumaya gerek yok. Tamam mı yani siz maalesef available değilsiniz e Kıbrıs'tayım yok ama Kuzeydesiniz. Güneyde olsaydınız bu iş olurdu. (K8 Doç. Dr.)

¹ Güney Kesim

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırmaların nasıl bir ortamda gerçekleştiğini gösteren araştırma ortamı konusunda, akademisyenlerin üzerinde durduğu diğer bir etken olarak karşımıza ders yükleri çıkmaktadır. Ders yükleri kapsamında akademisyenler tarafından özellikle belirtilen ilk durum her akademisyenin aşırı ve oldukça yoğun bir ders yüküyle çalışıyor oluşudur. Bu doğrultuda Yrd. Doç. Dr. K15 tarafından "ders saatleri kabul edilemez bir seviyede" şeklinde kullanılan ifade, ders yükleri konusuna yapılan vurgu bakımından dikkat çekmektedir. Araştırmaya katılan tüm akademisyenler çalıştıkları yükseköğretim kurumunda gereğinden fazla ders yüklerine sahip olduklarını ve bu durumun büyük bir sorun yarattığını dile getirmektedir. Bu konu dahilinde akademisyenler çalıştıkları kurumların her zaman ilk önceliklerini sadece eğitim-ğretim faaliyetlerine vererek düzenleme yaptıklarını belirtmektedirler. Yükseköğretim kurumlarının sahip olması gereken rollere bakıldığı zaman eğitim-ğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet olmak üzere temel olarak üç rol karşımıza çıkmaktadır ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerinde özellikle ders yükü kapsamında belirttiği üzere tüm düzenlemenin eğitim-ğretim faaliyetlerine göre yapılması ve bu kapsamda akademisyenlerin aşırı ders yüklerine maruz bırakılması, akademisyenler tarafından kurumlarındaki bilimsel araştırma ortamının sorgulanmasına neden olmaktadır:

Muhtemelen herkes söylemiştir...saat ders yükü olan bir niversite de ne denli işte akademik bir ortam olup olmadığını oradan gözlemleyebiliriz. (K2 Prof. Dr.)

Üniversitenin faaliyetlerinin düzenlenmesi o birinci sıradaki eğitim ğretim faaliyetleri dikkate alınarak yapılıyor işte şu kadar öğrencimiz var şu kadar bölümümüz var şu kadar hocamız var şu kadar ders açılacak bu dersler için işte şu sayıda hocaya ihtiyaımız var her hocaya da işte asgari şu kadar ders düşecek ve kalan dersleri de ek ders olarak verilecek yani sistem o şekilde gidiyor. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Bu konunun devamında akademisyenlerin çalıştıkları ilgili yükseköğretim kurumundaki ders yüklerine dönem bazında bakıldığında ise araştırmaya katılan bütün akademisyenlerin haftalık en az 12 saat ve en fazla 22 saate kadar ulaşan ders yüklerine maruz kaldıkları görülmektedir. Bu durumu Yrd. Doç. Dr. K12'nin "bir çok hoca yasa ya da tüzüğün ön gördüğü ders yükünün üzerinde de çalışıyor" şeklinde bir ifade ile vurgulaması özellikle dikkat çekmektedir. Bu noktada Doç.Dr. K8'in ifadeleri durumun vahimiyetini göstermektedir:

Sadece derse girmek değil ödev veriyorsunuz o kağıtlara bakacaksınız, derse girmeden bir 10 dakika 15 dakika önce açıp ya ben bugün ne anlatacağım diye ona bakacaksınız yani öyle bu işler tamam ben veririm deyip de hop geldim çocuklar bugün size ne anlatayım değil yani önceden bir hazırlık lazım şu bu yani vakit alan işler. E diğer üniversitelerde bunu gözlemliyoruz yani arkadaşlara soruyoruz kaç ders ben bu dönem 4 ders veriyorum ya 4 dersi nasıl verebiliyorsun? Nasıl araştırma yapacaksın? Yapamıyorum. Şimdi hocasına bu kadar yoğun ders veren bir yönetimin o hocadan dönüp de ondan sonra hani senin yayının var mı ya da araştırma yapmıyorsun diye suçlama yapması haksızlıktır ve o üniversitenin aslında araştırmaya verdiği önemi gösterir. Aslında vermediği de verdiği önemlidir o yani lafta veriyor ama arka planda ne kadar ucuza ne kadar çok öğrenciye yani gider olarak ucuza demeye çalışıyorum birini bulup da ders verdirebilirim. Hedef o. (K8 Doç. Dr.)

Görüşmeye katılan tüm akademisyenlerin ders yükü kapsamında yaşadıkları diğer bir sorun olarak karşımıza ders verilen sınıflardaki öğrenci sayılarının normale göre çok üst seviyede oluşu çıkmaktadır. Tüm katılımcıların ders gruplarındaki öğrenci sayılarının çok yüksek olmasının büyük bir sorun yarattığını dile getirmiş olmaları özellikle dikkat çekicidir. Akademisyenlerin hem ders saatlerinin çok fazla olması hem de bu aşırı ders yükleri içerisindeki öğrenci sayılarının da üst seviyede oluşu, akademisyenlerin bilimsel araştırmalara ayıracağı zamanlarından fedakarlık etmelerine sebep olduğu katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu doğrultuda akademisyenlerin çalıştıkları yükseköğretim kurumundaki tüm önceliklerin eğitim-öğretim faaliyetlerine göre düzenleniyor oluşundan kaynaklı olarak sürekli artan öğrenci sayısı ve bununla birlikte artan ders grubu sayısı, tüm akademisyenleri

bilimsel çalışmalarına zaman yaratabilme konusunda zorlamakta ve yükseköğretim kurumundaki tüm zamanlarını sadece derslerine ve öğrencilerine harcama zorunluluğu içerisine sokmaktadır:

Benim konumumdaki bir hoca Türkiye'deki bir devlet üniversitesinde en fazla 6 saat ders verir. Burada 12 saat. Sınıflarımız nasıl? 50 kişi 60 kişi 80 kişilik sınıflarda ders veriyoruz. Hadi dersi verdik tamam veriyoruz bunun sınavları var bunun kağıtları var quizleri var işte laboratuvarı var yani bunlar çok zaman alan şeylerdir....Bizim öğrencimize iyi bir eğitim vermemiz gerekiyor. Bu zaten bizim birinci görevimiz. Bunu yaparken bu kadar da ders yükünün ve öğrenci kalabalığının olduğu bir ortamda bilimsel araştırmalara ayıracağımız zamandan feragat ediyoruz. (K7 Prof. Dr.)

Benim geçen sene 160 tane öğrencim vardı. iki grubum vardı. 2 Grup 80 kişi Normalde benim onu dört gruba vermem lazım 40 40 40 öğrenci ama böyle olmuyor maalesef.... O 80 öğrencinin dörtte biri bile gelse 40 kişi eder. Kapımı çalıp soru sormaya çalışsa hiçbir iş yapamazsınız. Bir gün gelin burada oturun ya da bir kamera koyalım hiç telefonumun çalmadığı ya da kapımın çalmadığı en uzun zaman 30 dakika falandır. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

Ders yükleri kapsamında görüşmeye katılan tüm akademisyenlerden farklı olarak sadece tek bir katılımcı ders yükleri ve öğrenci sayılarının ilgili yükseköğretim kurumunda fakülte bazında farklılık gösterdiğini vurgulamıştır. Bu katılımcıya göre çalışmış olduğu yükseköğretim kurumunda tüm fakültelerin aynı seviyede ders yüklerine sahip olmadığı ve bazı fakültelerde, diğer fakültelere göre daha az ders yükü ve öğrenci sayısı olduğu vurgulanmaktadır. Bu durum ise aynı yükseköğretim kurumu içerisinde bulunan fakültelerde gerçekleşen bilimsel araştırma faaliyetlerinin işlevleri, imkanları ve alt yönetim tutumlarında fakülteler bazında farklı uygulamalar olduğunu göstermektedir:

Ders yükleri biliyorsun laboratuvarında mühendislik fakültelerinde ders yüküne giriyor. Asistan sayısı laboratuvar sayısına göre hesaplanıyor dolayısıyla öğrenci sayısına göre değildir. Bizde bir sosyal bilimlerde 50 kişiliktir sınıflar 48-50 kişiliktir hatta biz 55-60 kişiye de ders verdiğimiz de oluyor. Mühendislikte asla böyle bir şey olmaz. Dolayısıyla onların daha çok zamanı bilimsel araştırmaya gidebiliyor. (K10 Prof. Dr.)

Tüm akademisyenlerin ders yükü konusunda hem fikir olması, bu konunun devamında ve ders yükleri kapsamında diğer önemli bir sorun olan maddi imkansızlıklar konusunu gündeme getirmektedir. Bu doğrultuda yükseköğretim kurumlarında yaşanan bütçe sıkıntıları tüm akademisyenler tarafından, akademisyenlerin aşırı ders yüklerine maruz kalmasının temel sebepleri arasında gösterilmektedir. Sınırlı bir bütçeye sahip olan yükseköğretim kurumundaki yöneticiler tarafından ilgili kuruma öğrenci artışı ile doğru orantılı olarak alınabilecek yeni akademisyenlerin maaş giderlerinin karşılanamayacak oluşu, akademisyenlerin maruz kaldıkları aşırı ders yükü sorununa üniversite yönetimleri tarafından yeterince önem verilememesine sebep olmaktadır. Bu durum ise yükseköğretim kurumunda çalışan tüm akademisyenlere gereğinden fazla ders yükü ve öğrenci sorumluluğu yüklemektedir:

Bakın sistem şöyle çalışır siz eğer çalıştırdığınız kişi ya da kişilerle o ortamı ders yükü açısından, finansal açıdan sağlayamıyorsanız siz istediğiniz kadar iyi niyetli olup katkı vermeye çalışın ileriye gidemezsiniz yani bir üniversite hocasının yaptığı işi daha fazla zaman ayırıp yapabilmesi için bir defa ders yükünün makul seviyede olması lazım. Siz şimdi 6 saat ders verip finansal açıdan projesi desteklenen akademisyenlerin olduğu yapılarla beraber rekabet edebilmeniz sürdürülebilir değil. Bir hamle de iki hamle de rekabet edersiniz ondan sonra edemezsiniz çünkü sisteme akan finansal kaynak yeterli değil. Üzerine almış olduğumuz yük buna engel. Bunu yapmamak isteyebilir yönetici ama yönetici de eğer başka alternatif bulamıyorsa e o zaman kurumu batıracak hali yok. Senin ders yükün buysa bu diyecek sana... Ne demektir bu sen benim 12 saat ders yükümü 6 saate çekeceksen benim 6 saatimi bir başkası verecek. Onun parasını kim ödeyecek? Bütçede para yok...100 tane akademisyen düşünün şimdi bunun maliyeti kaç milyon dolarsa yıllık maliyeti, bu maliyeti birisinin katlanması lazım. Kim katlanacak bu maliyete? Benim üniversitemin finansal yapısı buna müsait mi? Değil. (K3 Prof. Dr.)

[Bilimsel araştırmaya] önem veremiyorlar. Evet çünkü onların bütçesi belli. Gelir belli gider belli. Ben daha önce birazcık yönetimde de bulunduğum için yani yapılabilecek bir şey yok. Eğer o zaman dersek ki biz tamam biz 6 saat ders vereceğiz çok güzel 6 saat ders veririz. 100 hoca daha alınır bu üniversiteye 2 sene sonrada batarız. (K7 Prof. Dr.)

Araştırmaya katılan akademisyenlerin birçoğu tarafından ders yükleri kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasındaki yükseköğretim sistemi arasında olan fark görüşmeler sırasında irdelenmiştir. Bu akademisyenlere göre Kıbrıs Cumhuriyeti'nde bulunan bir yükseköğretim kurumundaki akademisyenlerin ders yüklerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde çalışan hocaların ders yüklerinin neredeyse yarısı olduğu ve bu sayede Güney kesimde bulunan yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırmalara akademisyenlerin daha çok vakit ayırabildiği özellikle belirtilmektedir:

Sistem bakış açısını değiştirmediği sürece bilimsel araştırma yolunda çokta ilerleyebileceğimizi düşünmüyorum. Kıbrıs'ın güneyine baktığımız zaman... oradaki ders yüklerine baktığımız zaman hocaların ders yüklerini buradaki ders yüklerinin üçte biri yarısı. Bu sayede hocalar bilimsel araştırmalara vakit ayırabilsin diye. (K1 Doç. Dr.)

Bilimsel araştırma ortamını önemli ölçüde etkileyen ders yükleri konusunda tüm akademisyenlerin üzerinde durmuş oldukları diğer bir etken, bilimsel araştırma yapabilmek adına kendi imkanlarını yaratmak zorunda kalmalarıdır. Görüşmeye katılan tüm akademisyenler, bilimsel araştırmalarını sürdürebilmek adına kendi özel zamanlarından feragat ettiklerini ve tatil zamanlarını beklemek zorunda kaldıklarını vurgulamışlardır. Bu doğrultuda akademisyenler özellikle sömestr tatili ve yaz tatili gibi zamanları araştırmalarını yapabilmek adına kullanmak zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan akademisyenlere bu konu kapsamında sorulan bilimin yazlık bir iş haline mi geldiğini düşünüyorsunuz sorusuna ise tüm akademisyenler tarafından evet cevabı verilmiştir. Bilimsel araştırmalarını yapabilmek adına sömestr tatili ve yaz tatili gibi zamanları özellikle bekleyen katılımcılar aynı zamanda bu tatil zamanları gelene kadar mesai saatleri dışında kalan zaman ve enerjileriyle de aile ve arkadaşlık gibi özel hayatlarından fedakarlık ederek bilimsel çalışmalarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu durum ise katılımcıların

yükseköğretim kurumlarındaki ders yükleri ve yoğun mesai saatlerine rağmen kendi içsel motivasyonları sayesinde çalıştıkları kurum desteği olmadan bilimsel araştırmalarını sürdürmeye çalıştıklarını ortaya çıkartmaktadır:

Yaz aylarını dört gözle bekliyoruz. Hani o 3 aylık dönem de ben doktora öğrencilerime de hep onu söylüyorum hani tatile işte evlerine 1 aylık tatile gitmek istiyorlar ben diyorum ki bu zamana yazık gerçekten çünkü çalışabileceğiniz verimli çalışabileceğimiz aylardır bunlar bu yaz ayları. Ders yükümüzün olmadığı zamanlar. Makaleler genellikle o dönemde yazılır çünkü makale yazmak işi biraz da tabi konsantrasyon ister.... Bunun için de böyle daha rahat daha bol bir zamana ihtiyaç vardır. Şimdi derse git 2 saat ders anlat gel iki satır makale yaz sonra git 2 saat daha ders ver. Bu biraz zor (K7 Prof. Dr.)

Aşırı ders yüklerine rağmen bilimsel araştırmaları adına kendi imkanlarını yaratmaya çalışan akademisyenler bu durumun üniversite yönetimleri tarafından göz önünde tutulmadığını da özellikle belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin bir çoğu hem üniversite yönetimleri tarafından aşırı ders yüklerine maruz bırakıldıklarını hem de bu ders yükü yoğunluğu altında kendilerinden bilimsel araştırma yapmalarının beklenmesini eleştirmektedirler. Üniversite yönetimlerinin bünyesinde çalıştırdığı akademisyenlerin yoğun ders yüklerinin farkında olmasına rağmen bilimsel araştırmalar konusunda adil bir tavır içerisinde olmamaları, akademisyenlerin bilimsel araştırma imkanlarına yönetimler tarafından gereken önemin verilmediği konusunu ortaya çıkartmaktadır:

Yönetimler tabi bunun farkında. Sonuçta dediğim gibi yöneticilerde bundan 4 sene önce 5 sene önce bu bölümlerde ders veren insanlar. Onlar bunun tamamı ile farkındadırlar ama kötü olan nedir biliyor musunuz?...Arkadaşınız mesela az önce sizin dediğiniz gibi akşamları eve gidiyor işte açıyor önüne makalesini bütün gece makale çalışıyor, sosyal hayat yok. Belki de çoluk yok çocuk yok tek yaptığı iş o. Bir tarafında bir araştırma yapıyor. Sonra siz gidip yöneticiye dediğiniz zaman ya bu kadar ders veriyorsunuz ben ne saat araştırma yapacağım? Size ne cevap veriyor biliyor musunuz "e yapan yapıyor" diyor size cevap olarak. (K8 Doç. Dr.)

Akademisyenlerin bilimsel araştırmaları adına Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde sahip oldukları mevcut ortam şartları konusunda üzerinde

durmuş oldukları diğer önemli bir etken imkanlar sorunudur. Bu sorun dahilinde akademisyenlerin bilimsel araştırmaları üzerinde olumsuz bir etki yaratan ilk durum olarak karşımıza Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hem uluslararası platformlarda tanınmıyor oluşu hem de ölçek olarak küçük ve yeterince gelişmemiş bir yapısının bulunması çıkmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sahip olduğu mevcut konumun, akademisyenlerin bilimsel araştırmalarına fonkaynağı bulabilmelerini konusunda yarattığı olumsuz etkilerden fon eksikliği başlığında detaylıca bahsedilmiştir. Araştırmaların gerçekleştiği ortamda her etken birbirini olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkileyebilecek dinamiklere sahiptir. Bu sebeple Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin mevcut konumu akademisyenlerin fon desteği bulabilmelerine engel olduğu kadar bilimsel araştırmaların gerçekleşebilmesi adına sahip olunan ya da olunması gereken imkanları da etkilemektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde yer alan akademisyenlerin imkan konusunda yaşadıkları diğer bir sorun olarak ülkedeki sanayinin kalkınmamış olması çıkmaktadır. Görüşmeye katılan çoğu akademisyen, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sanayi ve teknoloji alanlarında gelişmemiş bir alt yapıya sahip olmasından dolayı bilimsel çalışmaları adına gerekli imkanlara çoğu zaman ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda akademisyenlerin bilimsel araştırmalarında, sanayi ile iş birliği aşamasında zorluk yaşaması ve gereken teknolojik alt yapıya sahip olamaması yapılan bilimsel araştırmaların nitelik olarak olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır:

Yapılan araştırmaların sanayi ile iş birliği konusu çok önemli...Biz burada örneğin çok zayıf kalıyoruz neden? bir kere ülkemizde zaten böyle iletişim kurabileceğimiz sanayi gelişmiş sanayi kuruluşları yok. Olanların zaten böyle bir şeye ihtiyacı yok. (K7 Prof. Dr.)

İmkanlar konusunda akademisyenlerin bahsettiği diğer bir durum ise, Amerika ve Avrupa gibi bilimsel araştırma alanında üst seviyede olan ve bilgi ekonomisini elinde

bulunduran ülkelerle yaşanan işbirliği konusudur. Görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmamasından kaynaklanan özel durumun, akademisyenlerin bilimsel araştırmaları konusunda uluslararası bilgi ekonomisinde gereken iş birliğini sağlayamayışı ve bu durumun da bilimsel araştırma işlevlerini negatif olarak etkilediği özellikle belirtilmiştir. Bu konu hakkında Prof. Dr. K4 tarafından da "Şu an uluslararası bir pazardayız. Hem de bu uluslararası pazarda değiliz biz. Bir tanınmamasılık var" şeklinde kullanılan ifade Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınmamasılığının, uluslararası platformlarda var olabilme imkanını olumsuz olarak etkilediğini göstermektedir:

Kıbrıs'ın genelinde bulunmanın bazı dezavantajları da söz konusudur çünkü bilim cemaati gibi bir şey vardır. Bizde fazla iletişim içerisinde değiliz tabi diyebilirsiniz ki artık internet çağında eskisi kadar dezavantaj olmamalı ama merkezde bulunan müesseseler her zaman avantajlıdır. (K2 Prof. Dr.)

Yurtdışından hoca getirmeye çalıştık bazı bürokratik engellere takıldık yani birazda şeyimizde yok yani bağlantımız da yok Batı da ki o büyük kurumlarla biraz fazla kopuk durumdayız. Yani bu Kıbrıs'ın içinde bulunduğu durumda e Türkiye akademisiyle de yani çok fazla bir bağımız yok. Onlardan da böyle kopuğuz. Dolayısıyla biraz da en büyük problemimiz bizim çok izole olmamız çünkü yani biliyorsun bu batıda falan çok daha birbirine yakın üniversiteler (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Akademisyenlerin bir çoğunluğunun imkanlar kapsamında yaşadıkları diğer önemli bir etken ise, akademisyenlerin bilimsel araştırma yapabilmeleri adına gerekli olan araç-gereçlere sahip olamamalarıdır. Bu konu dahilinde görüşmeye katılan bir çok akademisyen çalıştıkları yükseköğretim kurumunda özellikle maddi imkanlardan ve şartlardan kaynaklı olarak bilimsel araştırmaları adına gerekli olan araç-gereçlere sahip olamadıklarını ve bu imkansızlıktan kaynaklı olarak bilimsel araştırmalarına istedikleri şekilde yön veremediklerini belirtmektedirler. Akademisyenlerin araştırmaları adına gerekli donanımlara çalıştıkları yükseköğretim kurumunda sahip olamamaları, akademisyenler ve tez öğrencilerinin bilimsel araştırmalarının

verimliliğini ve işlevini etkilemekte olup akademisyenlerin sahip olduğu bilgi ve becerileri kullanabilmelerini engellemektedir:

Yapabildiğim kadar da elimden geldiğince araştırmalarımı yaparım işte master doktora öğrencilerimiz vardır. Onlarla yaptığımız çalışmalar vardır. Elimizdeki imkanlara göre yapıyoruz o çalışmaları da. Bir doktora tez konusu yazarken hayalimizdeki konuyu yazamıyoruz ya da yazdığımız zaman problemlerle karşılaşılıyor. İmkanlara göre zaman zaman tez konusu değiştiriyoruz. [Gerekli malzemeler] zamanında gelmediği için mesela. Öğrencinin de zamanı kısıtlı....Ne yapıyoruz o zaman bakıyoruz aşağıda buz dolabında ne var?...Bunlarla da böyle bir şey yapabiliriz. Elimizdeki imkanlara göre yapıyoruz ne yazık ki. (K7 Prof. Dr.)

Benim alanımda mesela laboratuvar da alınması gereken cihazlar var. Ben [uzmanlık alanı ile ilgili özel araç gerek gerektiren]² bir araştırma yaptım doktorada. Bunu kullanabiliyorum hala ama bizim laboratuvarımız olmadığı için ben bu yeteneğimden yararlanamıyorum. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

İmkanlar konusunda akademisyenlerin karşılaşmış oldukları başka bir sorun da sabbaticaldir³. Akademisyenlerin çalıştıkları ilgili yükseköğretim kurumunda sabbatical hakkına sahip olamamaları ve bu imkanın akademisyenlere yükseköğretim kurumu yönetimleri tarafından sunulmuyor oluşu akademisyenlerin bilimsel araştırmaları adına gerekli olan vakte ve enerjiye sahip olamamalarına sebep olmaktadır. Yukarıda detaylı bir şekilde irdelendiği üzere görüşmeye katılan tüm akademisyenler özellikle aşırı ders yüklerine maruz kaldıklarını sıklıkla belirtmişlerdir. Maruz kalınan bu aşırı ders yükü akademisyenlerin özellikle bilimsel çalışmalarına gerekli vakti ayıramamalarına sebebiyet verirken aynı zamanda verimliliklerini de büyük oranda etkilemektedir. Akademisyenler tarafından önemli bir sorun olarak belirtilen aşırı ders yükleri konusunun devamında aynı zamanda üniversite yönetimleri tarafından kendilerine Sabbatical imkanının da tanınmıyor oluşu, akademisyenlerin bilimsel araştırma işlevlerini olumsuz olarak etkilemekte ve araştırmaları adına gereken zamana da sahip olamamalarına sebep olmaktadır:

² İlgili katılımcının yapmış olduğu araştırmanın konusu gizliliği sağlamak açısından önemli olduğundan çıkarılmıştır.

³ Ücretli araştırma izni.

Mevzuatımızda da var ama o hak kullanılmıyor. Yani sabbatical dediğimiz şey çünkü sizin tamamen 1 yıl boyunca ödeneksiz izinle tamamen araştırma maksatlı ya evinize kapanmanız ya da yurt dışına gitmeniz. Budur karşılığı ama bunun izni bu koşullar altında çok kolay verilemiyor çünkü her dönem sizin sorumlu olduğunuz yüzlerce öğrenci var. Siz sorumlu olmadığınız zaman başkası sorumlu olacak ya da başkasına ek yük binecek o yüzden bu hak olmasına rağmen bu hak çok fazla kullanılmıyor. (K1 Doç. Dr.)

Varsa bile çok yaygın değildir ki biz sürekli bunu duymuyoruz yani işte falan hoca sabbatical kullandı ve yahut filan hoca 1 yıllığına işte Amerika'ya gitti veya başka bir ülkeye gitti çok sık duyduğumuz bir şey değil yani. Bunun nedenlerini bende merak ederim açıkçası. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Bilimsel araştırma ortamını etkileyen başka bir sorun ve özellikle eleştirilen konu bilimsel yayınların değerlendirilmesi noktasında kullanılan kriterlerdir Bu konu hakkında ilk olarak tüm akademisyenler bilimsel araştırmaları adına kullanılan değerlendirme kriterlerinden memnun olmadıklarını dile getirmişlerdir. Prof. Dr. K4 tarafından da "yayınlar nitelik olarak bakılmıyor, alt yapısına bakılmıyor" şeklinde kullanılan bir ifade, akademisyenlerin içinde bulunmuş olduğu araştırma ortamında kullanılan mevcut değerlendirme kriterleri hakkında önemli rahatsızlıkları olduğunu ortaya koymaktadır. Değerlendirme kriterlerinin adil olup olmadığı konusunda kafalarında ciddi soru işaretleri bulunan akademisyenlerin bu konu kapsamında eleştirdikleri ilk konu SSCI⁴ (Sosyal Bilimler Atıf İndeksi) veri tabanında yayınlanan makalelerin nitelik bakımından birbirinden ayrılmaması ve bu doğrultuda da bütün SSCI veri tabanında yayınlanan makalelerin bir tutulmasıdır:

Nominal işler yaptığımız için SSCI deyip geçtikleri için aslında niteliği olmayan aslında akademik olmayan aslında yozlaşmış deyip sürecinde sonunda ortaya çıkan neticeyi onaylıyoruz yani çünkü analiz etmiyoruz değerlendirmiyoruz yani. Şimdi değerlendirme dediğin biri alıp bir şeyi okuyacak ve özüne bakacak ve bu iyidir veya değildir diyecek yani. Değerlendirme budur ama biz nominal iş yapıyoruz yani biz bir değerlendirme yapmıyoruz. Biz toplanıyoruz, bilgi bize geliyor. Bilgi şu kategoride mi değil mi? Tamam bu kategoridedir. SSCI mı? SSCI. Tamam tık diyoruz geç. (K2 Prof. Dr.)

⁴ Amerika'da bulunan Bilimsel Enformasyon Enstitüsü (ISI)'in oluşturduğu veri tabanı..

Hani SSCI'lı dergi var, SSCI'lı dergi var. Yani bunların bazıları çok gerçekten üst düzey dergiler, bazıları daha az düzeyli dergiler. İşte konferansların bazıları o dergilerin üzerinde oluyor, bazıları altında oluyor. Yurtdışında mesela bazı kurullar var hangi yayınlar üst düzeydir ona karar veriyor. Bizde öyle değil. Bizde daha mekanik. İşte SSCI'lı derginin, işte şu şu şu indexlerine girenler diyoruz bitiyor. (K5 Prof. Dr.)

Akademisyenlerin değerlendirme kriterleri kapsamında karşılaştıkları ve üzerinde durmuş oldukları son husus ise, SSCI veri tabanında yapılan tüm yayınların bir tutulmasından kaynaklanan adil bir terfi sistemin olmayışıdır. Görüşmeye katılan akademisyenlerin bir çoğu tarafından, verilen akademik unvanların bazı kişilerin gerçek akademik seviyelerini yansıtmadığını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde terfi alabilmenin çok kolay olabildiği ve güvenilir bir terfi sistemi adına değerlendirme kriterlerinin düzeltilmesinin gerektiği önemle dile getirilmektedir. Bu konu hakkında Prof. Dr. K2 tarafından "ben profesörüm ama bana sorarsan benim profilimde olan birinin profesör olması yanlıştır" şeklinde bir ifadenin kullanılması ve öz eleştiri yapılması özellikle dikkat çekmektedir:

Belirli bir zaman araştırma yaparak çalışarak doçent profesör oluyorsun. Bunun belirli kriterlerde olması lazım... Kriterlerin bütün derece aynı yüksek olması gerekli çünkü benim aldığım ünvanla başka bir üniversitede benimle aynı ünvana sahip olan kişinin aynı derece üretim yapmış olması, aynı derece alana emek vermiş olması gerekir ki ben diyebiliyim ki benim koşulumla oradaki hocanın koşulu aynıdır ama bundan da bahsedemiyoruz. Burada üniversiteler kendi kriterlerine göre hocalarına doçentlik, profesörlük veriyor. Dünyada değil doçent bile olamayacak sayıda yayını olan insanların profesör olduğunu görüyoruz bugün. Hatta bu insanların yüksek öğretim kurumlarının başlarına geçtiğini görüyoruz. Diğer tehlikede bu. Yani saygınlığı yitireceksek bu yüzden yitireceğiz. (K1 Doç. Dr.)

Belirli bir kurum, içerisinde bulunmuş olduğu ülkenin yükseköğretim politikalarından bağımsız bir şekilde düşünülmemektedir çünkü bir örgüt çevresindeki mevcut sistem ile her zaman etkileşim içerisinde. Bu doğrultuda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bulunan akademisyenlerin araştırma ortamına verilen önem noktasında araştırma süresince ortaya çıkan diğer bir etken ise devletin tutumudur. Görüşmeye katılan bütün

akademisyenler mevcut devlet sisteminin üniversitelere ve bilimsel araştırma işlevine olan etkisinden sıklıkla bahsetmişlerdir. Görüşmeler süresince tüm akademisyenler tarafından mevcut olan devlet tutumu bir çok noktada eleştirilmiştir. Bu konu hakkında tüm akademisyenlerin özellikle üzerinde durmuş olduğu konu ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin sahip olduğu yükseköğretim politikasıdır. Katılımcılara göre KKTC’de verimli yükseköğretim politikalarının varlığından söz edilememektedir. Yükseköğretim politikalarına gerekli önemin gösterilmemesi yanında ülke sınırları içerisinde bulunan devlet üniversitelerinin alt yapılarına gerekli bütçe desteği sağlanmamakta ve bilimsel araştırmalar konusunda teşvik edici politikalar uygulanmamaktadır. Benzer şekilde üniversitelerin temel rollerinden olan bilimsel araştırma işlevini, üniversitelerin ne ölçüde uygulayıp uygulamadığı konusunda da herhangi bir denetim mekanizması bulunmadığı katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu durumun bir üst boyutu olarak ise Doç. Dr. K8 tarafından "yapılan çalışmaları incelemelerini bırakın kaale bile almıyorlar" şeklinde bir ifadenin kullanılması da akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel araştırmalara KKTC devletinin nasıl bir tutum sergilediği noktasında önemli bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminin, devlet tutumundan kaynaklı olarak turizm gibi artık bir sektör haline geldiğini ve devletin eğitim politikasının sadece Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin maddi kalkınması adına daha çok öğrenci gelmesi yönünde olduğu çalışmaya katılan tüm akademisyenler tarafından eleştirilmiştir:

Sistem olarak düşündüğümüzde Dediğim gibi hep aynı konuya geliyorum ben ticari kaygıya mesela şey üniversite pardon Eğitim Bakanlığı üniversitelerden Sorumlu bir bakanlık olarak karşımızda durur ama en son bir üniversite ile ilgili hangi Bir icraatını duyduk Eğitim Bakanlığı'nın? yani herhangi bir Peki ne sunduğunu duyduk mu? hiçbir şey yok. Eğitim Bakanlığı bizde ilkokul ortaokul lise eğitiminin bakanıdır üniversite eğitiminin Bakanı değil maalesef. hiçbir politika yok...ya da üç sene önce Eğitim Bakanlığı'nın şeyine gittim çalıştayına oraya katıldım. orada dediler

ki işte bu sene toplam öğrenci sayımız 50.000 beş sene içerisinde 100.000 bine çıkartmayı hedefliyoruz diye bir hedef sunmuş.... sistem adına üniversitelerin işleyişi akademik ve araştırma ürünlerinin çoğaltılması ile ilgili hiçbir çalışma yok. hep günü kurtarmak adına politikalar...Sistem nedir diye sorarsan sistemsizliktir. (K11 Yrd. Doç. Dr.)

Her üniversitenin insiyatifine kalıyor bu iş yani bir başka merci şunu demiyor işte biz bütün üniversitelerden işte araştırma ile ilgili şunları yapmasını bekliyoruz ya da araştırma ile ilgili kendilerini geliştirmelerini bekliyoruz ve biz buna işte maddi de bir kaynak sağlıyoruz yani hükümetin ya da devletin bu anlamda bir projesi yok.... Hani sorarsanız yetkililere belki işte arzu ederiz falan derler ama şimdi arzu etmek ile bir şeyi gerçekleştirmek farklı şeylerdir. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletinin üniversiteler adına nitelikli bir eğitim politikasının olmamasına ek olarak görüşmeye katılan çoğu akademisyenler tarafından devletin tutumu kapsamında, siyasetin yükseköğretim sistemine karıştırılıyor olması da eleştirilmektedir. Akademisyenlerin çoğu devlet tarafından alınan bir çok politik kararın yükseköğretim kurumlarını yakından etkilediğini ve bunun yanı sıra eğitim konusunun da seçim malzemesi haline getirildiğini vurgulamaktadır. Siyasetin yükseköğretim kurumlarına karıştırılması üniversitelerin yönetim kadrolarına müdahale edilmesine imkan yaratmakta, yönetim konusunda gerekli bilgi ve donanımlara sahip olmayan kişilerin yönetim kadrosuna atanmasına ortam sağlamak ve bu durumlardan dolayı yükseköğretim sisteminin hem eğitim hem de bilimsel araştırma kalitesi nitelik yönünden zarar görmektedir:

Yönetim kadrosu devlet tarafından atamaktadır. Dolayısıyla işin içerisine bir siyaset bulaşıyor. Tabii işi içerisine siyaset girdiği zaman popülizm de vardır. Gerek eğitim kadrosuna gerekse yönetim kadrosuna müdahale edilmektedir. Bazen işe göre adam değil adama göre iş aranmaktadır. Bunlarda üniversitelerde yönetim kadrosunda yozlaşmaya kötü yönetimlerin başa geçmesine neden olmaktadır. Diğer üniversiteler ise bir yasa altında kurulmamıştır. Şirketler yasası altında kurulmuştur. Bir şirket gibi kurulan üniversitelerin yönetiminde şirket hissedarları ve sahipleri vardır. Dolayısıyla adını saymadığım ülkemizdeki bütün üniversiteler şirketler yasası altında kurulmuştur ve hissedarlarla yönetilmektedir. O hissedarların iki dudağı arasında işte sen işte gel dekan ol sen gel bölüm başkanı ol sen gel rektör ol gibi benim müessesem de çalış. Bunlar bir üniversitenin kalitesini arttırmada bilimsel başarı elde etmesinde en büyük olumsuzluklardır. (K10 Prof. Dr.)

Devlet tutumu hakkında akademisyenlerin dile getirdiği son konu ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde devlet tarafından uygulanan üniversite açma prosedürleridir. Akademisyenlerin çoğuna göre, ölçek olarak küçük olan bir ada ülkesine devlet tarafından gereğinden fazla özellikle apartman niteliğinde üniversitelerin açılış oluğu kontrolsüz bir büyümeye sebebiyet vermekte ve aynı zamanda bilim kalitesini de düşürmektedir. Nitelikli akademisyen ve alt yapı bakımından gerekli donanımlara sahip olunmadan devletin üniversite açma prosedürü konusunda sergilemiş olduğu bu tutum, üniversitelerin gerçek misyonu olan bilginin üretilmesi ve dağıtılması konusuna hem nitelik hem de kalite bakımından büyük zararlar vermekte ve üniversiteleri bu misyondan uzaklaştırmaktadır:

Son dönemlerde çok fazla üniversite açıldı. Bu küçük ülkede rekabeti nasıl kontrol edeceksiniz? Niteliğini kontrol etmek çok da zorlaşıyor yani siz tabi bunları kontrol etmek öncül hale gelirken bilimsel araştırma tabi arka planda kalıyor. Bilimsel araştırmayı ne zaman kontrol edebilirsiniz? Gerçekten işte 4-5 tane üniversiteniz olur yani o anlamda önemli hale gelir ama hakikaten bilimsel araştırma yüksek lisans, doktora programlarının bir bütüncül olarak ele alınıp da bu programların bilimsel araştırmaya da destek veren araçlar olarak görülmesi ve o anlamda öğrenci alınması, o anlamda program açılmasına izin verilmesi gerektiğini düşünüyorum ki o konuda da çok fazla hani çalışma olduğunu düşünmüyorum ya da işte işitmedim.... Bilimsel araştırma herhalde artık bir lüks kalıyor. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Araştırma ortamı konusunda akademisyenler tarafından dile getirilen ve aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin sergilemiş olduğu tutum ve sahip olduğu eğitim politikalarıyla da ilişkili olan son etken ise Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu'nun(YÖDAK) işlevidir. Bu doğrultuda ilk olarak Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu'nun görev ve yetkilerinin yer aldığı ilgili yasa bilimsel araştırma işlevi kapsamında incelendiğinde; yükseköğretim kurumlarının çalışmalarının en verimli düzeyde sürdürülmesi için gerekli önlemleri almak, yükseköğretim kurumlarının gereksinimlerini, eğitim ve öğretim programlarını, bilim

dallarının niteliklerini, araştırma faaliyetlerini, uygulama alanlarını, bina, araç-gereç ve benzeri olanakları ve öğrenci sayılarını ve diğer ilgili hususları dikkate alarak, yükseköğretim kurumlarının öğretim üyesi ve öğretim elemanı kadrolarını dengeli bir oranda sağladığını denetlemek, yükseköğretim kurumlarının ve üyelerinin yapacağı her türlü araştırma ve faaliyetlerin bilimsel ve mesleki etik ve değerlere göre yürütülmesini sağlamak, son olarak ise yükseköğretim planlaması çerçevesinde üniversitelerin eğitim ve öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerini koordine etmek ve bu konulardaki uygulamaları değerlendirmek şeklinde görevlerinin bulunduğu görülmektedir ancak görüşmeye katılan tüm akademisyenler tarafından Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu'nun gereken görevlerini hiçbir zaman yerine getirmediklerini, üniversitelerin bilimsel alt yapılarına katkıda bulunmadıklarını, bilimsel araştırma işlevinin niteliği konusunda herhangi bir denetleme yapılmadığını ve Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu'nun bilimsel kaygılardan çok ticari kaygılara sahip olduğu belirtilmiş ve bu durum oldukça eleştirilmiştir:

YÖDAK başka şeylerle uğraşiyor gördüğüm kadarıyla kaç sene oldu YÖDAK kurulu YÖDAK' ın bilimsel araştırmaya yönelik herhangi bir çalışma yaptığını hiç duymadım. (K8 Doç. Dr.)

YÖDAK ın yapması gereken o kadar çok şey var ki mesela araştırma söz konusunda intihal de bir tarafı değil mi bunun yani bu konuda hiçbir şey yapılmıyor benim gözlemlediğim. (K15 Yrd. Doç. Dr.)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemindeki araştırma işlevinin mevcut durumunun bir metafor aracılığıyla açıklanması istenildiğinde ise özellikle Prof. Dr. K5 tarafından *kendimi açıkcası poposuna kabak bağlanmış ve kapının altından geçmeye çalışan bir fareye benzetiyorum* ve Doç. Dr. K8 tarafından *Osmanlı askerlerinin bir yürüyüşü vardı ya iki öne bir geri o durumdayız* şeklinde kullanılan metaforlar özellikle araştırma ortamından kaynaklanan zorluklara vurgu

yapmaktadır. Metaforların tercih edilme sebepleri ve açıklaması ise katılımcılar tarafından şu ifadelerle belirtilmiştir:

Hem bu kadar yükümüz var komite yükleri ders yükleri bilmem neler şu bu fonumuz yok şuyumuz yok buyumuz yok onu yapmaya çalışıyoruz bunu yapmaya çalışıyoruz yani ben kendimi açıkçası poposuna bir şey bağlamış kabak bağlamış kapının altından geçmeye çalışan bir fareye benzetiyorum.Sıkıştım orada geçeceğim arkadan çek babam çek yani onu bile geçirmeye çalışan...Yani bu durumdayız bence. (K5 Prof. Dr.)

Osmanlı askerlerinin bir yürüyüşü vardı ya iki öne bir geri sanıyorum o pozisyondayız şu anda. Öyle bir tanımlama yapabiliriz. Nedenini de söyleyeceğim yani az önce anlattığım gibi özellikle bizim üniversitemiz için yani sürekli işin içerisindeyiz. Sürekli bir devinim var aslında yani hatırlıyorum ben bir sene önce bir toplantıdayız senatodayız sanıyorum bir şey konuşuluyordu yani işte bundan sonra doktoralı ve masterlı öğrencilerimizin her birinin tez konusu için belli bir bütçe ayrılmalı ve bu mesela iki adım öne gitme ama bütçe olmadığı için hop bir adım geriye gidiyorsun. İlerlemiyoruz maalesef olmuyor. Fikirler var her şey güzel ama tıkanıyoruz tıkanıyoruz. (K8 Doç. Dr.)

Elde edilen veriler KKTC yükseköğretim sisteminde araştırma işlevine verilen önem ve değerin düşük olmasını göstermesi yanında alttaki bölümde detaylı olarak ele alınacağı gibi üniversite yönetimlerinin de araştırma işlevine yeterli önem vermeyerek nitelikli araştırmaların yapılmasına destek sağlayacak araştırma ortamını yaratma noktasında sorun yaşandığını göstermektedir.

5.1.2 Yönetim

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevine verilen önemin, akademisyenlerin bakış açısından nasıl değerlendirildiği noktasında elde edilen veriler kapsamında gündeme gelen diğer alt başlık ise üniversite yönetimleridir. Üniversite yönetimlerinin, bilimsel araştırma işlevine verdikleri önemin göstergeleri olan temel etmenler bu alt başlık altında detaylı bir şekilde irdelenmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan tüm akademisyenlerin görüşmeler sırasında dile getirdikleri ve önemle üzerinde durdukları ilk etken olarak karşımıza, yönetimin bilimsel araştırmalar ile ilgili olan beklentisi çıkmaktadır.

Beklenti kapsamında görüşmeye katılan tüm akademisyenlerin üzerinde durmuş olduğu ilk konu, üniversite yönetimlerinin akademisyenlerin bilimsel yayın yapmaları konusundaki sahip oldukları beklentidir. Görüşmeye katılan akademisyenlerden bir kaçı üniversite yönetimlerinin bilimsel yayın yapılması adına beklenti içerisinde olduklarını dile getirmektedir. Bu doğrultuda üniversite yönetimleri kurumlarında çalıştırmış oldukları akademisyenlerden kaliteli dergilerde yayın yapmalarını beklemektedir. Akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel araştırmaların kaliteli dergilerde yayınlanabilir nitelikte olmasının yanı sıra ilgili kurumda yüksek lisans ve doktora eğitimlerini alan öğrencilerden de orijinal bir tez araştırması üniversite yönetimleri tarafından beklenmektedir:

Bunu fark etti biz üniversite olarak çok farkındaydık bunun da diğer üniversitelerde fark etmeye başladı. Ondan dolayı da çok ciddi bir şekilde üniversite yönetimleri çalışanlarına yayın yapın, araştırma yapın, yayın yapın, araştırma yapın diye baskı uyguluyor. Ortada yani. (K8 Doç. Dr.)

Araştırmaya önem veriliyor ve isteniyor yani talep ediliyor. Bir baskı da var o da iyi bir şey. (K5 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin akademisyenlerden bilimsel araştırma yapmaları konusunda bir beklenti içerisinde olduğu konusunun hemen devamında, görüşmeye katılan akademisyenlerden sadece tek bir tanesi bu durumun aslında tam tersi olduğunu dile getirmiştir. Katılımcıya göre yönetimlerin kurumlarında çalıştırdıkları akademisyenlerin profilleri hakkında net bir bilgiye sahip olmamaları ve bu doğrultuda da araştırma kapasiteleri hakkında belirli bir hedef koyamamalarından kaynaklı olarak, nitelikli bilimsel araştırma yapılması konusunda beklenti içerisinde değillerdir:

Bizde bu kurumsal denetim çok güçlü değil. Ne oldu neticesinde nicelik olarak yayınlar arttı çünkü teşvik sistemi yaratıldı ama nitelik açısından nominal bir çizgide gidildiği için ve hedef konulmadığı için yani sen hoca bu profildesin denilmediği için beklentiler yoktur. Beklentiler olmadığı içinde kimi daha çalışkan daha azimli daha hırslıdır ortaya alıyor, kimi ömrü boyunca yardımcı doçent olup böyle emekli ayrılıyor. (K2 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin bilimsel yayınlar konusundaki beklentileri kapsamında akademisyenlerin dile getirdikleri diğer durum ise bilimsel makalelerin yayınlandığı veri tabanlarıdır. Görüşmeye katılan tüm akademisyenler üniversite yönetimlerinin SCI-SSCI veri tabanlarında yayın yapılması gerektiği konusunda bir beklenti içerisinde olduklarını dile getirmektedirler. Bilimsel yayınlarla ilgili üniversite yönetimlerinin SCI-SCI derecesinde yayın beklemesi ve bu beklentiye göre akademisyenlere puan ve teşvik vermesi görüşmeye katılan bazı akademisyenler tarafından yönetimlerin bilimsel araştırmalara vermiş oldukları önem noktasında değer taşımaktadır:

Akademik unvan sahibi olabilmek için kriterler yazılmaya başlanmıştı ve bunların en önemlisi de bu kriterlerin bu dediğim türden SCI ya da SSCI türü dergilerde yayın yapmak gerekiyordu. Üniversitemiz bu yönde bir liderlik yapmıştır ve her zaman bu tür yayınları desteklemiştir. Desteklemesinin nedeni de üniversiteler değerlendirilirken üniversitelerin kalitesi ya da görünürlüğü bu tür makalelerin sayısı ve kalitesiyle orantılı olarak belirlenmekteydi halen daha da çok önemli bir kıstastır. (K7 Prof. Dr.)

Bu konunun hemen devamında ise görüşmeye katılan akademisyenlerden birkaçı tarafından bilimsel yayınlar ile ilgili üniversite yönetimlerinin SCI-SSCI veri tabanlarında yayın beklentilerinin olması bazı noktalarda eleştirilmiştir. Akademisyenlere göre SCI-SSCI veri tabanında bulunan bütün dergiler aynı kaliteye sahip değillerdir. Bu doğrultuda üniversite yönetimleri, yapılan bilimsel araştırmaların niteliğine ve yayınlandığı derginin kalite ölçüsüne bakmadan sadece SCI ya da SSCI veri tabanında olup olmadığıyla ilgilenmektedirler. Akademisyenlere göre bu durum, yapılan bilimsel araştırmaların adil bir değerlendirme ölçütüne tabi tutulmadığını ve bilimsel araştırmaların kalitesine üniversite yönetimleri tarafından gereken önemin verilmediğini göstermektedir:

SCI ya da SSCI diye bir ayrım var endeksli dergiler olarak şimdi onların zaten belirli bir kalitesi var ama sorarsan hani hepsi aynı kalitede mi ya da hepsi aynı görünürlükte mi dıştan bakıldığında olmaya da biliyor. Bu

konuda herhangi bir şey yok herhangi bir denetleme söz konusu değil. İşte SCI SSCI mı tamam orası tıklanıyor o koşul yerine gelmiş oluyor belki bunlara daha yakından bakılabilir. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

SSCI dedik tutturduk e çok kalitesiz olan da var arada. Verecekseniz verin ona da yayın ödülü verin ona da verin ama aradaki fark. O aradaki fark ne olacak? O zaman kolaya kaçmaya yönlendiriyoruz (K15 Yrd. Doç. Dr.)

Bilimsel yayınlar adına üniversite yönetimlerinin SCI-SSCI veri tabanlarında yayın yapılması gerektiği konusunda bir beklentiye sahip olması ve bu doğrultuda üniversite yönetimlerinin beklentilerini karşılayan akademisyenlerin puan kazanıp akademik unvan olarak yükseltiyor oluşu görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından eleştirilmektedir. Akademisyenlere göre SCI-SSCI veri tabanlarında yayınlanan makalelerin niteliğine ve kalitesine bakılmadan unvan yükseltilmesinin yanı sıra fakülte bazında da bu durumun önemli sorunlara yol açtığı vurgulanmıştır. Bu konu hakkında Yrd. Doç. Dr. K13 tarafından "akademik yükseltmeler de bakılan SSCI sistemidir. SSCI Mühendislik için net olabilir. Bu uygulamanın ne kadar doğru olduğundan da emin değilim" şeklinde bir ifadenin kullanılması da dikkat çekmektedir. Üniversite yönetimlerinin akademik yükseltmeler adına bünyesinde çalıştırdığı akademisyenlerden SCI-SSCI veri tabanında yayın beklemesi üniversite içerisinde bulunan tüm fakültelerin aynı şartlara sahip olmamasının yanı sıra sayısal ve uluslar arası alt yapıda olmayan fakülteleri de akademik boyutta dezavantaja sokmaktadır:

Web of Knowledge içerisindeki taranan dergileri şart olarak koyduğunuz zaman bu otomatikman bazı fakültelerimizi dezavantaja sokuyor. Örneğin hukuk fakültesindeki çalışan hocalarımızın genellikle bu tür dergilerde yayın yapma potansiyeli düşük. Bunun sebepleri çoktur ama şöyle düşünülebilir Türk hukukunu anlatıyorsunuz, onun üzerinde çalışmalar yapıyorsunuz dolayısıyla daha özel bir alanda çalışıyorsunuz ve o Web of Knowledge'ın taradığı alanlarda belki de sizin yayınlarınız olmayabilir...Bu da tabii üniversite içerisinde tartışmalara da yol açabiliyor ayrıca demin bahsettiğim bu Web of Knowledge haricinde dergi listeleri oluşturulmuştur. Tabii bunların niteliği konusu hakkında soru işaretleri söz konusudur ve hocalarımızın bu şekilde terfi aldıklarını da düşünecek olursak bu da kendiliğinden bir sorun yaratmaktadır...Yönetimin bu konuları gündemine

aldığını ancak bu sorunları aşamadığını gözlemleyecek olursak son yıllarda bir ilerleme kaydedilemedi diyebiliriz ve böylelikle bazı fakültelerimiz halen bir beklenti içerisinde olmasına karşın bir yeni sistem geliştirilememiştir. (K2 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin bünyesinde çalıştırmış olduğu akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel yayınlar konusunda sınırlı olsa belirli boyutlarda bir beklentisinin olması, üniversite yönetimlerinin akademisyenler tarafından yapılan bilimsel çalışmalara göstermiş oldukları farkındalık durumunu gündeme getirmektedir. Üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırmalar konusunda sahip olduğu farkındalık boyutu görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından yetersiz bulunmuş ve birçok noktada eleştirilmiştir. Görüşmeye katılan çoğu akademisyene göre, üniversite yönetimleri yapılan bilimsel araştırmaların varlığı ve niteliği konusunda herhangi bir farkındalığa sahip değildir. Bu konu hakkında Prof. Dr. K6'nın "kişi bir şey üretiyor mu üretmiyor mu kimsenin umurunda değil." şeklinde kullandığı ifade üniversite yönetimlerinin, bünyesinde çalışan akademisyenlerin yapmış ya da yapmamış oldukları araştırmalar konusunda herhangi bir farkındalığa sahip olmadıklarını göstermektedir. Üniversite bünyesindeki diğer idari işler konusunda farkındalık sergileyen üniversite yönetimleri, akademisyenlerin yapması gereken idari işlerin mevcut durumunu sorgular ve takip ederken aynı yönetim bilimsel araştırmalar konusunda neler yapıldığı ya da araştırmalar konusunda ne tür bir yardıma ihtiyaç olduğu noktasında gereken farkındalığı göstermemektedirler. Bilimsel araştırmalar konusunda üniversite yönetimlerinin sadece akademik yükseltmeler noktasında bir farkındalık sergilediği ancak bu farkındalığın da akademisyenlerin bireysel çabaları kapsamında olduğu dile getirilmekte ve bu durum Yrd. Doç. Dr. K13 tarafından " yönetim ancak ne zaman farkında oluyor yardımcı doçentten Doçent olmak istersen ya da Profesör olmak istersen dosyaları yapıp veriyorsunuz yani bunu da siz rank almak isterseniz gidip bildiriyorsunuz. Siz gidip

ben bunu yaptım diye ne kadar kimsenin haberi olmuyor" şeklinde vurgulanmaktadır.

TC yardım heyeti eğitim bakanlığına parayı aktardı. Onlarda üniversitelerden proje başvurusunda olan insanlara...2 tane proje yürütmüştüm orada bu konuyla ilgili...Projelerden yayında çıkarttım ama bana bir kişi bile ya senin projenin sonucu ne oldu diye sormadı. Bakın yani eğitim bakanlığı bu fonu sağlıyor tamam çok güzel. TC yardım heyetinden parayı alıyor bizim üniversitemize aktarıyor ben o üniversitede o çalışmayı yapıyorum ama hiç kimseye ne rapor sundum, ne bilgi verdim. Hiç kimse de bana ya senin projeden şöyle bir alet almıştık sen bu çalışmayı yapmıştın sonuçları ne oldu raporu nerede? Hiç kimse sormadı...Fon verdiniz mi soracaksınız... Üniversite der ki bak ben sana bu fonu veriyorum sen bu araştırmayı yap bu araştırmanın sonucunu ben kullanacağım. Veriyor çok güzel yapıyorsunuz araştırmayı ne arayan var ne soran. (K8 Doç. Dr.)

Gerçekten bir farkındalık söz konusu değildir hatta yani değişik ifade edeyim ben burada düşük seviyede bir yöneticiyim ve hocalarımın üretkenliği yani akademik üretkenliği konusu hiçbir zaman bu makamın gündemine getirilmemiştir... süreklilik açısından üretim hedefleri konulmamıştır öyle söyleyeyim yani tabi hedef koymazsanız hedefe de ulaşamazsınız yani benden bölümümden herhangi bir somut beklenti söz konusu değildir bu konularda yani nicelik veya nitelik açısından hiçbir hedef söz konusu değildir... Dolayısıyla benim hocalarımdan da üretkenlik konusunda hesap sormadığımı itiraf etmem lazım. Herhangi bir hocamın yayın yapıp yapmadığı veya herhangi bir projenin olup olmadığını sorgulamadığımı söylemem lazım. (K2 Prof. Dr.)

Üniversite yönetiminin bilimsel araştırmalar konusunda sergilemiş olduğu farkındalık noktasında görüşmeye katılan tüm akademisyenler içerisinde sadece tek bir akademisyen diğerlerinden farklı olarak üniversite yönetimlerin bilimsel araştırmalar konusunda bir farkındalık sergilediğini dile getirmektedir. Katılımcıya göre üniversite yönetimleri akademisyenlerin bilimsel araştırma işlevlerini hangi boyutlarda ve zamanlarda yerine getirdiklerine dikkat etmektedir:

Dikkat çekerdi ben atıyorum 10 yıldır hiç bir şey üretmemişsem bu dikkat çeker 5 yıldır hiç bir şey üretmemişsem veya da derslere girip çıkmışsam bu gerçekten dikkat çeker yani bizim bu koşullar altında dahi her yıl bir şey üretmemiz gerekiyor yani makale üretmesek bile en azından bir uluslararası konferansa bir ulusal konferansa katılıp bildiri ile katılıp kendimizi yenilememiz gerekiyor diye düşünüyorum ve bu iş uzadığı zaman yani hiç bir şey üretmediğiniz zaman tabi ki yönetimin dikkatini çeker. (K1 Doç. Dr.)

Bu durum hakkında son olarak görüşmeye katılan çoğu akademisyene göre üniversite yönetimlerinin yapılan bilimsel araştırmalar hakkında gerekli düzeyde bir farkındalığa sahip olmamaları, akademisyenlerin yapılan araştırmalar hakkında birbirlerinden haberdar olmamalarına, farklı fakültelerde de aynı ya da benzer araştırma konularının çalışılmasına ve tez danışmanlığı görevinde olan akademisyenlerin tez öğrencileriyle hemen hemen aynı konuyu çalışmalarından dolayı benzer tezlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır:

Danimarka'ya gittiğinizde işte oturduğunuzda konuşacağınız bilgi ortamı vardır bir araştırma geliştirme işlevi vardır mühendislikte tasarım nasıl yapılırsın, iletişimde nasıl yapılırsın, sağlıkta nasıl yapılırsın? Bu işbirliğine gidilebilirken burada aynı çalışmayı hem Sağlık Bilimleri hem Tıp Fakóltesi yapıyor ama birbirlerinden haberleri yok. (K13 Yrd. Doç. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin, bilimsel araştırma işlevine verdikleri önemi gösteren diğer bir boyut olarak karşımıza sergilenen tutum çıkmaktadır. Bilimsel araştırmalar ile ilgili üniversite yönetimlerinin sergilemiş oldukları tutumları, daha açık bir ifade ile bilimsel araştırma işlevi karşısında takınmış oldukları davranış biçimleri yapılan görüşmeler sırasında akademisyenler tarafından bir çok noktada eleştirilmektedir. Bu doğrultuda çoğu akademisyenin önemle dile getirmiş oldukları ilk konu yapılan nitelikli ve önem atfeden çalışmaların üniversite yönetimleri tarafından onore edilmiyor oluşudur. Akademisyenler tarafından yapılan ve büyük bir öneme sahip olan araştırmaların üniversite yönetimleri tarafından onore edilmemesinin temel sebepleri arasında yönetimlerin yapılan çalışmalar hakkında bir farkındalığa sahip olmaması gösterilmektedir. Yukarıda da detaylı bir şekilde irdelenen yönetimin farkındalık boyutunun aynı zamanda yönetimin bilimsel araştırmalar adına sergilemiş olduğu tutumu da etkilediği görölmektedir. Yapılan önemli çalışmaların üniversite yönetimleri tarafından fark edilmesi, akademisyenlerin bizzat kendilerinin üst yönetim ile iletişime geçerek yayınlarını tanıtmaları ile mümkün olabilmektedir.

Böyle bir durum karşısında da üniversite yönetimlerinin onore etme konusunda sergiledikleri tutumda bir değişikliğin olmadığı ve ilgili akademisyene sadece puan kazanması noktasında geri dönüt yapıldığı belirtilmektedir:

Yapılan araştırmaların onore edilmesi konusunda da çok büyük eksiklikler var yani çok ciddi araştırma yapıldığında yani çok ciddi bir yayın yapıldığında kimsenin haberi yok, uyduruk bir şey yapıldığında herkesin haberi olabiliyor. (K5 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından akademisyenlerin yapmış oldukları önemli çalışmaların fark edilmemesi ve onore edilmemesinin hemen devamında ortaya çıkan diğer bir sorun ise üniversite yönetimlerinin bilimsel çalışmalar adına akademisyenlere vermiş olduğu destek konusudur. Yrd. Doç. Dr. K13'ün bu konuda "bölüm başkanı, bölüm dekanı senin yaptığın çalışmanın bir anlamı olmadığını düşünüyor?" şeklinde kullandığı ifade özellikle üniversite yönetimlerinin yapılan bilimsel araştırmalara ne ölçüde destek verdiğini göstermektedir. Bu doğrultuda görüşmeye katılan çoğu akademisyen, bilimsel araştırma yapabilmeleri adına üniversite yönetimlerinden sürekli bir destek görmedikleri, üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevini ilk sıraya koymadıklarını ve üniversitelerde daha çok bilimsel kaygı yerine ticari kaygıların olduğu belirtilmektedir:

Hiçbir kimse hocayı oturtup bak ben sana yardımcı olacağım yani sana işte bu konferansa o konferansa gitmeni teşvik edeceğim hatta böyle bir araştırma fonu böyle bir şey bunlar hep göreceli şeylerdir yani somut şeyler değildir bizde. Destek var ama dediğim gibi sürekli bir destek değildir ve hedefe yönelik bir destek değil. (K2 Prof. Dr.)

Rahatsız olduğum noktalardan bir tanesi araştırma görevlisi adında araştırma görevlilerini sekreterlerin odasında telefon cevap versin diye oturtuyoruz. Benim ihtiyacım var araştırmama destek olacak geliştirecek yeni akademisyen yetiştirme ihtiyacım var sekreter istiyorsak sekreter alalım. çok İhtiyacım var buna. Buna ihtiyacımız var bizim ama bizim araştırma görevlisini bile bir şekilde kullanıyorsa bilime gösterdiğimiz saygı bilime yaptığımız yatırım da bu kadardır işte. (K13 Yrd. Doç. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırmalara gerekli desteğin verilmiyor oluşu, üniversite yönetimlerinin benimsemiş olduğu önceliklerin ve yatırım yapmış

oldukları alanların ne olduğu konusunda gündeme getirmektedir. Görüşmeye katılan çoğu akademisyenin bu konu kapsamında özellikle belirtilen temel sorun ise üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevi yerine sürekli olarak binaların alt yapısına ve öğrencilere yatırım yapılmasıdır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bulunan üniversite yönetimlerinin sahip oldukları ilk ve en önemli öncelik öğrenci sayısıdır. Yrd. Doç. Dr. K14 tarafından " üniversiteler arasında çok ciddi bir rekabet var ama bu rekabet hangimiz daha kaliteli araştırma yaparız rekabeti değil, hangimiz daha fazla öğrenci çekebiliriz rekabetidir." şeklinde kullanılan ifade, üniversite yönetimlerinin öncelikleri konusundaki mevcut durumu gözler önüne sermektedir. Temel hedeflerinde öğrenci sayısını artırma ve özellikle bu konu hakkında akademisyenlerin belirttiği tabirle öğrenci çekme yarışı içerisinde bulunan üniversite yönetimleri tüm imkan ve önceliklerini bu konu dahilinde şekillendirmektedir. Görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından eleştirilen bu durum, üniversitelerdeki bilimsel araştırma rolünün arka plana atılmasına ve üniversiteler arasında bilimsel işlev yerine öğrenci çekme konusunda rekabet yaşanmasına neden olmaktadır. Sadece daha çok öğrenci çekebilmek adına rekabet içerisine giren üniversite yönetimleri, akademisyenler tarafından oldukça eleştirilmiş ve bu rekabetin bilimsel işlev adına oldukça olumsuz sonuçlar doğurduğu belirtilmiştir:

Üniversite yönetimleri giderek sayıları artan üniversitelerden dolayı bir yarış içerisine girmişlerdir. Yurt dışından gelecek olan öğrenciyi önce ben kapayım ve kendi gelirini karşılayacak geliri bir an önce bütçeme koyayım ki sıkıntıya girmeyeyim telaşı içerisinde oldukları ve sürekli alt yapıya yatırım yapmaktadırlar. Sürekli binaya yatırım altyapıya yatırım yapılmaktadır. (K10 Prof. Dr.)

Bir çok üniversiteler sadece bir ticari kuruluş gibi işliyor yani. Hiç bir bilimsel üretim yok işte Afrika'dan oradan buradan parasal gücü olan şeyleri topluyor. Böyle yerlere üniversite demek yani ne derece caizdir bilmiyorum...eğitim kurumları öğrenciden aldıkları parayla dönüyor yani bu bir gerçek. Dolayısıyla öğrenci sayısı arttıkça üniversitenin ekonomik

durumu daha iyi oluyor. Tabii otomatik olarak bilimsel şeyler ikinci plana düşmüş oluyor. Halbuki yani üniversitelerin rankingine baktığınız zaman hiç bir zaman ne öğrenci sayısından bahsedilir işte bu kadar öğrenciniz varmış bilmem ne tek bakılan kriter ürettiğin bilimin kalitesi nedir? Ölçü bu. (K6 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırmalar konusunda kurumlarında çalışmakta olan akademisyenlere sergilemiş olduğu davranışların ve yatırım yaptıkları öncelikli alanların mevcut durumu, üniversite yönetimlerinin işe alım politikalarını da etkilemektedir. Görüşmeye katılan çoğu akademisyene göre üniversite yönetimleri işe alım, gerekli sözleşmelerin yapılması ve sözleşmenin bilimsel performanslara göre devamı konusunda gereken önemi göstermemektedir. Akademisyenlerinden sadece derslere girmesi konusunda beklentisi olan yönetimlerin, akademik yükseltmeler sırasında makamlarına gelen bilimsel yayınların niteliği kontrol edilmemekte, akademisyenlerin bilimsel üretkenliği göz önünde tutulmamakta ve akademisyenlerin hangi sürelerde yayın yapıp yapmadıkları kontrol edilmemektedir. Üniversite yönetimlerinin işe alım ve yükseltmeler adına bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi konusu da göz önünde tutularak nitelikli bir politikaya sahip olmaması, görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından yönetimlerin bilimsel araştırma işlevine vermiş oldukları önem boyutunun sorgulanmasına sebep olmaktadır:

Gerekli önemin verildiğini düşünmüyorum. Çünkü siz eğer gelen öğrenci sayısına bakarsanız ve var olan hocalarınızı tıpkı ilkokulda ortaokulda lisede derslere girip çıkan hocalar olarak görürseniz yani sen dersini ver öğrenciyi geçir ya da geçirme notunu ver. Senin görevin bu biz senden zaten çokta fazla bir şey beklemiyoruz denildiği zaman böyle bir baskı hissetmediği zaman doğal olarak bilimsel çalışmalarda olmuyor. (K1 Doç. Dr.)

Harvard gibi dünyaca ünlü bir üniversiteye baş vurup görev aldınız, yardımcı doçentsiniz size 4 yıl süre tanır ve o 4 yıl sonunda sizin yayınlarınıza bakıp, üretkenliğinize bakıp sizin sözleşmenizin uzatılıp uzatılmayacağına karar verirler oysa bizde bir hocamızın sözleşmesinin uzatılması veya feshi akademik üretimle doğrudan bağdaştırılmıyor...Dolayısıyla sözleşmelerinizin içerisinde siz 4 yıl içerisinde terfi için başvuracaksınız, terfi almanız durumunda ben sizinle

sözleşme uzatmam gibi bir koşul yok öyle bir sistemimiz yoktur. Dolayısıyla bizde sistem şudur siz ister terfi yapın ister yapmayın bizi fazla ilgilendirmez, yapmazsanız da ne mutlu çünkü o zaman maaşınız, bareminiz yükselmez. (K2 Prof. Dr.)

Bu konunun hemen devamında ise görüşmeye katılan çoğu akademisyenden farklı olarak sadece tek bir akademisyen işe alım politikaları kapsamında üniversiteye alınacak olan akademisyenlerin bilimsel alt yapılarına dikkat edildiğini ve bu konuya önem gösterildiğini belirtmektedir. Bu noktada aynı yükseköğretim kurumu içerisinde bulunan fakültelerde işe alım politikaları kapsamında farklı uygulamaların olması, alt yönetimler boyutunda bilimsel araştırma işlevine verilen önem ve sergilenen tutum seviyesinde farklılıklar olduğunu göstermektedir:

Yeni bir akademisyen alacağımız zaman üniversitemizde bölüme neye dikkat ediyoruz ilk baktığımız şey başvurularda yayınları var mı yani bırakıyoruz ders nasıl anlatır anlatmaz mı ya da işte bilgisi nedir ilk baktığımız yayınları nasıl? Uluslar arası yayınları var mı? Kendini doktorasından sonra geliştirmeye devam etti mi? Yoksa doktorasını aldıktan sonra ben dersime girer çıkarım keyfimi yaşarım mı dedi? Bunlara bakıyoruz ilk önce. Bu bence üniversitenin işte bu araştırmaya bakış açısının yönlendirilmesinde çok önemli. Niye araştırma yapan birini arıyorsunuz çünkü üniversitenin araştırma yapmasını da istiyorsunuz. Amacınız sadece eğitim olsa bu adam çok güzel ders anlatıyormuş hem de hiç sesi çıkmadan 5 tane derse giriyormuş haftada 5 farklı derse giriyormuş. Tamam biz bunu alalım derdik. (K8 Doç. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevine verilen önemin göstergeleri konusunda akademisyenlerin üzerinde durmuş olduğu diğer bir etken olarak karşımıza üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevi konusunda sahip oldukları vizyon çıkmaktadır. Bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına üniversite yönetimleri tarafından ulaşılmak istenilen hedeflerin irdelendiği vizyon konusunda görüşmeye katılan tüm akademisyenlerin üzerinde durduğu konu, yönetimlerin hem üniversitenin hem de bünyesinde çalıştırmış olduğu akademisyenlerin araştırma kapasitelerinin geliştirilebilmesi adına herhangi bir vizyona sahip olmamalarıdır. Bu konu hakkında Prof. Dr. K2'nin " bizim böyle fazla

bilim odaklı bir misyonumuz yoktur" şeklinde bir ifade kullanması dikkat çekmekte ve aynı zamanda üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevi adına bir hedeflerinin olmadığını dolayısıyla bu konu hakkında herhangi bir çalışmanın da yapılmadığını göstermektedir:

Niceliğe ve niteliğe önem veren üniversiteler yok burada. Kalite ve rekabeti sağlayacak düzene henüz adım atamamıştır Kıbrıs üniversiteleri. Dolayısıyla bu eksiklikten ötürü yayın yönünden olsun bilimsel araştırma yönünden olsun öğrencilerin kalitesinin artması mezun olduktan sonra bir işe girmesi bilimsel konferanslara katılma yeni icatlar yapma gibi amaçlar yoktur bu üniversitelerde. Dolayısıyla bu konularda geri kalmıştır. (K10 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevine hangi ölçüde önem verdikleri konusundaki göstergelerin irdelendiği bu bölümde akademisyenler tarafından dile getirilen son etken ise, üniversitenin sahip olduğu model konusudur. Avrupa ve Amerika gibi yükseköğretim sisteminde gelişme göstermiş ülkelerin bünyesinde bulunan üniversitelere bakıldığında, üniversitelerin eğitim üniversitesi ve araştırma üniversitesi olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Eğitim üniversitesi modelinde olan üniversitelerde eğitim-öğretim faaliyetlerine öncelik verilirken araştırma üniversitesi modelinde olan üniversitelerde de öncelikli faaliyetlerin bilimsel araştırma olduğu görülmektedir. Üniversite modellerinde bu tarz net bir ayrımın yapılıyor oluşu, üniversitelerin sahip oldukları rolleri ve vizyonları nitelikli bir şekilde yerine getirebilmelerine olanak sağlamaktadır. Bu doğrultuda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemine bakıldığı zaman görüşmeye katılan tüm akademisyenler üniversite modelinde net bir ayrımın yapılmadığını ve bu durumun önemli sorunlar yarattığını ifade etmektedir. Üniversite yönetimlerinin benimsediği vizyon ile de ilişkilendirilen bu durum, yönetimler tarafından ilgili kurumun eğitim üniversitesi mi yoksa araştırma üniversitesi mi olduğu noktasında net bir vizyonu benimsemediklerini göstermektedir. Üniversite modeli konusunda net

bir ayrımın olmayışı, aynı anda hem eğitim işlevinin hem de bilimsel işlevinin yerine getirilebilmesi noktasında akademisyenlerin önemli kafa karışıklıkları yaşamalarına ve bu durumu sorgulamalarına sebebiyet vermektedir:

Senin varlığın ne için? yani misyonunda sen amacını tam olarak belirleyemezsen ben hem eğitim hem araştırma üniversitesi olacağım diyeceksen kaynağını ona göre ayıracaksın, eğitim üniversitesi olacağım diyorsan kaynağını ona göre ayıracaksın hayır ben özellikle araştırma üniversitesi olacağım diyorsan kaynağını ona göre ayarlayacaksın. Bunları belirlemeden bilim üretmek, bilimsel dünyaya katkıda bulunmak biraz zor gözüküyor. (K3 Prof. Dr.)

İstismar ediliyor bu nokta yani çünkü bilimsel çalışma yapmayan kişi eleştirdiğiniz anda e burası bir eğitim üniversitesidir diyor size yani ben lise hocası gibi ders anlatıyorum sınıfta ya o yeter görevimi yapmış oluyorum. Bence böyle adamları toplayacaksın lise hocası yapacaksın. Üniversitede yerleri yok böyle hocaların. Olmamalı. Doktora yapmışsın doktora demek bilimsel araştırma yapacak yetenek kazanmak demektir. (K6 Prof. Dr.)

Bu bölümde elde edilen veriler KKTC yükseköğretim sisteminde üniversite yönetimleri tarafından araştırma işlevine verilen önem ve değerin düşük olduğunu göstermektedir. Alttaki bölümde ise sistem ve üniversite yönetimleri tarafından araştırma işlevini geliştirmek adına yapılan çalışmalar detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

5.2 Bilimsel Araştırma İşlevinin Geliştirilmesi İçin Yapılanlar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar konusunda elde edilen veriler, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında sistem ve üniversite yönetimleri bazında neler yapıldığını ortaya koymaktadır. Bu konu hakkında araştırma sürecinde akademisyenlerden elde edilen veriler kapsamında karşımıza, sistem bazında araştırma işlevinin geliştirilmesi adına neler yapıldığını gösteren "sistem" ve araştırma işlevini geliştirmek için üniversite yönetimleri tarafından neler yapıldığını gösteren "üniversite yönetimleri" alt başlıklarını çıkartmaktadır. Bu doğrultuda ilk

olarak genel çerçevenin görülebilmesi adına sistem tarafından bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar ele alınacak ve daha sonra kurum bazında yapılan çalışmaların incelenebilmesi adına da üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevinin geliştirilebilmesi konusunda neler yaptıkları detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Bu iki boyut detaylı bir biçimde ele alınırken aynı zamanda akademisyenlerin araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmaları nasıl değerlendirdikleri de irdelenecektir.

5.2.1 Sistem

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde, bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında görüşmeye katılan akademisyenler içinden sadece tek bir akademisyenin dile getirmiş olduğu sistem tarafından yapılan ilk çalışma olarak karşımıza doktora yeterliliği adına belirli kriterlerin konulması çıkmaktadır. Bu doğrultuda ise sistem tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada, akademisyen adaylarının üniversitelerdeki doktora programlarından mezun olabilmeleri için bilimsel bir yayın yapmaları şart olarak getirilmiştir:

Benim bildiğim 5 ya da 6 üniversite bizim gibidir. Onlarda da duyuyorum çünkü orada doktora öğrencilerimiz var ve yayın gereksinimi varmış doktora bitirmek için. (K5 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına sistem tarafından yapılan diğer ve aynı zamanda son çalışma ise akademik yükseltmeler konusunda yapılmıştır. Araştırmaya katılan çoğu akademisyen, sistem tarafından akademisyenlerin unvanlarında yükseltilmesi adına yapmış oldukları bilimsel yayınların SSCI veri tabanında olması şartının konulduğunu ve bu şartın da, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde bulunan bütün yükseköğretim kurumlarında uygulanması noktasında çalışmaların yapıldığını dile getirmektedir:

Tarama endekslerinin haricinde yayınları kabul etmeme ve bu şekilde terfileri düzenleme zaten artık YÖDAK' ın geliştirmiş olduğu kriterler

arasında ve dolayısıyla diğer üniversitelerinde uyguladıkları bir politika haline gelmiştir. Tabi diğer üniversitelerde uygulanması olumlu bir şeydir. (K2 Prof. Dr.)

YÖDAK bu konuda yani bazı girişimler oldu tabi ki. Özellikle bu akademik yükseltmelerde bu tür kıstasların bütün üniversiteler tarafından uygulanmasına ön ayak olundu. (K7 Prof. Dr.)

Sistem bazında YÖDAK tarafından akademisyen yükseltmeleriyle ilgili SSCI kriterinin şart olarak getirilmesi konusunda yapılan çalışma, görüşmeye katılan akademisyenlerin bir kısmı tarafından bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına olumlu olabilecek bir çalışma olarak görülürken, aynı zamanda YÖDAK tarafından yapılan bu çalışma görüşmeye katılan çoğu akademisyen tarafından eleştirilmiştir. Bu doğrultuda akademik yükseltmeler konusunda getirilen tek şartın SSCI olması eksik ve yetersiz bulunmaktadır. Yükseltmeler için SSCI veri tabanını baz alan sistem tarafından, bu veri tabanında olan yayınların niteliği ve kalitesi incelenmemekte ve bu kriterin yükseltmeler için asıl gerekli olan noktaları yeterince ölçmediği çoğu akademisyen tarafından dile getirilmektedir:

Yayın yapmadan yükselemiyorsunuz doçentlik için belli sayıda çok komik sayılar onlar zaten şimdi mesela ben doktora bir yayın yaptım bir yayınam daha çıkarsa doçent olacağım. İngiltere'de ancak araştırma görevlisi olursunuz iki yayınlı o kadar komik. Onun dışında yani yükseltmeler için yayın yapan ve yayın yapmayan Hoca arasında ben pek bir fark göremiyorum. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

YÖDAK tan gelen fakat mesela işte yani belirli işte kriterler var doçent olabilmek için en az iki tane SSCI yayın falan filan böyle şeylerde var ama o anlamda kendi çapında üniversite biraz uğraşılıyor bazı şeyler için ama mesela atıf yani hiç atıf almayan profesörler var yani yayın yapıyorlar hiç eseleri atıf almıyor ama profesör olabiliyorlar yani etkiyi falan da ölçüyor ya atıf yani o yüzden bizde böyle çok fazla bence araştırmadaki başarısına yönelik olsaydı bu yükseltmeler pek çok insan çok fazla yükselemeyebilirdi. (K16 Yrd. Doç. Dr.)

Bu bölümde elde edilen veriler KKTC yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin geliştirilmesi adına sistem tarafından yapılan çalışmaların etkilik yönünden zayıf kaldığını göstermesinin yanında alttaki bölümde detaylı olarak ele alınacağı

gibi üniversite yönetimlerinin de araştırma işlevini geliştirmek adına yapmış oldukları çalışmaların etkililik ve nitelik noktasında sorun teşkil ettiğini göstermektedir.

5.2.2 Üniversite Yönetimleri

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar noktasında elde edilen veriler doğrultusunda gündeme gelen diğer bir alt başlık ise üniversite yönetimleridir. Genel çerçevenin anlaşılabilmesi adına sistem tarafından yapılan çalışmaların incelenmesinden hemen sonra kurum bazında yapılan çalışmaların da incelenmesi adına üniversite yönetimleri tarafından yapılan çalışmalar detaylı bir şekilde irdelenmiştir. Bu doğrultuda üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapmış oldukları çalışmaların boyutu hakkında Yrd. Doç. Dr. K16 tarafından "üniversite yönetimlerinin araştırmayı arttırmaya yönelik aktif bir stratejisini göremedim" şeklinde bir ifadenin kullanılması ve Doç. Dr. K1 tarafından da bu ifadenin " Rektörlükler her zaman kendi üniversitelerinin işte araştırmalarını överler ama dediğim gibi yani bunu arttırmak yönünde çok fazla bir girişim olduğunu düşünmüyorum" şeklinde desteklenmesi dikkat çekmekte ve yapılan çalışmaların sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu doğrultuda araştırma işlevini geliştirmek adına üniversite yönetimleri tarafından sınırlıda olsa neler yapıldığı konusunda akademisyenlerin dile getirmiş olduğu ilk çalışma olarak karşımıza yayın ödülü çıkmaktadır. Görüşmeye katılan çoğu akademisyen üniversite yönetimlerinin SSCI veri tabanında yayınlanan makaleler için bünyesinde çalıştırmış olduğu akademisyenlere maddi bir teşvik sistemi uyguladığını ve yayınların kalitesine göre de verilen para ödülünün miktarının şekillendiğini dile getirmiştir:

Thomson Reuters'ın yayınladığı bir indexler var. Dergi işte şu dergi Science Citation Index dir çok kaliteli bir dergidir. Bizim üniversitemizde sen eğer

bu çok kaliteli dergide yayın yaparsan ben sana teşvik olarak 1000 dolar ödeyeceğim diyor. (K8 Doç. Dr.)

Bilimsel araştırmaları desteklemek amacıyla bir bütçe ayrılmıştır. Örneğin yapılan makalelere makale yayın ödülü verilmektedir. Teşvik ödülü...Yıllardan beri yapılmakta olan bir şeydir ve bu çok önemli bir şeydir. (K7 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından SSCI veri tabanında yayınlanan makalelere verilen maddi teşvik görüşmeye katılan akademisyenlerin bir kaçına göre bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına olumlu bir çalışma olarak görülürken, çoğu akademisyen tarafından ise üniversite yönetimleri tarafından yapılan bu çalışmanın niteliği eleştirilmiştir. Akademisyenlere göre araştırma işlevinin geliştirilmesi ve araştırmanın teşviki adına uygulanan yayın ödülü, yapılan araştırmaların niteliği ve kalitesi ölçülmeden kullanılmaktadır. Bu doğrultuda bilimsel yayınların etki değeri baz alınmadan üniversite yönetimlerinin bu şekilde bir ödüllendirme sistemi kullanıyor oluşu çoğu akademisyene göre yanlış bir uygulama olarak görülmektedir:

Yanlış bir ödüllendirme sistemi şimdi köpekleri eğitirken doğru şeyi ödüllendirirseniz onu yapar. Yanlış hareket yaptığında siz fark etmeden onun ödül diye algıladığı bir şeyi verirseniz onu yapmaya devam eder mesela havladığında gülerseniz o havlamaya sizi mutlu etmek için devam edecektir. Bizde araştırma kalitesine bakmadan çok böyle nasıl derler böyle çok basite indirgenmiş tek boyutlu bir kalite sistemini koyduk. SSCI yayın yaptınız buyurun 1000 dolar. (K15 Yrd. Doç. Dr.)

İndeksli yayın yaptığınız zaman üniversite size teşvik amaçlı maksimum 1000 dolar veriyordu o 1000 doları söyleyin hak etmeniz için yüksek bir şeyde dergide yayın yapmanıza gerek yok yani her social sciences index de taranan veya sciences citation index de taranan dergide örneğin yayın yaptığımızda iki yazarlıysanız 500 er dolar teşvik alıyorsunuz. (K3 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevini geliştirmek adına yapılan çalışmalardan bir diğeri ise konferanslara katılım desteğinin verilmesidir. Görüşmeye katılan çoğu akademisyenin dile getirmiş olduğu bu çalışma doğrultusunda üniversite yönetimleri, bünyesinde çalışan akademisyenlerin belirli bir akademik takvim içerisinde yer alan konferanslara katılımını desteklemekte ve bu konuda imkanlar doğrultusunda gerekli maddi yardımı sunmaktadır:

Konferansa katılım desteği verilmektedir üniversitemizde hocalarımızın işte sunumları belirli kalitede konferanslara kabul edildiği zaman işte yol ücretidir, konferans kayıt ücretidir bu tür destekler sağlanmaktadır. (K7 Prof. Dr.)

Yurtdışı konferanslara katılmak gidip bir bildiri sunmak böyle desteklerde var yani bazı konularda işte konferanslara katılmak gayet yararlı olabilir. Son gelişmiş şeyleri takip edebilirsiniz falan yani üniversite bu şekilde desteklerde veriyor. (K6 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevini geliştirmek adına üniversite yönetimleri tarafından yapılan çalışmalar konusunda görüşmeye katılan akademisyenler içerisinde sadece tek bir akademisyen yapılan farklı bir çalışmayı dile getirmiştir. İlgili akademisyene göre çalışmakta olduğu fakülte de bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına akademisyenlere asistan desteği sağlanmaktadır. Sadece fakülte bazında yapılan bu çalışmada, akademisyenlerin bilimsel araştırmaları adına ihtiyaç duyduğu asistan desteği sağlanmakta ve bu şekilde yoğun ders yüküne sahip akademisyenler araştırmaları için gereken zamanı verimli biçimde kullanabilmektedir. Alt yönetim bacağında yürütölen bu çalışma, asistanların araştırma asistanı olarak çalışabilmesine ve akademisyenlerin bilimsel araştırmalarını daha verimli bir şekilde yürütebilmesine olanak sağlamaktadır:

Araştırma konusunda geçen seneden itibaren yeni başlattığımız bir şey var uygulama var. Yüksek lisans öğrencisi olup da master öğrencisi olup da asistan olan öğrencilerin kimisi araştırma asistanı olarak çalışıyor. Benimde var mesela şu anda bir araştırma asistanım. Kendi doktora öğrencim ve geçen sene başka birisi vardı bana bayağı yardımcı oldu...Müthiş bir oluyor kolaylık oluyor hem benim için öğrenci içinde tabi ki bir deneyim oluyor yani. (K16 Yrd. Doç. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar konusunda yine diğer akademisyenlerden farklı olarak tek bir akademisyen farklı bir çalışmayı dile getirmektedir. Katılımcıya göre, bilimsel araştırmaların yapılabilmesi adına akademisyenlere araştırma izni verilmektedir. Alt yönetim bacağında fakülte bazında uygulanan bu çalışmada, ilgili akademik yıl

içerisinde akademisyenlere bilimsel çalışmaları adına 5 hafta süren özel bir izin verilmektedir:

5 haftalık özel izin verilmektedir. Benim için fırsat Yurt dışına gidip bağlantılar kurup araştırma yapmak için. Yılın sadece 5 haftasını araştırmayı ayırmak oldukça trajik bir olay ama başka üniversitelerde bu da yok. Dolayısıyla bu bir avantaj. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

Bulgular KKTC yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin geliştirilmesi adına sistem ve yönetim tarafından yapılan çalışmaların yetersiz olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki bölümde hem araştırma işlevine verilen önem boyutunun hem de araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmaların araştırma işlevi üzerinde yaratmış olduğu etki, araştırma projeleri, akademisyen ve kurum boyutlarında detaylı bir şekilde incelenecektir.

5.3 Mevcut Durumun Araştırma İşlevi Üzerindeki Etkisi

Bilimsel araştırma işlevinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemindeki mevcut rolünün durumu, araştırma işlevine sistem ve yönetim bazında verilen önemin niteliği ve geliştirilmesi adına yapılmış olan çalışmalar, bilimsel araştırma işlevi adına önemli boyutlarda etkiler yarattığı görülmektedir. Yukarıda da detaylarıyla belirtilmiş olan bilimsel araştırma işlevine verilen önemin ve bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmaların temel olarak araştırma projelerini, akademisyenleri ve kurumu olumsuz yönde etkilediği elde edilen veriler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak projelerin yapılış şekilleri ve niteliklerinin mevcut durumdan kaynaklı olarak nasıl etkilendiği ortaya konulduktan sonra akademisyenlerin benimsemiş oldukları akademik davranışlara ve üretim potansiyellerine olan etkisi detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Bahsedilen iki temel alt başlık irdelendikten hemen sonra ise son olarak mevcut durumun yükseköğretim kurumuna profil ve görünürlük bazında yaratmış olduğu etkilerden bahsedilecektir.

5.3.1 Araştırma Projeleri

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin sahip olduğu mevcut durum, araştırmaya katılan akademisyenlere göre araştırma projelerinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır. Bu doğrultuda araştırma projeleri kapsamında akademisyenlerin dile getirmiş oldukları ilk sorun olarak karşımıza, araştırma projelerinin yapılış şekillerinin nasıl olumsuz etkilendiği çıkmaktadır. Araştırma projelerinin yapılış şeklinin ve işlevinin yapısı bakımından özellikle ölçek boyutunda olumsuz bir şekilde etkilendiği görülmektedir. Yapılan araştırma projelerinin büyüklüğü ile ilgili olan ölçek boyutunda çoğu akademisyenin dile getirmiş olduğu temel sorun ise, mevcut durumdan kaynaklı olarak araştırma projelerinin küçük ve sınırlı bir ölçekte kalmasıdır. Bu konu hakkında Doç. Dr. K8 tarafından "teorik araştırmalar yapıyoruz yani elimizde kafamızda bilgimizde ne varsa onu kullanarak araştırma yapıyoruz" şeklinde kullandığı ifade özellikle dikkat çekmekte ve araştırmaların yapılış şekillerinin mevcut durumdan kaynaklı olarak nasıl olumsuz etkilendiği gözler önüne sermektedir. Bu durum hakkında özetle akademisyenlerin çoğuna göre araştırma projeleri adına hem gerekli fonların ve hem de imkanların sağlanmamasından kaynaklı yaşanan bu sorun, araştırma ölçeğinin küçük kalmasına neden olurken aynı zamanda araştırmaların sadece kuramsal temellere dayandırılarak yapılabilmesine neden olmaktadır:

Fonlar oluşturmak, araştırmalara destek olmak lazım ki daha büyük ölçekli araştırmalar yapılabilsin yani tekil ölçek de kalıyor araştırmalarımız çünkü yani ben tek başıma ne yapabilirim...ben tek başıma ne bileyim yani 10 ülkede data toplamak ve 10 ülkenin her birinde 10 tane akademisyenle görüşerek data toplamak ve bunların analizini yapmak gibi daha büyük ölçekli bir projeye kalkışsam çok uzun bir sürede bunu tek başıma bitirebilirim. Halbuki benim başka araştırmacılarla iş birliği yapabilmem lazım artı araştırmacılar kiralayabilmem lazım ki benim adıma o ülkede olan birinin bu araştırmayı yapıp datasını analiz edip bana gönderebiliyor ve benim onun parasını ödeyebiliyor olmam lazım. Bunları yapacak fonlarımız yok. Dolayısıyla büyük ölçekli araştırma yapamıyoruz. Bu çok büyük bir

sıkıntı yani böyle tekil şeyde kaldık ve zaten yani bu yüzden de tahmin ediyorum ki rekabette edemiyoruz araştırmalarımızla. (K5 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumunun araştırma işlevine olan etkisi noktasında Yrd. Doç. Dr. K11 tarafından *patinaj yapan arabalar* şeklinde kullanılan bir metafor konu kapsamında özellikle dikkat çekmektedir:

Kıbrıs'taki üniversitelerin bilimsel araştırma işlevini ben patinaj yapan arabalara benzetiyorum. Hızlıca ileriye gitmek isteyen fakat, henüz patinaj yapmak suretiyle yerinde saymaya devam eden arabalar sanırım durumumuzu özetliyor. Umut edelim bu araba patinajdan kurtulur ve yol kat etmeye başlar. (K11 Yrd. Doç. Dr.)

Mevcut durumun araştırma projeleri üzerinde yaratmış olduğu etki konusunda çoğu akademisyenin üzerinde durmuş olduğu son konu olarak karşımıza projelerin sahip olduğu nitelik durumu çıkmaktadır. Bu konu hakkında özellikle Doç. Dr. K8 tarafından "yaparsınız bir şeyler ama kaale alınabilir nitelikle olmaz. Net." şeklinde kullanılan bir ifade mevcut durumun, projelerin gereken niteliğe sahip olabilmeleri konusunda büyük bir engel teşkil ettiğini göstermektedir. Araştırmaya katılan çoğu akademisyene göre bilimsel araştırmalara sistem ve yönetim tarafından gereken boyutta önemin verilmemesi ve gelişimi adına nitelikli çalışmaların yapılmaması, akademisyenler tarafından yapılan araştırmaların niteliğinin önem ve görünürlük kapsamında olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Bu doğrultuda akademisyenler tarafından yapılan araştırma projelerinin orijinal ve yaratıcı konulara sahip olamaması çalışmaların bilim dünyası adına bir önem atfetmemesine neden olurken aynı zamanda bu durumdan kaynaklı olarak yapılan bilimsel araştırmaların uluslararası akademik platformlarda gereken görünürlüğe sahip olamamaktadır:

Kalitesiz bilgi üretimi yapıyoruz Ne demek bu? Başkalarının yaptığı şeylere garnitür teşkil edecek şekilde öyle yan bilgiler, başkalarının keşfettiği bulduğu şeylerle ilgili işte bir takım simülasyonlar yaparak bir takım yan şeyler yaparak... Bu özgün bir bilgi değil, yaratıcı bilgi değil bu yani... en önemli bilgi yaratıcılık içeren bilgidir. Bunu içermeyen bilgi işte ikinci üçüncü kategoride işte biz daha ziyade üçüncü dünya ülkeleri böyle ufak işlerle uğraşırız. Bu yüzden hep ufak kalıyoruz... Burası ölü toprağı gibi.

Ciddi bir şey yok yani. Bir şeyler yapıyoruz diyen adamların yaptığına bakıyorsun yaptıkları ufacık tefecik şeyler... Alana ciddi katkısı yok. İşte buradadır bütün olay.Yapılan çalışmaların, araştırmaların özgün olması yaratıcılık içermesi ve dünya tarafından önemli atfedilmesi, tanınması, atif verilmesi yani bunlar olmalı. Bu olmadığı müddetçe nasıl derler kendi çalar kendi dinler hesabı biz burada kendimiz çalarız kendimiz dinleriz. (K6 Prof. Dr.)

Yayın yapmışsınız ama bütün alemde hiçbir kişi sizin bu yazdığınızı önemseyip de kendi makalesinde yer vermemiş, bir dip not dahi. Şimdi burada bir sorun var demek. Etkiniz nedir ki o zaman. Tek başınıza kendi kendinize konuşuyorsanız ve hiçbir kimse ile iletişiminiz yoksa o zaman o yayının etkisi nedir? Demektir ki o yayın okunmamıştır veya okunup beğenilmemiştir veya konu önemsizdir. (K2 Prof. Dr.)

Elde edilen bulgular Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin sahip olduğu mevcut durumun, araştırma projelerinin yapılış şekilleri ve niteliklerinin negatif olarak etkilendiğini göstermektedir. Diğer bölümde ise mevcut durumun akademisyenler üzerinde yaratmış olduğu etki üzerinde durulacaktır.

5.3.2 Akademisyen

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumunun araştırma projelerinden hemen sonra akademisyenler üzerinde de bir takım olumsuz etkiler yarattığı görülmektedir. Akademisyenleri hem davranış hem de üretkenlik boyutunda negatif olarak etkileyen mevcut durum kapsamında, davranış boyutunda ilk olarak tüm akademisyenlerin üzerinde durmuş olduğu konu motivasyon kaybının yaşanmasıdır. Bu doğrultuda tüm katılımcılara göre bilimsel araştırma yapma konusunda yaşanan motivasyon kaybının temel ve en önemli nedeni olarak akademisyenlerin mevcut durum nedeniyle aşırı ders yüklerine maruz bırakılması gösterilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemi içerisinde yer alan akademisyenlerin aşırı ders yüklerine sahip olmaları konusunda özellikle Prof. Dr. K10'nun "Kıbrıs içerisinde hangi üniversite olursanız olun ders yükü sizin gelişiminizi engellemektedir" şeklinde yaptığı bir

değerlendirme ile de bu durumun akademisyenlerin araştırma yapma motivasyonları adına olumsuz sonuçlar yarattığı vurgulanmaktadır:

Benim çalışma arkadaşlarım yayın yaptığı zaman, araştırmalarını sunduğu zaman ben de motive olup araştırma yapmak yönünde daha fazla gayret gösteriyorum ama koşullara baktığım zaman bu motivasyonumu gerçekleştirebilecek koşullar var mı? Hayır.....Boş tek bir günüm yok. Gelecek dönem de aynı şekilde olacak. Ben kuramsal çalışmıyorum. Benim gidip alandan veri toplamam, veriyi analiz etmem ve bu şekilde araştırma yapmam lazım. Şu anda işte bu odada görüyorsun şunlar araştırma verileri, burada araştırma verileri var yani bunlar girilecek analiz edilecek ama buna vaktim yok. (K1 Doç. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumunun, akademisyen davranışları konusunda yarattığı diğer bir olumsuz etki ise tutumların negatif boyutta değişime uğramasıdır. Akademisyenlerin yaşamış oldukları motivasyon kaybı ile de iç içe olan bu durum nedeniyle görüşmeye katılan çoğu akademisyen bilimsel araştırma işlevi konusunda tutumlarının ortam şartlarından kaynaklı olarak değişime uğradığını dile getirmektedir. Bu durum hakkında ise Prof. Dr. K7 tarafından " bir süre sonra artık savaştan yoruluyorsunuz. Diyorsunuz ki tamam budur bu koşullarda ne yapıyorsa bende onu yapıyorum" şeklinde kullanılan ifade akademisyenlerin tutum konusunda yaşamış oldukları olumsuz değişimi gözler önüne sermektedir. Üniversite yönetimleri tarafından akademisyenlerin bilimsel araştırma konusunda kendilerini geliştirmeleri ve nitelikli çalışmalar yapabilmeleri yönünde herhangi bir teşvik ve beklentinin olmaması, akademisyenlerin terfi edebilmek adına gerektiği kadar bilimsel araştırma yapmasına ve örgüt kültürünü benimsemelerine neden olmaktadır. Genel sistem içerisinde bulunan ve nitelikli akademik çalışmalara imza atmak isteyen akademisyenler ise sadece kendi kişisel vizyonlarından dolayı tutum konusunda değişime uğramamak için direndiklerini dile getirmişlerdir:

Yani isteyen buraya gelip minimumda ne gerekiyorsa onu yapıyor, onun dışında kendini çok geliştirmiyor isteyen hep böyle sürekli huzursuzluk duygusu içinde ben sadece buraya değil işte buradan çıkarsın başka bir dünya kurumunda iş bulabilecek şekilde kendimi yetiştirmem lazım diyerek

işte öyle hazırlığını yapıyor yani tamamıyla size bağlı burada isterseniz vasatın altına düşüp yani çok vasat işler yaparak bir ömür tüketmek çok mümkün bir şey yani ama vasata düşmek istemeyen kendisini geliştirmek isteyen işte halen iyi yerlerde yayın yapmak isteyen insanlar da var ama tabi ki sistem sizi genel olarak vasata doğru itiyor. (K16 Yrd. Doç. Dr.)

Bilimsel alt yapısı olan genç akademisyenler motivasyonunu 2-3 yıl sonra kaybedip o yapının içerisinde bir bilim üretmeyen nefer olarak yerini alabilir. Anlatabiliyor muyum yani çünkü bir yapı vardır o yapının içinde bir kültür vardır o kültürü siz rahatlıkla değiştiremezsiniz e değiştiremeyeceğiniz için ya kendiniz bu işi yapacaksınız ya da o kültürün bir parçası olarak üretmeyenlerin içerisine gireceksiniz. (K3 Prof. Dr.)

Akademisyenlerin davranışları boyutunda mevcut durumundan kaynaklı yaşanan son olumsuz etki olarak karşımıza etik konusunu çıkmaktadır. Görüşmeye katılan tüm akademisyenler bu konu üzerinde önemle durmuş ve büyük oranda eleştirmişlerdir. Etik boyutunda akademisyenlerin özellikle üzerinde durmuş oldukları konu ise paralı yayınların yapılması ve bu paralı yayınların gerek sistem gerekse üniversite yönetimleri tarafından göz ardı edilmesidir. Bu doğrultuda özellikle değerlendirme kriterleri kapsamında üniversite yönetimleri tarafından SSCI veri tabanında yayınlanan makalelerin niteliği bakımından gerekli ayrımların yapılmaması, akademisyenlerin etik kuralları ihlal ederek para ile yapılan yayınlara yönelmesine neden olmaktadır. Tüm akademisyenler Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde para ile yayın yapıldığını ve bu paralı yayınların da herhangi bir değerlendirme kriterine tabi tutulmadan resmi olarak kabul edildiğini ifade etmektedirler. Bu konu hakkında özellikle Doç. Dr. K1'in "şu anda para ile makale yayınlayan bir sürü yer var ve bir sürü hoca da bu para ile makale yayınlattı bu unvanlara sahip oluyorlar. Burada bir eşitsizlik var. *Bilim para karşılığı üretilebilecek bir şey değildir*" şeklinde bir ifade kullanması özellikle dikkat çekmektedir. Para ile yapılan yayınların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemi yönetimleri tarafından bir ayrıma tabi tutulmaması ve bu konuda adil değerlendirme kriterlerinin uygulanmaması nitelikli bilimsel araştırma

yapmaya gayret gösteren akademisyenlerin motivasyonunu etkilemekte birlikte yükseköğretim kurumlarının kaliteli bilimsel araştırma işlevine sahip olabilmelerini büyük oranda engellemektedir:

Son dönemlerde araştırmaları yayınladığımız böyle eğitimin paralı olduğu gibi dergilerinde paralı olduğu dönemler başladı şimdi ve yani özellikle Kıbrıs'ın Türk tarafındaki üniversitelerden bu dergilere çok ciddi yayınlar çıkmaya başladı. Meraklıyım da bu işlere biraz takip ediyorum çok üzülüyorum yani.... iki tane araştırmacı düşünün işin etiğini bir tarafa bırakıyorum zaten böyle bir ortamda etik mahvolur. Birisi iyi dergilerde iyi yayın yapmak için çok çalışıyor diğeri de çok az zaman ayırarak öyle eften püften cümlelerle işte şeylerle belki de Turnitin'e de koymadan paralı dergilerde biliyoruz çünkü onların nasıl bir sistemden geçtiklerini yayınlar yapıyorlar ama üst kısımdaki yönetim "bak o da yayın yapıyor sende yayın yapıyorsun" dediği anda işte o kaliteli yayın yapmaya çalışan bu strese ne kadar dayanır? Motivasyonu ne kadar olur? (K8 Doç. Dr.)

Akademisyenlerin mevcut durumdan kaynaklı olarak paralı yayınları tercih etmelerinin yanı sıra etik boyutta sergilenen olumsuz diğer bir davranış olarak karşımıza intihal konusu çıkmaktadır. Araştırmaya katılan çoğu akademisyenin üzerinde durduğu ve eleştirdiği bu konu kapsamında, üniversite yönetimlerinin uygulamış olduğu terfi ve ödüllendirme sistemi içerisindeki denetim ve değerlendirme boyutlarında yaşanan zafiyet, bazı akademisyenlerin akademik intihal yolunu tercih etmelerine neden olmaktadır. Bu konunun hemen devamında ise akademik intihal yapan akademisyenlere, üniversite yönetimleri tarafından gereken denetimin gösterilmemesinin yanı sıra bu etik dışı davranışın üstünün örtülüyor oluşu araştırmaya katılan bazı akademisyenler tarafından oldukça eleştirilmektedir:

Kişiler kendi terfilerini gerçekleştirebilmek için her yol mubahtır düşüncesiyle gelişi güzel birbirinden belki bağımsız veya aynı makalenin üst üste kamufle bir şekilde tekrar yayınlanması suretiyle veya bir asistanın bir master bir doktora öğrencisinin tezini yağmalayarak, çalarak, kopya çekerek yani her şey oluyor. Tamam? ve tabii eşitte değiliz ya işte profesör öğrenci, öğrencilerde ağız açmıyorlar, itiraz edemiyorlar. Cinsel tacizde öyle bir şeydir ya çoğu zaman böyle daha güçsüz olan birey sosyal olarak daha güçlü birey tarafından avlanır ve ne olur bu sefer olmamış gibi davranır. Cinsel istismar ve akademik yozlaşma ve diğer konularda iddia yoktur diye olmuyor anlamına gelmez. Belki tam aksi belki yaygındır ve ört pas ediliyordur. Sistemler bazı şeyleri görmezden gelmeyi uygun görüyorlar

statüko yani birbirlerini destekliyorlar ve o diğer insanları susturtuyor sus payı bazen. Onları da ajan yapıyorlar veya onları da yani çünkü yani akademik yozlaşmanın bir parçası olduğunuz zaman siz de o sistemin parçası oluyorsunuz. (K2 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevi kapsamında mevcut durumun akademisyen davranışlarına olan negatif etkisinin yanı sıra akademisyenlerin bilimsel üretkenliğini de negatif yönde etkilediği görülmektedir. Bu doğrultuda akademisyenlerin çalıştıkları yükseköğretim kurumunda çok fazla ders yüklerine sahip olmaları, akademisyenlerin bilimsel araştırmalarını ve üretkenliklerini de negatif yönde etkilemektedir. Görüşmeye katılan tüm akademisyenler tüm vakitlerini ve enerjilerini ders verme yönünde kullanmak zorunda kaldıklarını dile getirmektedir. Aşırı ders yükünde çalışan akademisyenler tüm zamanlarını zorunlu olarak ders verme faaliyetlerine harcadıklarını, ders saatleri dışında geriye kalan ofis saatlerinde de öğrenci ile görüşme, sınav soruları hazırlama ve notlandırma, derse hazırlanma, kurum içerisindeki diğer idari görevleri yerine getirme vb. gibi bir çok yüklerinin de olduğunu önemle belirtmişlerdir. Bu konunun hemen devamında gelen diğer bir sorun ise akademisyenlerin ders saatleri dışında bile mecburi olarak sabah 9 akşam 5 kurumda bulunma zorunluluklarının olmasıdır. Bu zorunluluğun akademisyenlerin bilimsel üretkenliklerine olan negatif etkisi Yrd. Doç. Dr. K16 tarafından " Bazı üniversiteler mesela 9-5, memur gibi akademisyenlerin 9 dan 5 e ofiste olmalarını dikte ediyor. Şimdi sen 9-5 ofisinde olursan ne zaman gidip araştırma yapacaksın? " özellikle belirtilmektedir.

Ders yükleri nedeniyle zamanları ve enerjileri kalmayan akademisyenler bilimsel araştırma yapmak konusunda oldukça zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Yükseköğretim kurumu yönetimlerinin, çalıştırdıkları akademisyenlerden hem bilimsel araştırma yapmalarını isteyip hem de akademisyenlere gerekli olan zamanı tanımaması görüşmeye katılan tüm akademisyenler tarafından eleştirilmiştir. Bu

konu hakkında görüşmeye katılan çoğu akademisyen çalıştıkları kurum yönetimleri tarafından kendilerinden bilimsel çalışma yapılmasının beklendiğini ancak yapılacak olan bilimsel çalışmaların ise ders yükünden hiçbir ödün verilmeden yapılmasının istendiğini dile getirmektedirler. Yrd. Doç. Dr. K12 tarafından bu durum hakkında "yeterli zamanın olmaması muhakkak ki üretimi etkiliyor. Daha fazla zaman bulsa akademisyen eminim daha fazla üretecektir" şeklinde bir ifadenin kullanılması zaman ve bilimsel üretkenlik arasındaki ilişkiyi de gözler önüne sermektedir. Sonuç olarak bilimsel araştırmalar adına akademisyenlere ders yükleri kapsamında gereken zamanın tanınmaması hem akademisyenlerin hem de bu durum ile bağlantılı olarak yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma işlevini olumsuz etkilemekte ve üretkenliği kısıtlandırmaktadır:

Araştırmalar nitelikle ilgilidir.... konuştuğumuz sorunlar nedir? Hocaların potansiyellerini yeteri kadar gerçekleştirememeleri. Gerek derste gerek ders dışında çünkü hepimiz neredeyse olması gerekenlerin çok daha üstünde yüklerle çalışıyoruz. Bu da araştırmaya çok az zaman ayırabilmemiz anlamına geliyor. Bu da tabii ki senin söylediğin anlamda bilimsel niteliği düşürüyor. (K1 Doç. Dr.)

Burada şu anda bir yıl içerisinde bir üniversite hocasının ürettiği ortalama yayın sayısı birini çok altında nokta 2.3 galiba çok emin değilim ama normalde mesela Amerika'da minimum 2 tane yayın yapmanız lazım. Bizim Kıbrıs'ta birinde çok altındadır bu ortalaması o yüzden üretkenlik açısından düşüğüz. işte bunun da sebebi dediğim gibi Bence sebebi akademik kaygı yok bilimsel kaygı yok. Üniversite yönetimlerinin genelinde ticari kaygı var o da nedir öğrenci sayısıdır. (K11 Yrd. Doç. Dr.)

Bu bölümden elde edilen veriler KKTC yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin mevcut durumunun, akademisyenleri hem davranış hem de üretkenlik boyutunda olumsuz olarak etkilediğini göstermesinin yanında alttaki bölümde detaylı olarak ele alınacağı gibi ilgili mevcut durumun kurum boyutunda da sorunlar teşkil ettiği görülecektir.

5.3.3 Kurum

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumunun son olarak yükseköğretim kurumları adına da olumsuz etkiler yaratmaktadır. Elde edilen veriler kapsamında üniversitelerin, hem sahip olduğu akademik profilin hem de görünürlük boyutunun mevcut durumdan kaynaklı olarak negatif yönde etkilendiği görülmektedir. İlk olarak üniversitenin sahip olduğu mevcut profil konusunda araştırmaya katılan bazı akademisyenlerin belirtmiş olduğu sorun, kurum içerisinde yer alan öğrenci profilleridir. Bu doğrultuda üniversite yönetimleri tarafından ticari kaygıların güdülüyor olması ve öğrencilerin maddi kaynak olarak görülmesi, öğrenci kalitesinin minimum seviyede tutulmasına neden olmaktadır. Kurumların öğrenci sayılarını arttırmak ve maddi kazanç elde etmek adına girmiş oldukları bu yarış nedeniyle kurumlardaki öğrencilerin başarısızlık oranları oldukça yüksektir. Öğrenci kalitesi kapsamında standartların oldukça düşük olması sebebiyle iyi ve kaliteli öğrenciler bilimsel işlev bakımından daha kaliteli kurumları tercih ederken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti içerisinde bulunan yükseköğretim kurumlarına genel olarak başarı standarttı düşük az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerden öğrenciler alınmaktadır. Bu konu hakkında Yrd. Doç. Dr. K11 tarafından " şu anda maalesef nitelikli niteliksiz fark etmiyor Mevlana gibi her gelene kapımız açık." şeklinde kullanılan bir ifade özellikle dikkat çekmektedir.

Bir ticari merkez olarak görülmekte üniversiteler. Ona göre reklam ve tanıtım yapılmaktadır. Ancak bunun etkileyeceği az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerdir. Türkiye Nijerya Pakistan İran yabancı öğrencilerin yoğunlukta olduğu ülkelerdir. Bu ülkede var mı ? Macar Polonyalı çek İngiliz alman Fransız Amerikan Avusturyalı Kanadalı yoktur. Gelişmiş ülkelerden buraya öğrenci gelmiyor ki. Dolayısıyla siz tanıtım yaptığımız ülkelerin kitlesi az gelişmiş ülkelerin yoğun nüfusta yaşayan öğrenci kitleleridir. O profile o müşteri profiline odaklanıyor üniversiteler. (K10 Prof. Dr.)

Mevcut durumdan kaynaklı olarak yükseköğretim kurumlarının öğrenci profillerinin olumsuz yönde etkilenmesinin yanı sıra araştırmaya katılan akademisyenlerden birkaçı kurum içerisindeki akademik profilinde mevcut durumdan kaynaklı olarak olumsuz yönde etkilendiğini dile getirmiştir. Bu doğrultuda kurum içerisinde yer alan akademisyenlerin uzmanlık derecelerinin sadece kurum ve ülke içerisinde sınırlı kaldığı ve uluslararası platformlarda görünürlük elde etmek açısından sahip olunması gereken önemli bilimsel ölçülerin çoğu akademisyen tarafından karşılanmadığı dile getirilmektedir:

Bir profesör dünya çapında bir uzman mıdır? Bunu sormak lazım. E ben profesör oldum diyor adam e oldun ama sen bu uzman mısın yani? e uzmanım. Bunu ben başkasından duymak istiyorum. Amerika da o konunun uzmanları seni tanıyorsa senin fikrine baş vuruyorsa hakem olarak sana makale gönderiyorsa o zaman onu tamam itibar ederim ona. Uzmanlığı kanıtlamış olursun ama o da yoksa o zaman biz uzmanlık ölçüsü olarak neyi koyacağız? Ciddi makale yoksa ciddi atıf alınmıyorsa yapılan çalışmalar o zaman demek ki işte biz uzmanız diyoruz ama biz deyip biz duyuyoruz yani. Dış dünya bizi uzman olarak saymıyor yani bunu sayabilmesi için size hakemlik için de makaleler göndermeleri lazım... Bu geldiği zaman o zaman o insanlar sizi bir uzman olarak görüyor demektir. Bu çok önemli bir nokta. Üniversitemizde böyle tek tük yani az sayıda hoca bu şeyi var yani dış ülkelerden hakemlik yapmak için bir talep alıyor yani böyle tabii çalışkan dediğim gibi bir grup hocamız var yani onun hakkını teslim etmek lazım. (K6 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevi kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde bulunan mevcut durumun, yükseköğretim kurumlarının sahip olduğu hem öğrenci hem de akademisyen profilini negatif boyutta etkilemesinin yanı sıra son olarak kurumun görünürlüğünü de olumsuz olarak etkilediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan akademisyenler içerisinde sadece tek bir akademisyen, kurumların uluslararası görünürlük kapsamında yer aldıkları sıralama sistemleri konusunda direkt olarak değinmiştir. İlgili katılımcıya göre Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemi içerisinde yer alan kurumlar bilimsel araştırma işlevi konusunda uluslararası platformlarda önemli görünürlüğe

ulaşamamakta ve sıralama sistemlerinde önemli dereceler elde edememektedir. Ayrıca bilimsel araştırma işlevinin mevcut durumundan kaynaklı olarak nitelikli bir role sahip olamaması ve yükseköğretim kurumlarını sıralama sistemlerinde üst noktalara taşıyabilecek seviyeyi elde edememesi, üniversite yönetimleri tarafından genel olarak göz önüne alınmamakta ve sorgulanmamaktadır:

Baktığınız zaman dünyada bir takım şeylere girdiğiniz zaman değerlendirmelere üniversitenizin boyunun kaç olduğunu orada görebiliyorsunuz çünkü bütün bilim üretimine göre bütün üniversiteler tasnif ediliyor, sıralanıyor falan. Diyelim ki 1000 üniversite veya 500 üniversite içerisine giriyor musunuz? Ha girmiyorsanız demek ki işte gerçek bu. Ha girmediğiniz halde siz biz öyleyiz biz böyleyiz demenin hiç bir anlamı yoktur. İşte biz onu yapıyoruz maalesef. Küçük ülkelerin bir şeyi de bu. Kendi kendimizi devamlı övüyoruz halbuki başkalarının yapması lazım o işi. (K6 Prof. Dr.)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemindeki araştırma işlevinin mevcut durumunun bir metafor aracılığıyla açıklanması istenildiğinde ise özellikle kurumların araştırma işlevi üzerindeki etkisi kapsamında Yrd. Doç. Dr. K14 tarafından *kötü yazılmış bir dizi gibi* ve Prof. Dr. K6 tarafından *Kıbrıs ta bilim yoktur. Ne vardır? Bilimcik vardır* şeklinde kullanılan metaforlar dikkat çekmektedir. Metaforların tercih edilme sebepleri ve açıklaması ise katılımcılar tarafından şu ifadelerle belirtilmiştir:

Gerçek düşüncemi sorarsanız yani bana göre Kıbrıs ta bilim yoktur. Gerçek anlamda bilimi kast ediyorum ama. Yaratıcı bilimi kast ediyorum. O yok. Ne var bilimcik var. Onunla herkesler uğraşiyor işte hepimiz o bilimcikle uğraşyoruz. Makalecikler yazıyoruz ooo doçent oldum ooo profesör oldum falan uçtum gittim yani ama ülke aynı yerde. Bir bakıyorsun yurtdışından baktığında burası bir ölü toprak gibi görünüyor. Hiçbir şey yok yani bilimsel olarak. (K6 Prof. Dr.)

Türk dizilerinde her saniyesinde bir mesaj vardır ve sıkılmadan izlersiniz ama bazılarında aynı olaylar anlatılıp duruyor. O dizilere benzetiyorum. Potansiyeli var ara ara güzel şeyler çıkıyor ve odaklansak aslında daha güzel şeyler çıkabilir. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

Bu bölümde yer alan bulgular KKTC yükseköğretim sisteminde araştırma işlevinin mevcut durumunun yükseköğretim kurumlarının hem öğrenci hem de

akademisyen profilleri olarak olumsuz yönde etkilemesinin yanı sıra uluslararası görünürlük kapsamında da olumsuz bir etki yarattığını göstermektedir.

5.4 Bilimsel Araştırma İşlevinin Geliştirilmesi İçin Öneriler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi konusunda yürütülen bu çalışmada, akademisyenlerin bakış açısından sırasıyla bilimsel araştırma işlevine verilen önem, bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar ve bu iki mevcut durumun bilimsel araştırmalar üzerindeki etkisi tüm detaylarıyla yukarıda irdelenmiştir. Tüm bu noktalar göz önünde tutularak son olarak araştırmaya katılan tüm akademisyenlerin, yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimleri tarafından neler yapılabileceği konusundaki önerileri alınmıştır. Bu doğrultuda tüm akademisyenlerin sunduğu öneriler kapsamında temel olarak iki boyut gündeme gelmektedir. Bu boyutlar ise sırasıyla sistem adına yapılan öneriler ve üniversite yönetimleri adına yapılan öneriler olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.4.1 Sistem

Bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına, araştırmaya katılan tüm akademisyenler öncelikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemindeki mevcut genel yapının düzenlenmesi adına bir takım öneriler sunmaktadır. Sistem adına akademisyenlerin yapmış oldukları öneriler kapsamında karşımıza Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devleti adına öneriler ve Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) adına öneriler olmak üzere temel olarak iki alt başlık çıkmaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak akademisyenler tarafından KKTC devletine yapılan önerilere bakıldığı zaman çoğu akademisyenin üzerinde durduğu ilk konu yükseköğretim politikasının oluşturulması,

bu politikanın bilimsel araştırma boyutunda düzenlenmesi ve bu konuda devletin net bir vizyona sahip olunması gerektiğidir. Bu konu hakkında Yrd. Doç. Dr. K12'nin "devletin vizyonunu iyice belirlemesi lazım" şeklinde kullandığı ifade ve Yrd. Doç. Dr. K15 tarafından bu ifadenin " *-miş gibi şeylerle yapmış gibi yapıyoruz şeklinde görünmekten dolayı, esas yapmamız gerekenleri yapamıyoruz*" şeklinde desteklenmesi, yükseköğretim politikasına sahip olunmasının önemine vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla çoğu akademisyen tarafından önerildiği üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde devlet tarafından, üniversitelerdeki bilimsel araştırma işlevinin gelişimi adına nitelikli bir yükseköğretim politikası belirlenmeli ve uygulanmalıdır:

Politikamız yok. Çok farklı eğitim modelleri var müfredatların tamamen silinip yeniden ortaya konulması gereken durumlar var. Bu sadece bir bakış açısıyla değil sistem değişikliğinden bahsediyoruz. Ciddi bir sistem değişikliğinden bahsediyorum yani bunlar bir kurumun yapabileceği bir şeyler değil. Toptan sistemin değişmesi ile olabilecek bir şey çünkü bütün normların bütün her şeyiyle değişmesi gerekiyor. (K13 Yrd. Doç. Dr.)

Devletin yapması gereken bir kurul oluşturmalı, bir politika yaratmalı daha doğrusu. Bir politikayla başlamalı teşvik politikası ya da bilimi nasıl geliştirecek bunun adımları nasıl olmasıyla ilgili bir politika oluşturmalı. Üniversiteler de bu politikaya uygun alt düzenlemelerini yapmalı. (K4 Prof. Dr.)

Devlet adına yapılan diğer bir öneri olarak karşımıza üniversite açma prosedürlerinin düzenlenmesi gerektiği çıkmaktadır. Bu konu hakkında çoğu akademisyene göre Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde gereğinden fazla üniversitenin açılıyor oluşu hem kurumların saygınlığına hem de kurumlardaki bilimsel araştırma işlevine zarar vermektedir. Bu sebeplerden kaynaklı olarak devlet tarafından üniversite açma prosedürleri baştan düzenlenmeli, kontrolsüz büyümeyi önlemek ve niteliği kaybetmemek açısından da üniversite sayılarındaki artış oranı denetim altında tutulmalıdır:

Gerçekten işte 4-5 tane üniversiteniz olur yani o anlamda önemli hale gelir ama hakikaten bilimsel araştırma yüksek lisans, doktora programlarının bir bütüncül olarak ele alınıp da yani işte bu programların bilimsel araştırmaya da destek veren araçlar olarak görülmesi ve o anlamda öğrenci alınması, o anlamda program açılmasına izin verilmesi gerektiğini düşünüyorum. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Şu olursa belki değişir işte burada 15 üniversite yerine 3 tane ya da 4 tane gerçekten iyi nitelikli üniversite olacak ve onlar nitelikli öğrenci çekecekler, az ve öz öğrenci çekecekler ve araştırmalarını da yapabilecekler. (K1 Doç. Dr.)

Devlet tarafından yapılması beklenen ve önerilen başka bir durum ise, Türkiye Cumhuriyeti bünyesinde bulunan ve bilimsel araştırma işlevi adına önemli role sahip TÜBİTAK benzeri bir kurumun artık Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde de bulunması gerektiğidir. Araştırmaya katılan akademisyenler içerisinde birkaçının özellikle bu konu hakkında bulunduğu öneriye göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemi içerisinde bulunan akademisyenler sadece belirli şartlar ve kriterler kapsamında TÜBİTAK tarafından açılan projelere ve fonlara ulaşabilmektedir. Bu projelere ulaşmanın çoğu zaman bir problem yaratmasından kaynaklı olarak ve artık Türkiye Cumhuriyeti'nden bağımsız bir şekilde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin bilimsel açıdan ayakta durabilmesi adına, TÜBİTAK işlevine ve alt yapısına sahip bir kurumun devlet tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde de açılabilmesi için çalışmaların yapılması önerilmektedir:

KKTC' de artık Türkiye'de ki TÜBİTAK benzeri bilimsel araştırmaları destekleyecek bir kurum belki gündeme gelebilir. TÜBİTAK'ın Türkiye' de bu yönde ki rolü çok çok önemlidir. Çok çok büyük bir öneme sahiptir. Bizimde artık böyle her şeyi işte Türkiye'den bekleme alışkanlığından da vazgeçmemiz lazım. Bekliyoruz TÜBİTAK bize evet işte birinci kategorideki bilimsel araştırma desteğine başvurabilme şansı tanıyor birde ikinciye tanıyor tamam biz bunlar var işte yapan yapar yapmayan yapmaz. Bizim bu sistemin dışına çıkıp belki kendi ayaklarımızın üzerinde durabilmemiz lazım... Eğer biz gerçekten bir işte üniversiteler adası, bilim adası olmayı hedefliyorsak belki böyle bir kuruma ihtiyacımız vardır bundan sonra. (K7 Prof. Dr.)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devleti tarafından bilimsel araştırma işlevinin gelişimi adına yapılması önerilen son konu ise fon desteğidir. Bu konu hakkında araştırmaya katılan tüm akademisyenlerin üzerinde durduğu nokta ise özellikle devlet üniversitesi kategorisinde bulunan üniversitelerin artık bilimsel alt yapısına devlet tarafından özellikle destek verilmesi gerektiğidir. Devletin kendi bünyesinde bulunan üniversitelere gereken fon desteğini sağlamaması özellikle eleştirilmektedir. Devletin siyasi ve ticari kaygılarından ötürü fon desteği konusunda sahip olduğu bütçe önceliklerini değiştirmesi gerektiği ve yükseköğretim kurumlarının bilimsel alt yapıları adına özellikle devlet üniversitesi kategorisinde bulunan üniversitelerin ihtiyaçlarını takip ederek gerekli bütçeyi aktarması tüm akademisyenler tarafından önerilmektedir. Bu konunun devamında ise devletin bilimsel araştırmalar adına sınırlı da olsa sağladığı fon kaynağının artık bir denetim mekanizması içerisinde tutulması gerektiği ve özellikle fon kaynağı verilen araştırmalardan elde edilen çıktılardan da takibinin yapılması önerilmektedir. Devlet tarafından böyle bir çalışmanın yapılabilmesi adına, devletin kendi bünyesi içerisinde yükseköğretim kurumlarındaki bilimsel araştırmaların niceliği ve niteliğinin takibi adına özel bir araştırma kaleminin oluşturulması gerektiği de bu konunun hemen devamında öneri olarak sunulmaktadır:

Bir devlet katkısı var ama hep şikayet edilir zamanında gelmez, zamanında yapılmaz ve az diye. Katkı nasıl arttırabilir? Sadece araştırmaya yönelik bir kalem yaratılabilir yani o katkı her ne kadarsa hem arttırılır hem de işte yüzde şu kadarı direkt olarak araştırmaya gitsin şeklinde bir tutum olabilir. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Bu desteğin eğer burası devlet üniversitesi ise devlet tarafından verilmesi lazım yani devlet diyecek ki şu üniversiteyi ben dünyada bir yere getireceğim örneğin 20 milyon TL katkı yapıyorsam her yıl yapacağım 80 milyon TL. Ona göre bütçe yaratacak, ona göre Türkiye Cumhuriyeti'nden para talep edecek. Şimdi bu işte sizin vizyon ve misyonunuza ek olarak sizi yönetenlerinde vizyon ve misyonuyla alakalı bir şey. Sen devlet üniversitesiyse ve bu devlet üniversitelerini çok daha yüksek seviyelere çıkartmak istiyorsan bunu yapman lazım. (K3 Prof. Dr.)

Akademisyenler tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletine sunulan önerilerden sonra sistem bazında öneri sunulan diğer alt başlık olarak karşımıza Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) çıkmaktadır. Bu konu kapsamında araştırmaya katılan çoğu akademisyenin özellikle sunduğu temel öneri YÖDAK' ın daha güçlü ve güvenilir olması gerektiği konusunda yapılmaktadır. Mevcut sistem içerisinde bilimsel araştırma işlevi konusunda gereken denetimi ve çalışmayı göstermeyen YÖDAK' ın artık hem kuruluş amacını hem de yasa ile belirtilen görevlerini nitelikli bir şekilde yerine getirmesi gerektiği özellikle vurgulanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti bünyesinde bulunan YÖK'ün elinde bulundurduğu güç ve denetim kadar artık YÖDAK' ın da yükseköğretim kurumları üzerinde bulunan etkisini olumlu yönde arttırması gerekmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde bulunan yükseköğretim kurumlarının, kendilerinden beklenen rolleri hangi ölçüde yerine getirebildikleri konusunda YÖDAK tarafından kaliteli bir şekilde denetimin yapılması gerektiği öneri olarak özellikle dile getirilmektedir. Bu doğrultuda sağlam bir statüye sahip olması beklenen YÖDAK hem bağımsız ve objektif olmalı hem de yükseköğretim kurumlarının temel rollerini yerine getirebilmeleri adına sağlam kararlar alıp etkin bir rol uygulamalıdır:

Türkiye'de ki YÖK çok güçlü bir kuruluş, devlet kuruluşu şimdi YÖDAK bizim burada maalesef gördüğümüz kadarıyla hiç bir zaman böyle bir şey sağlam bir statüde olmadı. Bunun bir takım nedenleri vardır yani daha güçlü bir YÖDAK görmek istiyoruz...YÖDAK' a seçilen bir üye nereden gidiyor üniversitelerden birinden gidiyor oraya. Gidiyor oraya kendi üniversitesine çalışıyor yani böyle bir görünüm var. YÖDAK' a giren kişi bağımsız olarak bütün ülkenin menfaati için çalışmalı yani bu ancak işte güçlü bir YÖDAK ile mümkündür...YÖDAK' ın daha güçlü daha yani elini yumruğunu masaya vurduğu zaman bütün üniversitelerin ona riayet etmesi lazım, dinlemesi lazım, herhangi bir üniversite uymamaya kalkarsa müeyyide uygulanması lazım. Bunu göremedik. Bugüne kadar göremedik böyle bir güçlü YÖDAK yapısı. Bu da tabii devletin güçlü olmasından kaynaklanır, hükümetin güçlü olmasından kaynaklanır yani bölük pörçük bir sürü partiler ülkede bir sürü koalisyonlar falan yani bunun sonucu olarak işte zayıf bir

YÖDAK var....Üniversite yönetimi güya! Dolayısıyla bunların hep ıslah edilmesi lazım, geliştirilmesi lazım ve dolayısıyla güçlü bir YÖDAK güçlü kararlar alabilmeli ve üniversitelere empoze etmeli. (K6 Prof. Dr.)

5.4.2 Yönetim

Akademisyenlerin, yükseköğretim kurumlarında bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimleri tarafından neler yapılabileceği konusunda sunmuş oldukları önerilerden ilki olarak karşımıza kurumsal işbirliği konusu çıkmaktadır. Bu konu hakkında çoğu akademisyenin dile getirdiği ilk öneri üniversite yönetimleri tarafından kurum içi iş birliğinin ve etkileşimin sağlanması gerektiğidir. Aynı kurum içerisinde benzer disiplinlerde ya da farklı disiplinlerde bulunan akademisyenlerin, yapılan çalışmalardan haberdar olabilmesi, farklı bölümlerde iletişimsizlikten dolayı sürekli benzer konuların çalışılmasının önüne geçilmesi ve gerektiğinde güçlerin birleştirip daha nitelikli çalışmalara imza atılabilmesi adına kurum içi işbirliğinin yönetim tarafından sağlanabilmesi büyük bir önem taşımaktadır:

Disiplinler arası ve çoklu disiplinli çalışmalara önem vermek lazım. İnsanların bilgisini birbiriyle paylaşması gerekiyor, birbirine katkı vermesi gerekiyor, eksik taraflarını tamamlaması gerekiyor. Bu da kendi fakülte içinde değil de fakülteler arası yapmak gerekiyor yani bir öğretim üyesi farklı disiplinlerdeki öğretim elemanlarıyla öğretim üyeleriyle çalışabilmeli. Onun desteklenmesi gerekiyor, yaygınlaştırılması gerekiyor. (K3 Prof. Dr.)

Mesela haftanın bir günü sadece araştırmaların paylaşılacağı bir kongre düzenlenir. Haftanın belirli bir günü isteyen gelsin istediği araştırmasını istediği ile paylaşsın veya anons etsin benim partnere ihtiyacım var diye bu e-mail de herkese gönderilsin ya da bir liste oluşturulsun herkes oradan baksın yayın yaptığında. (K13 Yrd. Doç. Dr.)

Kurumsal işbirliği boyutunda çoğu akademisyenin dile getirmiş olduğu son öneri olarak karşımıza kurum dışı işbirliği konusu çıkmaktadır. Kurum dışı işbirliği kapsamında akademisyenler bilimsel araştırmaları için gereken fon desteğine ulaşabilmeleri boyutunda üniversite yönetimleri tarafından yapılması gerekenlere değinmektedir. Bu doğrultuda üniversite yönetimleri tarafından özellikle TÜBİTAK

ve Avrupa Birliği Projeleri'nden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde çalışan akademisyenlerin daha fazla yararlanabilmesi adına uluslar arası işbirliğin sağlanması ve bu yönde çalışmaların yapılması çoğu akademisyen tarafından önerilmektedir:

Üniversite yönetimlerinin ne yapmaları gerekir diye sorarsanız çıkacaklar TÜBİTAK'a gidecekler çıkacaklar Avrupa Birliğinin buradaki merkezine gidecekler gerekirse gidecekler işte British Counsel'a burada Amerika Birleşik Devletlerinin konsolosluğu var oraya gidecekler yani başka yolu yok bunun. Oralarda bu fonlarla ilgili bu araştırmalarla ilgili bizlere ne kurtarabilirlerse kurtarmaya çalışacaklar. (K8 Doç. Dr.)

Hocaların TÜBİTAK'a veya diğer Avrupa Birliği projelerine başvurabilmeleri için de desteğe ihtiyaçları vardır...Bu tür programlara başvuru yolunun açılması için yönetimlerin girişimde bulunması gerekir. TÜBİTAK'ta örneğin başvurabileceğimiz program sayısının artırılması yönünde girişimlerde bulunulması, bunlar için ne yapılabilir bunun için devletler arası protokol imzalanması gerekiyor TC ve KKTC arasında. Bir ara bu yapıldı işte birken iki ya da üç e çıkarıldı bu başvurabildiğimiz programlar örneğin TÜBİTAK'ın dış ülkelerle ortak iş birliği programları vardır mesela bunlara katılmamız sağlanabilir Türkiye üniversiteleri aracılığıyla en azından ya da bir Türkiye üniversitesi gibi değerlendirilerek çünkü başka çıkış yolumuz yok bizim dış dünyaya. Bu yönde politikalar geliştirilmesi için hükümete baskı yapmasını bekleriz üniversite yönetimlerinden. (K7 Prof. Dr.)

Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına akademisyenlerin öneri getirmiş oldukları ikinci boyut olarak karşımıza, akademisyenler tarafından yapılan bilimsel araştırmaların nitelikli bir şekilde denetlenmesi konusu çıkmaktadır. Genel olarak denetim kapsamında dile getirilen bu öneriler doğrultusunda araştırmaya katılan akademisyenlerden bir çoğu, hem akademisyenlerin araştırma performanslarının ve üretkenliklerinin düzenli bir şekilde takip edilebilmesi hem de nitelikli bir terfi ve ödüllendirme sisteminin oluşturulabilmesi adına üniversite yönetimleri tarafından performans değerlendirme kriterlerinin oluşturulması gerektiğini vurgulamaktadır:

Akademisyenlerin profili çizilmelidir. Biz zaten kendi bölümümüzde bir nevi bunu yapıyoruz yani bir münhal açtığımız zaman gerçekten de bölümümüzün eksikliklerini düşünüp bunu yapıyoruz ama taktir edersin ki

biz esasen müfredatımıza yönelik düşündüğümüz için daha fazla hocanın hangi dersleri verebileceği noktasında ele alıyoruz ve akademik üretkenliğini sadece hocanın terfi sırasını belirleme açısından kullandığımızı düşünüyorum. Hocanın üretkenliği bir şart olarak ortaya atılıyor ama işin gerçeği istihdam edilen hocamızın o günden itibaren yayın yapıp yapmadığının takip edilmediğidir. Onun için burada bireysel bir dosyanın açılması gerektiği kanısındayım. Bu bölüm başkanlığıyla akademik işler arasında olabilir. Her dönem başında veya akademik yılın başında hem bir öz rapor yazılabilir hem bunun üzerine bir bölüm değerlendirmesi ve rektörlük tarafından bu raporların okunup onaylanması ve böylelikle üniversitemizde bireylerimizin üretkenliği konusu hakkında daha yakın bir takip sistemi oluşturabilir. (K2 Prof. Dr.)

Denetim konusunda akademisyenlerin bir çoğu tarafından dile getirilen ve dikkat edilmesi gereken son öneri ise intihal ve para ile yapılan yayınlar konusundadır. Bu doğrultuda bilimsel araştırma işlevinin nitelikli bir şekilde gelişmesi adına akademisyenler, üniversite yönetimlerinin etik konusunda yaşanan ihlallere dikkat etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu tarz etik suçların göz ardı edilmeden cezalandırılmasının yanı sıra kurumların ilgili disiplin tüzükleri gereğince de etik ihlallerin yazılı bir şekilde yasaklanması ve üniversite yönetimleri tarafından bu tüzüğün kayıtsız şartsız uygulanabilir olması özellikle önerilmektedir:

Hocaların yayın yaptıkları yerlerin niteliğinin sorgulanması yani parayla yayın yapma yoluna sapmamaları için önemler almak hatta bunu işte akademik disiplin tüzüğünün içine koyabilmek yani parayla yayın yapmak tamamen yasaklanmalı...Başkasının fikirlerini alıp çalarsınız kendi fikirleriniz gibi kullanırsınız ya da işte bir makaleyi neredeyse kopyala yapıştır yaparsınız ya da bir tezi kopyala yapıştır yaparsınız kendi ürününüzmüş gibi sunarsınız bunun kesinlikle affının olmaması lazım. Bugün ne yazık ki üniversitelerimizde intihali kanıtlanmış ama hala daha ders veren hocalar var... Şunun tanıdığıdır bunun tanıdığıdır denilmemesi ve hiç kimsenin de gözünün yaşına bakılmaması lazım. İntihal çok ciddi bir suçtur. Üniversitenin akademinin tamamen dışına atılması gerekir bu insanların ancak bu şekilde biz niteliğimizi yükseltebiliriz. (K1 Doç. Dr.)

Akademisyenlerin üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına öneri getirmiş oldukları üçüncü boyut ise işe alım politikaları konusudur. İşe alım politikası konusunda özellikle vurgulanan durum akademik kadronun daha nitelikli olması gerektiğidir. Araştırmaya katılan çoğu akademisyene

göre üniversite yönetimleri öncelikle kurum bünyesinde kendi araştırmacılarını oluşturmalıdır. Bu doğrultuda gerektiği durumlarda uluslararası platformlarda başarı sağlamış nitelikli araştırmacıların kurum bünyesinde çalışması adına üniversite yönetimleri tarafından eldeki tüm imkanlar kullanılmalıdır. Bu konu hakkında Prof. Dr. K3 tarafından kullanılan "yapının farklı ve üretken kişilerle çeşitlendirilmesi lazım" ifadesi, akademik kadro bakımından üniversite yönetimlerinin işe alım politikalarını gözden geçirmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla üniversite yönetimleri tarafından, hem farklı vizyonlarda yetişmiş hem de bilimsel araştırma konusunda nitelikli bir akademik kadronun oluşturulması, kurumların bilimsel araştırma konusunda kalitesinin artmasına olanak sağlayacaktır:

Gelişmiş ülkelerin en büyük özelliği nedir madenleri yok petroleri yok kendi araştırmacılarını kendileri yaratıyor... En önemli şey burada kendi araştırmacılarını yaratacağsın, kendi beyin gücünü oluşturacağsın. Nasıl iyi futbolcu transfer ediyorsun iyi bilim adamlarını getireceğsin ülkeye getirmeye çalışacağsın. Gerekirse biraz para ödeyeceğsin ama o gelen bilim adamları burada bir ekol yaratacak yani bu maalesef pek uygulanmadı bizim Kıbrıs'ta.Sonunda mecburen bu noktaya gelecekler. Senin yeterince beyin gücün yoksa o zaman dışarıdan getireceğsin. (K6 Prof. Dr.)

Daha nitelikli eğitim elemanları alınması lazım diye düşünüyorum Çünkü biz de şöyle de bir şey vardır inbreeding denilen bir olay vardır 4 yıllık eğitimini yüksek lisansını doktorasını hep aynı üniversitede okuyan daha sonra o üniversiteye Hoca olan ve profesörlüğe kadar giden hocalarımız burada çok var. Bunun kesinlikle kaldırılması lazım diye düşünüyorum...Özellikle bir akademisyenin mutlaka farklı vizyonları görmesi lazım, farklı ortamları yaşaması lazım...Akademisyenlerin kalitesini de yükseltirsek eğitim kalitesi de yükselecek araştırma kalitesi de yükselecek. Hepsi Bir zincir gibi değişecek. (K11 Yrd. Doç. Dr.)

Akademisyenler tarafından, üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevini geliştirebilmeleri adına yapılan son öneri ise ortam şartlarının iyileştirilmesi konusunda yapılmıştır. Ortam şartları konusunda araştırmaya katılan tüm akademisyenlerin üzerinde durmuş oldukları konu olarak karşımıza ders yükü çıkmaktadır. Bu doğrultuda akademisyenlerin çalıştıkları yükseköğretim kurumunda ders yükü ve bu ders yükü ile birlikte gelen öğrenci sayıları, görüşmeye katılan

hemen hemen tüm akademisyenler tarafından ders yükü indirimi konusunu gündeme getirmektedir. Ders yükü indirimi konusunda tüm akademisyenlerin görüşmeler sırasında dile getirdikleri ortak nokta, ilgili yükseköğretim kurumunda her yıl gerçekleşen yüksek seviyedeki öğrenci akışı ile doğru orantılı olarak yeni öğretim üyelerinin de yükseköğretim kurumlarına akademisyen olarak alınmasıdır. Yükseköğretim kurumunda ki öğrenci sayıları ile akademisyen sayılarının doğru oranda yükselmesi görüşmeye katılan tüm akademisyenlerin de belirttiği gibi, akademisyen başına düşen öğrenci sayılarının normal bir seviyede dağılmasını sağlayacak ve haftalık en az 12 saat ders yüküyle çalışan bir akademisyenin ders yükünü haftalık 6 saate düşürebilecektir.

Bilimsel araştırma yapabilmek için ciddi anlamda vakte enerjiye ihtiyacımız var... 12 saat ders veren bir hocanın yılda yapabileceği araştırma sayısı çok kısıtlı olacaktır. O yüzden bir kere ders yüklerinin tekrar bir gözden geçirilmesi gerekir ama bu sistemin geneli ile ilgili bir şeydir. Siz bu ders yüklerini indirdiğiniz zaman gelen öğrenci sayısına göre yapmanız gerekir. Gelen öğrenci sayısı fazlalaştıkça benim şu an da bir dersimde iki tane grubum var yani o dersi iki farklı gruba veriyorum. Belki bu ileride üç tane olacak. Bu bana ekstra iş yükü demek. Bu araştırmaya ayıracağım vakti oraya ayıracağım demek. Bu şekilde doğru orantılı. (K1 Doç. Dr.)

Ders yükleri kapsamında sonuç olarak hemen hemen tüm akademisyenler tarafından belirtilen ve üniversite yönetimlerinden arzu edilen temel husus zaman konusudur. Bu konu hakkında Prof. Dr. K6'nın "para yerine zaman istiyorum" ifadesiyle belirttiği ve Yrd. Doç. Dr. K14'ün de "bizim ihtiyacımız olan paradan çok zaman" şeklinde mevcut durumu özetlediği gibi görüşmeye katılan bir çok akademisyen yapmış oldukları bilimsel araştırmaları adına üniversite yönetimleri tarafından belirli bir miktarda yayın ödülü almak yerine bu ödülün zaman olması gerektiğini özellikle söylemektedirler:

12 saat ders verir 20 saatte yöneticiliğin gerektirdiği işleri yaptığımda bana bir milyon dolar da verseniz o zamanım yoksa araştırma yapmam. yani her ne kadar teşvikler varsa da gerekli zaman olmadığı için bir şey yapamıyoruz.... Eğer benim araştırma yapmaya zamanım yoksa ben

alacağım paraya bakamam. Öncelikle araştırma yapacak zamanım olması lazım araştırma yapacak zamanım olsa ben zaten paraya ihtiyacım yok araştırma yapmak için ben bilim insanı olarak eğitim aldım. (K14 Yrd. Doç. Dr.)

Akademisyenler tarafından ders yükleri konusunda sunulan önerilerden hemen sonra, ortam şartlarının iyileştirilmesi hususunda üniversite yönetimlerine gelen diğer bir öneri ise sabbatical imkanıdır. Bu doğrultuda araştırmaya katılan çoğu akademisyen kendilerine üniversite yönetimleri tarafından sabbatical imkanının sağlanmasının, bilimsel araştırmaları adına önemli bir zaman imkanı yaratacağını dile getirmektedir. Mevcut sistem içerisinde ders yükleri kapsamında bilimsel çalışmalarını adına önemli ölçüde zaman sıkıntısı yaşayan akademisyenler, özellikle sabbatical kapsamında araştırma iznine sahip olabilmelerinin tamamen araştırmalarına yönelebilmeleri ve nitelikli çalışmalar yapabilmeleri konusunda büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmektedirler:

Araştırma kalitesinin yükselebilmesi için o yönde de belirli şeyler yapılması mesela sabbatical diye bir şey bizde hiç yok. Sabbatical şey demektir yurt dışında kullanılır 1 yıllık araştırma izni. Sen mesela ödenekli izin olarak 1 yıl üniversitede çalışmazsın ve biz bunu yani geldiğimizden beri araştırdık yani niye olmuyor falan diye bu geçmişte galiba biraz tartışılmış ama hiçbir şekilde neticelenmemiş bir şey ama sabbatical çok önemli bir şey bir akademisyenin ben mesela bir kitap sözleşmesi imzalayacağım yani benim 1 sene hiç ders vermeden o kitap üzerine çalışabilmem yani müthiş bir rahatlık sağlar bana nerede ben o kitap sözleşmesini imzalarken 12 saat ders vereyim yani dönemde. O zaman yani çok daha zor. Bu sabbatical in olmaması bizim üniversitelerimizde araştırmayı ciddi olarak şey yapar negatif etkileyen bir şey yani bence. (K16 Yrd. Doç. Dr.)

Yurt dışında uygulandığını biliyorum ve bence isabetli bir şey olur 1 yıl bir başka üniversitede ders verir ve orada bulunduğu süre içinde herhangi bir projeye de ilgilenebilir veya sadece araştırma izni olabilir bu yani tamamıyla araştırmasına yönlenebilir....Bence getirisi götürüsün den de çok fazla olur yani yapılabilir, teşvik edilebilir. (K12 Yrd. Doç. Dr.)

Üniversite modelinin yönetimler tarafından net bir şekilde belirlenmesi ve bu modele göre hareket edilmesi gerektiği, akademisyenler tarafından ortam şartları adına sunulan son öneri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

bünyesinde bulunan bir çok yükseköğretim kurumunun aynı anda hem araştırma üniversitesi hem de eğitim üniversitesi rolünü benimsemesi, her iki rolün de gerektirdiği şartların yerine getirilememesine sebebiyet vermektedir. Araştırmaya katılan çoğu akademisyene göre yaşanan bu karmaşıklığın çözülebilmesi ve bilimsel araştırma konusunda beklentilerin netleşmesi için üniversite yönetimlerinin kurumları adına net bir model belirlemesi gerekmektedir:

Öncelikle nasıl bir üniversite olduğumuza karar vermemiz lazım. Eğitim üniversitesi miyiz? Araştırma üniversitesi miyiz? Eğer araştırma üniversitesi isek onun koşullarını, idari koşulları yerine getirip o sayıda hocalardan daha fazla yayın istememiz lazım öyle yaparsak o zaman akademik araştırma olarak üretkenliğimiz çok daha fazla artar... Benim anladığım bizim üniversitemiz araştırma üniversitesi imajı yaratmak istiyor ama kendi içimizde biz bir eğitim üniversitesiyiz. Bu da bir karmaşalık yarattığı için benim önerim önce bunu bir çözümlenmesi lazım ikisinden birini seçmemiz lazım. (K11 Yrd. Doç. Dr.)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemindeki araştırma işlevi hakkında Prof. Dr. K7 tarafından *meyve vermeye çalışan ama bir türlü meyve veremeyen bir ağaç* şeklinde kullanılan metafor ve bu metaforun tercih edilme sebebi üniversite yönetimlerine sunulan önerileri vurgulamasından dolayı dikkat çekmektedir :

Böyle güzel bir tomurcuk var elinizde bir çiçek var açmaya çalışıyor da bir türlü açamıyor. Arada meyve açamayan bir çiçek ya da meyve vermeye çalışan ama bir türlü meyve veremeyen bir ağaç. Böyle tek tük 3-5 tane bizim bahçede var bir erik ağacımız var her sene böyle 5-6 tane erik verir. 20 tane verdiğinde çok mutlu oluruz. Ona benziyoruz biz. Aslında potansiyel var. Çok iyi kalitede çok iyi araştırmalar yapabilecek hocalarımız öğretim üyelerimiz var bunu yapmak isteyen insanlar var bunun için çaba gösterende insanlar var. Biraz daha güzel daha uygun bir ortam sağlanırsa ben eminim ki her şey çok daha ileriye gidebiliriz potansiyelimiz var.. az meyve veren birazcık böyle gübre mübre böyle toprağı biraz daha iyileştirirsek biraz sularsak biraz aşılırsak böyle iş birlikleri falan dış ülkelerden proje destekleri böyle aşı yaparsak kalitesi de artacak meyvelerin sayısı da artacak. (K7 Prof. Dr.)

Bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi adına katılımcılar tarafından sunulan tüm öneriler ve bu doğrultuda elde edilen veriler hem üniversite yönetimleri

tarafından hem de sistem tarafından asıl yapılması gerekenleri gösterir niteliktedir. Gerek sistem gerekse üniversite yönetimleri tarafından yapılması gerekenlerin nedenleriyle vurgulandığı bu bölümde sonuç olarak, bilimsel araştırma işlevine daha çok önem verilmesi, bu konuda etkili çalışmaların yapılması ve özellikle bilimsel araştırma ortamının mevcut şartlarının iyileştirilmesi üzerinde durulmuştur.

Bölüm 6

TARTIŞMA

Ne demek 'mış gibi' yaşamak?... 'mış gibi', görünüşü ile gerçeği aynı olmayan, görünüşü başka, aslı başka olan şeyler için kullanılır. Örneğin, biri benim için, 'Arif, mış gibi bir öğretmen' derse, ben bu sözden şu anlamı çıkarırım: Öğretmenlik mesleğini seçmiş, öğretmenin yapması gereken davranışları yapıyor -sınıfa giriyor çıkıyor, derse hazırlanıyor, ders anlatıyor- ama öğretmenliği hakkını vererek değil, baştan savma yapıyor. Yani mesleği öğretmenlik ama, gerçek bir öğretmen değil (Cüceloğlu, 2016, s.16).

İlgili alanyazın incelendiği zaman uluslararası bağlamda akademik yayınlara verilen önem ve değerin artış gösterdiği, bu doğrultuda araştırma ortamlarının akademik yayını teşvik edecek şekilde yeniden şekillendirildiği görülmektedir (Altbach, 2013; Li ve diğerleri, 2008). Bu doğrultuda çalışmalara başlayan Çin, Japonya, Fransa, Kore ve Rusya gibi önemli ülkeler araştırma kapasitesi yüksek üniversiteler yaratma konusunda çaba göstermekte ve bu durum için de bünyesinde bulundurduğu üniversitelerin bilimsel araştırma kapasitesine odaklanmaktadır (Hazelkorn, 2009). Özellikle Çin dünya standartlarında yüksek bilimsel araştırma kapasitesine sahip üniversitelerin yaratılması gerekliliği konusuna vurgu yapmakta, aynı şekilde bilimsel araştırma standartlarını yüksek seviyeye çıkartma çalışmalarına önem gösteren programlar içerisinde karşımıza gelişmekte olan Şili, Taiwan ve Afrika gibi ülkelerin önemli üniversiteleri de çıkmaktadır (Altbach, 2013). Bu bağlamda ele alındığı zaman elde edilen veriler katılımcıların uluslararası bağlamda araştırma işlevine önem ve değer verildiğini fakat bu durumun KKTC yükseköğretim sisteminde tam tersi olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Akademisyenlerin araştırma ortamlarındaki mevcut sorunlar iyileştirilmeden ve

akademisyenlerin nitelikli araştırma yapabilmeleri adına etkili teşvik sistemleri oluşturulmadan üniversite yönetimleri tarafından yayın bekleniyor oluşu bu durumun temel nedeni olarak ortaya çıkmakta ve araştırma işlevine önem ve değer veriliyormuş gibi bir sahne sergilenmesine yol açmaktadır. Bu durum Doğan Cüceloğlu'nun *'Mış Gibi Yaşamlar'* adlı kitabında bahsedilen 'mış gibi' davranışları akla getirmektedir.

Cüceloğlu (2016) tarafından da belirtildiği gibi, hem öğretmenlerin hem de yöneticilerin nitelikli bir eğitim sistemi adına yetersiz davranışlar sergilediklerinin farkında olmamaları ve yapmış olmak adına 'mış gibi' davranışlar sergilemeleri artık günümüzde verimlilikten uzak 'mış gibi' bir eğitim sistemini oluşturmuştur. Çalışmaya katılan akademisyenlerin üniversite yönetimleri tarafından yapılan birtakım çalışmaların olduğu ancak bu çalışmaların araştırma kapasitesinin gelişimini sağlayacak düzeyde olmadığı ve verimli sonuçlar doğurmadığı yönündeki görüşleri Cüceloğlu'nun eğitim sistemi hakkında söylediklerini yansıtır şekildedir. Cüceloğlu (2016) tarafından aynı isimli kitabında belirtildiği gibi bir davranışın 'mış gibi' davranış olmaması için; niyet, bilgi, beceri, eylem ve uygulamayı devam ettirme öğeleri doğrultusunda yerine getirilmesi gereken beklentilerin kişiler tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir ancak bu sayede sergilenen davranış 'mış gibi' olmaktan uzaklaşarak yaratıcı ve gerçek bir davranış halini alacaktır. Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevini geliştirmek adına yapılan çalışmaların 'mış gibi' olma durumu, araştırma işlevine verilen önemin kalitesiyle de bizzat doğru bir orantı içerisindedir. Elde edilen veriler kapsamında araştırma işlevini geliştirmek adına çalışmalar yapan üniversite yönetimlerinin bu çalışmaları, bünyesine görev yapan akademisyenlerin ilgili araştırma ortamlarını ve imkanlarını iyileştirmeden yapmaya çalıştıkları görülmektedir. Özellikle aşırı ders yüklerine

maruz bırakılarak bilimsel araştırmaları için zaman bulamayan ve araştırmaları adına hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinden hem de üniversite yönetimlerinden yeterli maddi destek ve imkan göremeyen akademisyenlerin araştırma ortamlarının mevcut durumu, üniversite yönetimleri tarafından yapılan çalışmaların 'mış gibi' oluşunu kanıtlamaktadır.

Alanyazında akademisyenlerin bilimsel araştırma performanslarını etkileyen faktörler kapsamında yapılan araştırmaların sonuçlarında, akademisyenlerin özellikle aşırı ders yükleri ve öğrenci sayılarına maruz kaldıkları dile getirilmektedir (Gökbel ve diğerleri, 2012; Kutanis ve Karakiraz, 2013; Mengi ve Schreglmann, 2013; Odabaşı ve diğerleri, 2010; Özer, 2012; Özgüngör ve Duru, 2014). Bu doğrultuda akademisyenlerin bilimsel araştırma yapabilmek adına maddi imkanlarda dahil olmak üzere büyük bir zaman sıkıntısı yaşadıkları, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yoğunluğundan dolayı bilimsel araştırma işlevlerini gerekli düzeyde yerine getiremedikleri, aşırı ders yükü ve öğrenci sayılarıyla baş etmeye çalıştıkları ve bu durumların da özellikle akademisyenlerin motivasyon kaybı yaşamalarına yol açtığı vurgulanmaktadır (Gökbel ve diğerleri, 2012; Kutanis ve Karakiraz, 2013; Mengi ve Schreglmann, 2013; Odabaşı ve diğerleri, 2010; Özer, 2012; Özgüngör ve Duru, 2014). Bilimsel araştırma yapabilmek adına akademisyenlerin özellikle zaman konusunda yaşadıkları sorun, ilgili araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılan tüm katılımcılar, çalışmış oldukları yükseköğretim kurumunda aşırı ders yükü ve öğrenci sayılarına maruz kaldıklarını ve bu zamansızlıktan kaynaklı olarak bilimsel araştırma işlevlerini yeterince yerine getiremediklerini ve çalışmalarına zaman ayıramadıklarını dile getirmişlerdir. Bu konuda özellikle bazı katılımcılar tarafından bilimsel araştırma teşviği olarak zamanın ön plana çıkması gerekliliği üzerinde durulması dikkat çekmekte ve akademisyenlerin araştırma

ortamlarında özellikle zaman konusunda büyük bir sıkıntı yaşadıklarını göstermektedir.

Yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma işlevi konusunda ilgili alanyazın incelendiğinde yapılan araştırmalarda günümüzde bilimsel araştırma işlevinin artan öneminden dolayı akademisyenlerin araştırma performanslarının, Science Citation Index (SCI), Social Science Citation Index (SSCI) ve Arts and Humanities Citation Index tarafından indekslenen dergilerde yayınlanan makalelerinin sayısı ve atıf oranları açısından değerlendirilmesi durumunun gündeme geldiği ve bu durumdan dolayı artık değerlendirme sisteminin oldukça niceliksel bir boyuta dönüştüğü belirtilmektedir (Altbach ve Rapple, 2012; Chen ve Chien, 2009; Chou, 2013; Şen, 2012). Belirtilen bu durum, ilgili tez araştırmasından elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir. Bu benzerlik ise, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumları yöneticilerinin bünyesinde çalıştırmış olduğu akademisyenlerden Social Science Citation Index (SSCI) veri tabanlı yayın beklemesi ve akademisyenlerin kıdem yükseltilmesi adına uygulanan terfi sisteminde Social Science Citation Index (SSCI) veri tabanında yapılan yayın sayısının göz önünde tutulması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özellikle kıdem yükseltilmeleri adına üniversite yönetimleri tarafından SSCI'lı yayın sayısının şart olarak konulması ve değerlendirme sistemlerinin de bu şekilde düzenleniyor oluşu hemen hemen tüm katılımcılar tarafından eleştirilmiştir. Katılımcıların bu konu hakkında genel olarak "yapılan yayınların sayısının fazla ve SSCI'lı olması, bu yayınların güvenilir ve nitelikli olduklarını kanıtlayabilmek adına yetersizdir" şeklinde vurgu yaptıkları görülmektedir. Yapılan bu vurgu, Antoine de Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* kitabında "büyükler sayılara bayılırlar. Tatalım onlara yeni edindiğiniz bir arkadaştan söz açınız, onu tanımak adına asıl sorulacak şeyleri sormazlar. "Kaç yaşında?"

derler, "Kaç kardeşi var?" "Babası kaç para kazanıyor?" Bu türlü bilgilerle onu tanıyacaklarını zannederler." geçen bu sözleri akıllara getirmektedir. Üniversite yönetimleri tarafından akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel çalışmaların sadece SSCI olup olmaması ve niteliğinden önce niceliklerinin dikkate alınmıyor olması, yönetimleri *sayılara bayılan büyükler* haline getirmiştir. Yönetimlerin sergilemiş oldukları bu tutum bilimsel yayınların aslında alana ne tür bir katkı koyduğunu, niteliğinin hangi boyutlarda olduğunu ve bu doğrultuda nasıl bir etkiye sahip olduğu konusunda doğru verilere ulaşabilmesini engellemektedir yani bu ortamda yapılan bilimsel çalışmalar *yeni edinilen arkadaş* yerine konulmaktadır. Bu doğrultuda gün yüzüne çıkan bilimsel çalışmalar, onu o yapan ve bilinmesi gereken özellikleri sorgulanmadan standarda yayılmış niceliksel tek boyutlu yaklaşımlarla üniversite yönetimleri tarafından tanınmaktadır.

Altbach ve Rapple (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarında son yıllarda dünya çapındaki araştırmacıların, özellikle ISI Atıfları gibi küresel boyutta saygı gösterilen endekslerde yer alan, İngilizce dilde yayın yapılan dergilerde daha fazla yayın yapma baskısı altında olduklarını fark ettikleri vurgulanmıştır. Yine aynı çalışmada bu konunun hemen devamında, üniversite yönetimlerinin git gide daha fazla tanıtım, maaş artışı ve hatta iş güvenliği için akademisyenlerden yayın talep etmekte oldukları ve buna ek olarak, İngiliz dili dışında kalan ve başka diller kullanan akademisyenler için bile İngilizce dergide yayın yapmaları için baskının arttığı belirtilmektedir. Özellikle üniversite yönetimleri tarafından İngilizce dilinde ve SSCI, SCI tarafından indekslenen dergilerde yayın yapılması konusunda akademisyenlere baskının artması, amaca yönelik dergilerin gün yüzüne çıkmasına ve bu doğrultuda etik kuralları göz ardı edip çok zayıf araştırmalarını bile bahsi geçen bu dergilerde para karşılığında yayınlatan akademisyen çevrelerinin

oluşmasına neden olmuştur. Yapılan bu araştırmanın sonuçları bir noktada elde edilen bulgularla benzerlik göstermesine rağmen önemli bir noktada farklılık taşımaktadır. Benzerlik boyutunda ilk olarak katılımcılar tarafından dile getirilen bir durum ise, üniversite yönetimleri tarafından yayınların sayısı ve özellikle yayınların SSCI tarafından indekslenen dergilerde olması şartının akademik yükseltmeler adına kriter olarak getirilmesi ve bu yayınların niteliğinden önce niceliğinin sorgulanması, akademisyen bakış açısından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bünyesinde bulunan akademisyenlerin etik kuralları ihlal edebilmelerine ve para karşılığında yayın yapabilmelerine ortam hazırlayabildiğini göstermektedir. Katılımcılar tarafından altı çizilerek vurgulanan bu durumun altında yatan temel sebep, üniversite yönetimleri tarafından kullanılan değerlendirme kriterlerinin çok zayıf olması ve biraz önce de bahsedildiği üzere üniversite yönetimlerinin *sayılara bayılan büyükler* rolünde olmasıdır. Bu doğrultuda elde edilen bulgulardan da görüldüğü üzere üniversite yönetimleri, akademisyenler tarafından yapılan yayınların sadece sayısı ve SSCI olup olmadığıyla ilgilenmektedir. Yapılan yayınların niteliği, sahip olduğu etik boyut, SSCI tarafından taranan hangi dergide olduğu ve yapılaş şekli üniversite yönetimleri tarafından çoğunlukla göz ardı edilmektedir.

Yurtdışında yapılan araştırmalar üniversite yönetimleri tarafından akademisyenler üzerinde İngilizce dilinde ve SSCI, SCI tarafından indekslenen dergilerde yayın yapılması konusunda "artan araştırma baskısı" akademisyenlerin etik dışı yöntemlere baş vurmasına sebep olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcılara göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemine bakıldığında üniversite yönetimleri tarafından akademisyenlere yayın yapmaları gerektiği konusunda bu tarz bir "araştırma baskısı" uygulanmamakta, çok kaliteli yayınlar yapan ve buna karşın bilimsel yayın konusunda yetersiz verime sahip

akademisyenler arasında hiçbir ayırım gözetilmemekte hatta çoğu akademisyenin çok sınırlı sayıda yayın yaparak işe başladığı yükseköğretim kurumda emeklilik dönemine kadar çalışabildiği de belirtilmektedir. Dolayısıyla katılımcılara göre, nitelikli bilimsel araştırma yapılması konusunda akademisyenlere yayın beklentisi hissettirmeyen üniversite yönetimlerinin, akademik yükseltmeler adına sadece SSCI şartı getirmesi ve değerlendirme sisteminde oldukça zayıf kalması, akademisyenlerin para karşılığında yayınlattıkları ya da nitelik olarak çok düşük standartlarda bulunan yayınlarıyla akademik olarak en üst kademelere kadar ulaşabildikleri etik açıdan tartışmalı bir ortamın oluşabilmesine neden teşkil edebilmektedir.

Bu konuların hemen devamında ise, elde edilen bulgular doğrultusunda ve özellikle yurtdışı alanyazınlar da incelendiğinde çok sık tartışılan bir durum olarak karşımıza yapılan yayınlar karşılığında akademisyenlere verilen maddi teşviklerin yaratabildiği olumsuz sonuçlar çıkmaktadır (Günbayı, Kasalak ve Özçetin, 2013; Honig ve diğerleri, 2014; Fanelli, Costas ve Lariviere, 2015). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde, üniversite yönetimleri tarafından akademisyenler yaptıkları her SSCI'lı yayın karşılığında belirli bir miktar para ile ödüllendirilmektedir. Bulgular, katılımcıların üniversite yönetimlerinin bilimsel araştırma işlevini geliştirmek adına yapmış oldukları bu uygulamanın bazı akademisyenlerin sadece daha çok para kazanmak adına yayın yapmaya yöneldiklerini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Özellikle bazı katılımcılar tarafından bu durum, akademisyenlerin maddi ödülleri kazanmak adına para ile yayın yapabilme, kopyala yapıştır makaleler üretebilme, sürekli aynı tekrara kaçan niteliği düşük makaleler yayınlatabilme ve bunları çoğu zaman editörlerle anlaşarak yayınlatabilme gibi etik dışı yollara yönelebildikleri şeklinde vurgulanmakta ve eleştirilmektedir. Üniversite yönetimleri tarafından uygulanan bilimsel

değerlendirme sistemindeki zafiyet ile de birebir ilişki olan bu durum, maddi teşvik uygulamalarının kısacası yanlış ödüllendirme sistemlerinin akademisyenleri bilime katkıdan önce daha çok maddi kazanç elde edebilme rekabetine sürüklemektedir. Bu konu hakkında daha önce yapılan ve alanyazında yer alan araştırma sonuçlarının ilgili araştırmadan elde edilen bulgularla örtüştüğü görülmektedir. Bu sonuçlara göre bireysel yayın performansının para ile ödüllendirildiği, akademisyenlerin bilimsel araştırmaları adına özellikle maddi kaynaklı teşvikleri kazanabilmek için sürekli rekabet içerisinde oldukları ve araştırma bütünlüğü konusunda sağlam bir politikanın olmadığı ülkelerde, bilim açısından kötü davranışların görülme olasılığının daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır (Fanelli, Costas ve Lariviere, 2015; Honig ve diğerleri, 2014).

Araştırma sonucunda akademisyenler, bilimsel araştırma işlevinin geliştirilmesi ve düzenlenmesi adına üniversite yönetimlerinin yapması gereken çalışmaları dile getirmiştir. Akademisyenler tarafından üniversite yönetimlerine yapılan öneriler akıllara yine aynı şekilde Antoine de Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* kitabında yazmış olduğu bir bölümü getirmektedir. Küçük Prens'in yaşadığı gezegende iyi bitkiler olduğu kadar kötü bitkilerde yer almaktadır. İyi bitkilerin iyi tohumları, kötü bitkilerin kötü tohumları vardı. Küçük Prens'in yaşadığı gezegende kötü tohumun adı ise *Baobab* tohumlarıdır. Bu tohum ise gezenenin her bir köşesine yerleşmiş durumdadır. Baobab öyle bir bitkidir ki, eğer onu fark etmek için geç kalırsanız onunla baş etmek oldukça zor bir hale gelmektedir. Baobab yaşadığımız gezegeni tamamen sarar, kökleriyle her yeri delik deşik eder. Ola ki gezeniniz küçük ve baobablar ile baş edemezseniz, tüm gezegeni bir anda parçalayabilir. Bu yüzden Küçük Prens der ki; bu bir düzen işidir ve küçükken gül fidanlarına benzeyen baobabların büyümesini sabırla takip etmelisiniz ve her gün baobabları söküp

atmalısınız ki gezegeniniz yok olmasın. Buradan hareketle Küçük Prens'in gezenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarındaki araştırma işlevine ve Baobab bitkisini de üniversite yönetimlerinin yetersiz ve yanlış uygulamalarına benzetmek doğru olacaktır. Akademisyenlerden alınan önerilere göre temel olarak ilk önce hem yönetim bacağındaki hem de devlet bacağındaki tüm yanlış ve *muş gibi* uygulamalar baobablar gibi kökünden sökülüp atılmalıdır. Bunun hemen devamında ise üniversite yönetimleri adına, araştırma için mevcut ortam şartlarının ihtiyaçlar göz önüne alınarak verimli bir şekilde iyileştirilmesi, kurumsal yapının güçlendirilmesi ve bilimsel çalışmalar konusunda sağlıklı bir denetim mekanizmasının kullanması önerilirken; devlet ve YÖDAK adına etkin bir rol ayrıca sağlam bir yükseköğretim politikasının yaratılması önerilmektedir. Sonuç olarak bilimsel araştırma işlevinin gelişimi adına herhangi bir çalışma yapılmaz ise mevcut durum baobablar bitkileri gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sistemine zarar verecektir. Bu durumdan kaynaklı olarak hem bilimsel araştırma işlevi hem de kurumun gelişimi olumsuz yönde etkilenecektir. Bu konu hakkında Erdem (2013), tarafından da belirtildiği gibi yükseköğretim kurumları bilimsel araştırmayı temel alarak ve bünyesinde çalıştırdığı akademisyenleri de bilimsel araştırma yapmaları konusunda teşvik ederek yaşanan küresel değişim ve gelişimlerde etkin bir rol oynamalıdır. Aksi bir durum karşısında üniversiteler kurum olarak sıradanlaşmaya mahkum hale gelecektir.

Sonuç olarak, katılımcılar tarafından bulgularda dile getirilen tüm sorunlar ve bilimsel araştırma işlevi adına yaşanan zorluklar akıllara Gündüz (2013), tarafından yayınlanan makalede yer alan bir bölümü getirmektedir. Makalede şöyle denilmektedir; "Buraya kadar anlatılanlar tarih olmuş gibi görülebilir. Aslında anlatılan geçmiş olsa da şimdidir ve bizim hikâyemizdir. Anılar ve hatıralar bütün

renkleriyle yaşamaya devam ediyor. Şair Horace (M.Ö. 65) “*Ne gülüyorsun? Anlattığım senin hikâyen!*” diyordu. Burada anlatılan her yönü ile bizim hazin hikâyemiz!"(Gündüz, 2013, s.25).

Bölüm 7

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim kurumlarının araştırma kapasitelerinin geliştirilmesi kapsamında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma işlevine verilen önem ve değer, araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalar, mevcut durumun araştırma işlevi üzerinde yarattığı etki ve araştırma işlevinin geliştirilmesi adına öneriler akademisyenlerin bakış açıları doğrultusunda incelenmiştir. Bu araştırmanın verileri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırlarında yer alan 1 şehirde, 1 üniversitede, 7 farklı fakültede, Profesör, Doçent ve Yardımcı Doçent olmak üzere 3 farklı ünvana sahip toplam 16 katılımcıdan toplanmıştır. İlk olarak katılımcılar tarafından hem devlet hem de yönetim bazında araştırma işlevine verilen önem ve yapılan çalışmalar oldukça yetersiz bulunmuştur. Farklı ünvanlara ve disiplinlere sahip katılımcılardan elde edilen verilerin ve özellikle mevcut bilimsel araştırma işlevi konusunda katılımcılar tarafından benzer sorunların sıklıkla dile getirilmesi, bilimsel araştırma işlevinin gelişimi adına daha çok düşünülmesini gerektirmektedir. Daha önce yapılan ilgili çalışmaların bulguları ve özellikle Technopolis (2012), çalışması sonucunda KKTC yükseköğrenim stratejisi ve eylem planında belirtilen araştırma işlevinin geliştirilmesi gerektiği sonucu ile de benzerlik gösteren bu çalışmanın bulguları, uzun yıllardır araştırma işlevinin geliştirilmesi adına gerekli olan çalışmaların ve düzenlemelerin halen gerçekleşmediğini ve hem sistem hem de yönetim olarak ilk etapta maddi kaygılara öncelik verildiğini ortaya koymuştur.

Araştırma işlevine verilen önemin yetersiz ve eksik bulunmasının nedenleri hakkında birçok sorundan bahsedilmiş ancak temel olarak araştırma ortamı ve yönetimin mevcut durumundan kaynaklı nedenlerden bahsedilmiştir. Araştırma işlevinin geliştirilmesi adına yapılan çalışmalara sistem ve yönetim olarak değinilmiş ve yapılan çalışmaların kapsamı ve niteliği bazı noktalarda eleştirilmiştir. Araştırma işlevinin mevcut durumundan kaynaklı olarak ise katılımcılar bir çok noktanın olumsuz yönde etkilendiği üzerinde durmuş ve bu doğrultuda temel olarak araştırma projelerine, akademisyenlere ve kuruma olan olumsuz etkilerden bahsedilmiştir. Son olarak ise katılımcılar bilimsel araştırma işlevinin geliştirilebilmesi adına üniversite yönetimleri tarafında yapılabilecekler konusunda öneriler getirmişler. Elde edilen bulgularda katılımcılar tarafından dile getirilen öneriler de göz önünde alınarak, üniversite yönetimleri ve sistem yöneticileri tarafından yapılabilecek çalışmalar adına bazı öneriler sunulabilir:

1. KKTC'de ulusal bilim politikaları oluşturularak yapılacak olan bilimsel çalışmalara katkı konulması yanında üniversitelerin araştırma işlevleri açısından desteklenebilecekleri bir yapının oluşturulması.

2. Üniversite yönetimleri, nitelikli bilimsel araştırma işlevinin önemi ve rolü konusunda daha etkin bir vizyon belirleyerek araştırma politikalarını bu doğrultuda iyileştirebilirler.

3. Üniversite yönetimleri tarafından bilimsel araştırma işlevine gereken önem ve değer verilerek bu doğrultuda öncelikle bünyesinde çalıştırmış olduğu akademisyenlerin araştırma ortamlarının verimli olabilmesi adına çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda;

3.a. Akademisyenlere hem kurum içi hem de kurum dışından ihtiyaç duydukları fon kaynağının sağlanılabilmemesi adına çalışmalar yapılabilir.

3.b. Akademisyenlerin çalışmış oldukları kurumlardaki aşırı ders yüklerinde azaltılma ya da ders yükü indirimi yapılarak akademisyenlere çalışmaları adına ihtiyaç duydukları zaman verilebilir. Gerekli durumlarda ise akademisyenlere sabbatical (ücretli izin) hakkı tanınabilir.

3.c. Akademisyenlerin hem ulusal hem de uluslararası projelere ve konferanslara katılabilmeleri adına gerekli imkanlar sunulabilir.

3.d. Akademisyenlere araştırma etiği konusunda kapsamlı bir eğitim verilebilir.

4. Üniversite yönetimleri işe alım politikalarında düzenleme yaparak bilimsel açıdan daha kaliteli bir akademik kadro oluşturulabilir.

5. Üniversite yönetimleri tarafından, akademisyenlerin yapmış oldukları bilimsel yayınlar adına SSCI-SCI gibi sadece niceliğe odaklanan değerlendirmeler yerine daha çok niteliğe bakılabilecek bir değerlendirme sistemi geliştirilebilir. Bu doğrultuda ise akademisyenlerin kıdem yükseltilmesi adına daha kapsamlı ve kaliteli şartlar oluşturulabilir.

Elde edilen bulgular göz önünde alındığında ileride yapılabilecek diğer çalışmalar adına da bazı öneriler sunulabilir:

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma işlevi mevcut durumunun, akademisyenler davranışları üzerinde yaratmış olduğu etki noktasında kapsamlı bir inceleme yapılabilir.

2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yükseköğretim sisteminde araştırma ortamında yaşanan sorunlara ve eksikliklere rağmen, nitelikli bilimsel çalışma yapabilen akademisyenlerin kullanmış oldukları stratejiler ve bu sorunlarla ilgili kişisel olarak geliştirmiş oldukları çözüm önerileri üzerinde detaylı bir inceleme yapılabilir.

KAYNAKLAR

Aagaard, K., Bloch, C., & Schneider, J. W. (2015). Impacts of Performance-Based Research Funding Systems: The Case of the Norwegian Publication Indicator. *Research Evaluation*, 24(2), 106-117.

Altbach, P. G. (2013). Advancing the National and Global Knowledge Economy: The Role of Research Universities in Developing Countries. *Studies in Higher Education*, 38(3), 316-330.

Altbach, P., & Rapple, B. (2012). Anarchy, Commercialism, and "Publish or Perish". *International Higher Education*, (67), 5-7.

Anderson, M. S., Ronning, E. A., De Vries, R., & Martinson, B. C. (2007). The Perverse Effects of Competition on Scientists' Work and Relationships. *Science and Engineering Ethics*, 13(4), 437-461.

Anderson, M. S., Shaw, M. A., Steneck, N. H., Konkle, E., & Kamata, T. (2013) Research Integrity and Misconduct in the Academic Profession. *In Higher Education: Handbook of Theory and Research*, 28, 217-261.

Aydın, İ. (2006). Sosyal Bilimlerde Araştırmadan Yayına Etik Değerler. *Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık, I. Ulusal Kurultay Bildirileri*.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (11.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Baldwin, C., & Chandler, G. E. (2002). Improving Faculty Publication Output: The Role of a Writing Coach. *Journal of Professional Nursing, 18*(1), 8-15.
- Bartkowski, J. P., Deem, C. S., & Ellison, C. G. (2015). Publishing in Academic Journals: Strategic Advice for Doctoral Students and Academic Mentors. *The American Sociologist, 46*(1), 99-115.
- Berberoğlu, B. (2010). Bilgi Toplumu ve Bilgi Ekonomisi Oluşturma Yolunda Türkiye ve Avrupa Birliği. *İ.İ.B.F. Dergisi, 29*(2), 111-131.
- Bretag, T. (2012). Chapter 2 Publish or Perish: Ramifications for Online Academic Publishing. *Misbehavior Online in Higher Education, 5*, 11-24.
- Casadevall, A., & Fang, F. C. (2012). Reforming Science: Methodological and Cultural Reforms. *Infection and Immunity, 80*(3), 891-896.
- Chen, K. H., Chien, S. Y., & Hwang, T. L. (2009). Knowledge Production in the Era of Neo-liberal Globalization: Reflections on the Changing Academic Conditions in Taiwan. *Inter-Asia Cultural Studies, 10*(2), 206-228.
- Chou, C. P., Lin, H. F., & Chiu, Y. J. (2013). The Impact of SSCI and SCI on Taiwan's Academy: An Outcry for Fair Play. *Asia Pacific Education Review, 14*(1), 23-31.

Creswell, J. W. (2016). *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımlar*. (S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
(4.baskıdan tercüme edilmiştir.)

Cüceloğlu, D. (2005). *"Mış Gibi" Yaşamlar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

De Saint-Exupéry, A. (2015). *Küçük Prens*. (C. Süreyya ve T. Uyar, Çev.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Ekiz, D. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (4.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdem, A. R. (2013). Bilgi Toplumunda Üniversitenin Değişen Roller ve Görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 109-120.

Erdoğan, A. (2014). Türkiye'de Yükseköğretimin Gündemi için Politika Önerisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 1-17.

Fanelli, D., Costas, R., & Larivière, V. (2015). Misconduct Policies, Academic Culture and Career Stage, Not Gender or Pressures to Publish, Affect Scientific Integrity. *Plos One*, 10(6).

George, E. St. (2006). Positioning Higher Education for the Knowledge Based Economy. *Higher Education*, 52, 589-610.

Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş*. (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık. (4. baskıdan tercüme edilmiştir.)

- Grzybowski, S. C., Bates, J., Calam, B., Alred, J., Martin, R. E., Andrew, R., & Berger, S. (2003). A Physician Peer Support Writing Group. *Family Medicine*, 35(3), 195-201.
- Gökbel, H., Güleş, H. K., Akgemci, T. ve Kuzu, Ö. H. (2012). Yükseköğretimde Dönüşen Değerler Bağlamında Stratejik Yönetim Bakış Açısı Geliştirilmesi: Selçuk Üniversitesi Stratejik Yol Haritası Belirleme Örneği Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(3), 167-178.
- Günay, D. (2011). Türk Yükseköğretiminin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Sorunlar, Eğilimler, İlkeler ve Öneriler - I. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(3), 113-121.
- Günbayı, İ., Kasalak, G. ve Özçetin, S. (2013). Bilimsel Araştırmalarda Etik Dışı Davranışlar: Bir Durum Çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 97-108.
- Gündüz, M. (2013). Akademiye Anımsamak: Anılarda Üniversite Sorunları ve Eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 16-26.
- Hallinger, P., & Bryant, D. (2013). Mapping the Terrain of Educational Leadership and Management in East Asia. *Journal of Educational Administration*, 51(5), 618-637.
- Hazelkorn, E. (2009). The Impact of Global Rankings on Higher Education Research and the Production of Knowledge. *Higher Education Management and Policy*, 19(2).

- Honig, B., Lampel, J., Siegel, D., & Drnevich, P. (2014). Ethics in the Production and Dissemination of Management Research: Institutional Failure or Individual Fallibility?. *Journal of Management Studies*, 51(1), 118-142.
- Jackson, D. (2013). Completing a PhD by Publication: A review of Australian Policy and Implications for Practice. *Higher Education Research and Development*, 32(3), 355-368.
- Jalongo, M. R., Boyer, W., & Ebbeck, M. (2014). Writing for Scholarly Publication as “Tacit Knowledge”: A Qualitative Focus Group Study of Doctoral Students in Education. *Early Childhood Education Journal*, 42(4), 241-250.
- Karabaş, E. ve Şafaklı, O. V. (2015). KKTC Yükseköğretim Sektörünün Performansı Üzerine Bir Değerlendirme. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 76-86.
- Kaypak, Ş. (2011). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Kentsel Değişim ve Bilgi Kentleri. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 6(1), 117-130.
- Kurulu, Y. (2007). *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*. TC Yükseköğretim Kurulu.
- Kutaniş, R. Ö. ve Karakiraz, A. (2013). Akademisyenlerde Tükenmişliğin Kopenhag Tükenmişlik Envanteri (CBI) ile Ölçülmesi: Bir Devlet Üniversitesi Örneği. *İşletme Bilimi Dergisi*, 1(2), 13-30.

- Kyvik, S., & Aksnes, D. W. (2015). Explaining the Increase in Publication Productivity Among Academic Staff: A generational Perspective. *Studies in Higher Education*, 40(8), 1438-1453.
- Li, B., Millwater, J., & Hudson, P. B. (2008). *Building Research Capacity: Changing Roles of Universities and Academics*. In Australian Association of Research in Education (AARE) Conference 2008, 30th November - 4th December, 2008, Brisbane.
- Marginson, S. (2010). The Global Knowledge Economy and the Culture of Comparison in Higher Education. *Quality Assurance and University Rankings in Higher Education in the Asia Pacific: Challenges for Universities and Nations*, 23-55.
- McGrail, M. R., Rickard, C. M., & Jones, R. (2006). Publish or Perish: A Systematic Review of Interventions to Increase Academic Publication Rates. *Higher Education Research and Development*, 25(1), 19-35.
- Mengi, F. ve Schreglmann, S. (2013). Akademisyenlik Bağlamında Bilimsel Üretkenliği Etkileyen Çevresel Faktörler. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-17.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (S.Turan, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (3. baskıdan tercüme edilmiştir.)

- Mertkan, S. (2015). *Karma Araştırma Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Mertkan, S., Arsan, N., Inal Cavlan, G., & Onurkan Aliusta, G. (2017). Diversity and Equality in Academic Publishing: The Case of Educational Leadership. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 47(1), 46-61.
- Mertkan, S. (baskıda). Higher Education Systems and Institutions, Northern Part of Cyprus. In J.C. Shin and P. Teizeira (Eds.) *Encyclopedia of International Higher Education Systems and Institutions*. Dordrecht: Springer.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi*. (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Morss, K., & Murray, R. (2001). Researching Academic Writing Within a Structured Programme: Insights and Outcomes. *Studies in Higher Education*, 26(1), 35-52.
- Murray, R., & Newton, M. (2009). Writing Retreat as Structured Intervention: Margin or Mainstream?. *Higher Education Research and Development*, 28(5), 541-553.
- Odabaşı, H. F., Fırat, M., İzmirli, S., Çankaya, S. ve Mısırlı, Z. A. (2010). Küreselleşen Dünyada Akademisyen Olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 127-142.

- Ökmen, M. ve Bal, V. (2013). Üniversite Yönetimlerinin Girişimci Üniversite Kavramına İlişkin Görüşleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 70-81.
- Özer, A. (2012). Türkiye Üniversite Sistemine Genel Bir Bakış, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm İçin Bir Model Önerisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(2), 61-72.
- Özgüngör, S. ve Duru, E. (2014). Öğretim Elemanları ve Ders Özelliklerinin Öğretim Elemanlarının Performanslarına İlişkin Değerlendirmelerle İlişkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 175-88.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (M.Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi. (3. baskıdan tercüme edilmiştir.)
- Pololi, L., Knight, S., & Dunn, K. (2004). Facilitating Scholarly Writing in Academic Medicine. *Journal of General Internal Medicine*, 19(1), 64-68.
- Quimbo, M. A. T., & Sulabo, E. C. (2014). Research Productivity and Its Policy Implications in Higher Education Institutions. *Studies in Higher Education*, 39(10), 1955-1971.
- Saka, Y. ve Yaman, S. (2011). Üniversite Sıralama Sistemleri; Kriterler ve Yapılan Eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 72-79.
- Sakınç, S. ve Aybarç Bursalıoğlu, S. (2012). Yükseköğretimde Küresel Bir Değişim: Girişimci Üniversite Modeli. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2), 92-99.

Sidhu, R., Ho, K. C., & Yeoh, B. (2011). Emerging Education Hubs: The Case of Singapore. *Higher Education*, 61, 23-40.

Sivertsen, G. (2010). A performance Indicator Based on Complete Data for the Scientific Publication Output at Research Institutions. *ISSI Newsletter*, 6(1), 22-28.

Şenses, F. (2007). Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yükseköğretim Sistemi: Temel Eğilimler, Sorunlar, Çelişkiler ve Öneriler. *Economic Research Center Working Papers in Economics*, 7(5), 1-32.

Şen, Z. (2012). Türkiye'de Yükseköğretim Sistemi Eleştirileri ve Öneriler. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(1), 1-9.

Technopolis (2012). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yükseköğrenim Sektörüne İlişkin Durum Tespiti Çalışması: KKTC Yükseköğrenim Stratejisi ve Eylem Planı Önerisi*. Yardım Heyeti Başkanlığı, Lefkoşa.

Walker, R. L., Sykes, L., Hemmelgarn, B. R., & Quan, H. (2010). Authors Opinions on Publication in Relation to Annual Performance Assessment. *BMC Medical Education*, 10(1), 21-26.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.

Yükseköğretim Planlama Denetleme Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (2017).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yükseköğretim (Değişiklik) Yasası.

Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi (2016). *Üniversiteler Adası Kuzey Kıbrıs*.

Lefkoşa: Milli Eğitim Bakanlığı.

EKLER

Ek A: Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları⁵

1. Değişen KKTC yükseköğretim bağlamında üniversitelerin araştırma işlevinin rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Üniversitelerin araştırma işlevine sistem bazında verilen önem ve değeri nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Üniversitelerin araştırma işlevine üniversite yönetimleri tarafından verilen önem ve değer hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında sistem bazında yapılanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimleri bağlamında yapılanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında üniversite yönetimleri tarafından neler yapılabileceği konusundaki önerileriniz nelerdir?
7. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki mevcut araştırma işlevinin durumunu bir metafor ile açıklamak isteseydiniz nasıl bir metafor tercih ederdiniz? Tercih nedenini açıklayınız.

⁵ Görüşmeler yarı-yapılandırılmış olduğundan dolayı görüşmeler boyunca sorulan sorular alınan cevaplar doğrultusunda değişiklik göstermiştir.

Ek B: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Karar Tutanağı

**Doğu Akdeniz
Üniversitesi**
"Uluslararası Kariyer İçin"

**Eastern
Mediterranean
University**
"For Your International Career"

P.K.: 99628 Gazimağusa, KUZEY KIBRIS /
Famagusta, North Cyprus,
via Mersin-10 TURKEY
Tel: (+90) 392 630 1995
Faks/Fax: (+90) 392 630 2919
bayek@emu.edu.tr

Etik Kurulu / Ethics Committee

Sayı: ETK00-2016-0162

16.11.2016

Sayın Nazlı Ezgi Öntekin
Eğitim Bilimleri Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **07.11.2016** tarih ve **2016/33-04** sayılı kararı doğrultusunda, "**Yükseköğretim Kurumlarının Araştırma Kapasitesi: Akademisyen Bakış Açısı**" konulu tez çalışmanızı, Doç. Dr. şefika Mertkan'ın danışmanlığında araştırmanız Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.

Bilginize rica ederim.

Doç. Dr. şükrü Tüzmen
Etik Kurulu Başkanı

řT/sky.

www.emu.edu.tr

Ek C: Katılımcı Bilgi ve Onam Formu

KATILIMCI BİLGİ FORMU

Sayın katılımcı,

Yüksek lisans tez çalışması olan bu araştırmanın amacı akademisyenlerin bakış açısından yükseköğretim kurumlarında araştırma işlevine yönetim tarafından verilen önem ve değeri, araştırma işlevinin geliştirilmesi noktasında yönetim bağlamında yapılanlar ve yapılabilecekleri incelemektir. Aşağıda detayları verilmekte olan çalışmanın kurumunuzda yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Katılımda tamamen gönüllülük esas tutulmaktadır. Araştırmaya katılmak isterseniz, lütfen formun sonundaki Bilgilendirilmiş Onam bölümünü imzalayınız.

Araştırmada veriler yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemiyle toplanacaktır. Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz takdirde sizinle en az 60 dakikalık bir görüşme yapılacaktır ve izniniz dahilinde görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilecektir. Görüşmeler boyunca sadece yukarıda belirtilen konular üzerinde durulacaktır. Görüşme sürecinde yöneltilen sorulardan rahatsızlık duyduğunuz takdirde ve cevaplamak istemediğiniz sorularla karşılaştığınızda, ilgili soruyu cevaplandırmayabilir ve çalışmadan çekilebilirsiniz.

Araştırma sadece bilimsel amaçla yapılmakta olup araştırma sürecinde toplanan veriler yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda hazırlanacak olan tez kapsamında, sunulacak olan bildirimlerde ve yazılacak olan makalelerde kullanılacaktır. Katılımcıların kişisel bilgileri ve çalıştıkları üniversite ismi tamamen gizli tutulacak ve tez danışmanı dışında herhangi bir kişiyle paylaşılmayacaktır. Araştırma kapsamındaki yayınlarda gerek katılımcıların gerekse kurumun ismi kullanılmayacaktır. Çalışmanın sonlandırılmasını takiben katılımcılar sonuçlar hakkında bilgi isteme hakkına sahiptir.

Araştırmaya katılım tamamen gönüllü tutulmakla birlikte araştırmadan istediğiniz zaman hiçbir sebep belirtmeden ayrılabilirsiniz. Araştırmadan ayrılmak istediğinizde size hiçbir şekilde baskı yapılmayacak ve neden ayrılmak istediğiniz hakkında herhangi bir soru sorulmayacaktır.

Bu araştırma hakkında daha detaylı bilgi almak isterseniz lütfen benimle veya tez danışmanım Doğu Akdeniz Üniversitesi Öğretim üyesi Doç. Dr. Şefika Mertkan ile temasa geçiniz. İletişime geçmek istemeniz durumunda iletişim bilgileri:

Nazlı Ezgi ÖNTEKİN
Yüksek lisans Öğrencisi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
T: 0533 883 3241
E-posta: nazli.ontekn@hotmail.com

Doç Dr. Şefika MERTKAN
Eğitim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
T: (0392) 630 4040
E-posta: sefika.mertkan@emu.edu.tr

Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM

Katılımcı bilgi formunu okuyup anladım ve araştırma hakkındaki sorularıma detaylı cevap aldım. Yapılacak bu araştırmaya herhangi bir baskı altında kalmadan tamamen gönüllü olarak katılıyorum.

Katılımcı: _____

Araştırmacı: _____

İmza: _____

Tarih: _____